Amsterdam University of Applied Sciences

Evaluatie ANPR-wetgeving 126jj Wetboek van Strafvordering

de wet 'vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie' geëvalueerd.

Author(s)
van Berkel, J.J.; van Uden, A.; de Poot, C.J.; van den Eeden, C.A.

Publication date
2021

Link to publication

Citation for published version (APA):
van Berkel, J. J., van Uden, A., de Poot, C. J., & van den Eeden, C. A. (2021). *Evaluatie ANPR-wetgeving 126jj Wetboek van Strafvordering: de wet 'vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie' geëvalueerd.* (Cahier; Vol. 2021, No. 19).

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please contact the library: https://www.amsterdamuas.com/library/contact, or send a letter to: University Library (Library of the University of Amsterdam and Amsterdam University of Applied Sciences), Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Download date:14 Sep 2026

Creating Tomorrow

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

Cahier 2021-19

Evaluatie ANPR-wetgeving 126jj Wetboek van Strafvordering

De wet 'vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie' geëvalueerd.

J.J. van Berkel
A. van Uden
C.J. de Poot

M.m.v.
C.A. van den Eeden

Cahier
De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft.

Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van www.wodc.nl

Dankwoord

Wij bedanken de leden van de begeleidingscommissie en de respondenten voor hun waardevolle bijdragen aan het onderzoek. De dienst ICT van het Politie Diensten Centrum bedanken wij voor alle hulp, onder meer bij het verkrijgen van informatie uit Argus. Verschillende collega's hebben daarnaast een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het rapport. Ruud Kouwenberg willen wij bedanken voor het helpen uitwerken van de vele interviews die voor het onderzoek zijn gehouden. Koen Lankhaar willen wij bedanken voor het helpen uitwerken van de interviews en het verzamelen van uitspraken van rechtspraak.nl. Marit de Haan willen we bedanken voor het uitvoeren en verwerken van verschillende interviews. Claire van den Eeden willen wij bedanken als medeauteur van het eerste monitor-rapport en kritische meelezer van de opvolgende rapporten. Ten slotte willen wij Sonja Schrauwen en Marita Kok bedanken voor het redigeren en het drukklaar maken van het rapport.

Inhoud

Afkortingenlijst — 6

Samenvatting — 7

1 Inleiding — 19
1.1 Aanleiding en doelstelling — 19
1.2 Vraagstelling — 21
1.3 Methoden van onderzoek — 23
1.4 Opbouw van het rapport — 28

2 Achtergrond van de wet — 29
2.1 Beleidsveronderstellingen — 29
2.1.1 Aanleiding — 29
2.1.2 Veronderstellingen over de werking van de bevoegdheid — 31
2.2 Juridisch kader — 32
2.2.1 Plaatsing en inzet camera's — 32
2.2.2 Vastlegging, raadpleging en verstrekking gegevens — 33
2.3 Wetsgeschiedenis — 38
2.3.1 Wetgevingstraject — 38
2.3.2 Belangrijkste wijzigingen — 39
2.3.3 Privacy Impact Assessment — 44

3 Plaatsing en inzet camera's — 45
3.1 Aantal kentekenregistraties — 46
3.2 Cameraplan — 47
3.2.1 Mobiele (flexibele) ANPR-camera's en hotspots — 48
3.2.2 Dekking cameraplan — 49
3.2.3 Kenbaarheid — 50
3.3 Tot slot — 50

4 Vastlegging, raadpleging en verstrekking gegevens — 51
4.1 Foutmarge — 53
4.2 Geautoriseerde opsporingsambtenaren — 54
4.3 Raadpleging gegevens — 55
4.3.1 Telefonisch bevel — 57
4.4 Logging — 58
4.5 Centrale opslag en beveiliging — 59
4.5.1 Opslagtermijn — 60
4.5.2 Beveiliging — 61
4.6 Verstrekking gegevens — 62
4.6.1 Blurren — 64
4.6.2 Verstrekking buitenland — 66
4.7 Privacy-audit — 67
4.8 Toezicht — 68

5 Effecten van de wet — 69
5.1 Typen misdrijven — 69
5.2 Overzicht zaken — 70

5.3 Doel bevraging en toepassingen — 74
5.3.1 Veiligstellen gegevens — 74
5.3.2 Patronen in kaart brengen — 75
5.3.3 Zoeken naar voertuigsignalement binnen blokbevraging — 76
5.3.4 Combineren van BOB-middelen — 76
5.3.5 Uitsluiten — 78
5.4 Strafrechtelijke afhandeling — 78
5.4.1 Vormverzuim — 80
5.5 Mogelijke ongewenste neveneffecten — 81
5.6 Veronderstelde werking — 82
5.6.1 Effectiviteit van de opsporing — 83
5.6.2 Efficiëntie van de opsporing — 84

6 Conclusie — 85
6.1 Veronderstelde werking van de wet en effecten van de wet in de praktijk — 86
6.2 Overwegingen inzet — 86
6.3 Omvangrijke bevragingen — 88
6.4 Onherkenbaar maken personen en niet openbare locaties — 89
6.5 Cameraplan — 90
6.6 Risico's en waarborgen — 91
6.6.1 Autorisaties en logging Argus — 91
6.6.2 Foutmarge — 91
6.6.3 Opslag 126jj-gegevens — 91
6.6.4 Telefonische bevelen — 92
6.6.5 Toezicht — 92
6.7 Tot slot — 93

Summary — 94

Literatuur — 106

Bijlagen
1 Samenstelling begeleidingscommissie — 109
2 Overzicht van geïnterviewde respondenten — 110
3 Overzicht risico's en maatregelen PIA — 111
4 Cameraplan 2021 — 112
5 Beschrijving geselecteerde zaken — 123

Afkortingenlijst

AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
ANPR	Automatic Number Plate Recognition
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BOB	Bijzondere opsporingsbevoegdheden
CBP	College Bescherming Persoonsgegevens
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
EOB	Europees Opsporingsbevel
GBK	Gemeenschappelijke BOB-kamer
IRC	Internationaal Rechtshulp Centrum
KMar	Koninklijke Marechaussee
OM	Openbaar Ministerie
OvJ	officier van justitie
PIA	Privacy Impact Assessment
Sv	Wetboek van Strafvordering
TGO	Team Grootschalige Opsporing
Wpg	Wet Politiegegevens

Samenvatting

Op 1 januari 2019 is de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie'[1] in werking getreden. Op basis van het nieuwe artikel 126jj Wetboek van Strafvordering (in de rest van het rapport aangeduid als 126jj) is het voor de politie mogelijk om door middel van daarvoor aangewezen camera's kentekengegevens van passerende voertuigen te registreren en op te slaan voor een periode van 28 dagen. Deze gegevens kunnen gedurende deze periode worden ingezien ten behoeve van de opsporing van een misdrijf of van voortvluchtige personen.
De wet bevat een evaluatie- en horizonbepaling. De bevoegdheid is in beginsel voor drie jaar van kracht, tenzij bij Koninklijk Besluit anders wordt besloten. Mede op basis van de onderhavige evaluatie wordt bepaald of de bevoegdheid zal worden gehandhaafd. De evaluatie is gebaseerd op twee monitorrapportages. Het eerste monitorrapport verscheen in 2020 en het tweede monitorrapport is gelijktijdig met de onderhavige evaluatie verschenen.

Vraagstelling

De centrale onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Op welke wijze wordt bij de opsporing van strafbare feiten gebruikgemaakt van kentekens die op basis van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' worden opgeslagen en welke rol spelen deze gegevens in de opsporing?

Voor het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag zijn de volgende onderzoeksvragen opgenomen.

Totstandkoming en veronderstelde werking van de wet

1 Op welke wijze is de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' tot stand gekomen?
2 Welke veronderstellingen lagen ten grondslag aan de totstandkoming van de wet?
3 Wat zijn de opvattingen van betrokken functionarissen over de veronderstelde werking van de wet?

Uitvoering van de wet

4 Hoeveel kentekenregistraties vinden er plaats?
5 Hoeveel kentekenverzoeken worden er maandelijks ingediend?
6 Voor welk typen misdrijven worden er kentekenverzoeken ingediend?
7 Hoe verloopt het uitvoeringsproces van het bewaren, aanvragen en verstrekken van kentekens in de praktijk?
8 In hoeverre doen zich knelpunten voor in het uitvoeringsproces?
9 Wat voor maatregelen zijn er naar aanleiding van de PIA genomen en hoe wordt daar in de praktijk mee omgegaan?
10 In hoeverre zijn de genomen maatregelen toereikend om de geïdentificeerde risico's in de PIA tegen te gaan en in hoeverre doen zich restrisico's voor?
11 In hoeverre is de uitvoering in overeenstemming met het wettelijk kader?

[1] Voluit 'Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de regeling van het vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie'.

Effecten van de wet

12 Voor welke doeleinden worden er kentekenverzoeken ingediend?
13 Op welke wijze worden de verkregen kentekengegevens gebruikt in het opsporingsonderzoek en in de vervolging?
14 In hoeverre draagt het bevragen van kentekens, die bewaard zijn op grond van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie', bij aan het bereiken van de gestelde doeleinden? Is dit contextafhankelijk?
15 Hoe verhoudt het bevragen van kentekens die bewaard zijn op grond van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' zich ten opzichte van de inzet van andere opsporingsmiddelen?
16 In hoeverre zijn er onbedoelde gevolgen bij de inzet van 126jj Wetboek van Strafvordering (Sv) in het opsporingsproces?

Methoden van onderzoek

De evaluatie is gebaseerd op informatie verzameld gedurende twee monitorrondes in 2019 en 2020. In deze twee monitorrondes is informatie verzameld door middel van literatuurstudie, deskresearch en interviews. Voor de literatuurstudie is voornamelijk gebruikgemaakt van onderzoeken die eerder verricht zijn naar het gebruik van automatische nummerplaatherkenning (ANPR) in Nederland. Voor de deskresearch zijn aanvullende documenten van de politie en het Openbaar Ministerie (OM) geanalyseerd en is er een inventarisatie gemaakt van uitspraken op rechtspraak.nl. Hiervoor is in de database van rechtspraak.nl uitputtend gezocht naar strafzaken waarin gebruik is gemaakt van artikel 126jj. Alle 126jj-verzoeken worden opgeslagen in een systeem genaamd Argus waarin ook alle ANPR-gegevens in het kader van 126jj zijn opgeslagen. Gegevens over deze vastleggingen en verzoeken zijn van 1 januari 2019 tot en met maart 2021 geanalyseerd en verwerkt in dit rapport. Verder zijn in het kader van dit onderzoek interviews gehouden met functionarissen van de politie, Koninklijke Marechaussee (KMar) en het OM op landelijk en regionaal niveau. In totaal zijn 124 verschillende respondenten geïnterviewd. Sommige respondenten zijn twee keer of meer geïnterviewd om aanvullende informatie te verkrijgen of omdat zij bij meerdere zaken betrokken waren. Tijdens de interviews werd allereerst gesproken over de totstandkoming van de wet en de uitvoering in meer algemene zin. Ook zijn interviews gehouden met betrekking tot specifieke opsporingszaken. Er is een selectie gemaakt van twintig zaken die nader zijn besproken. Voor deze zaken is het verloop van het opsporingsonderzoek en de wijze waarop 126jj is ingezet in kaart gebracht.

Veronderstelde werking van de wet en effecten van de wet in de praktijk

De beleidsveronderstelling was dat 126jj een bijdrage levert aan zowel de effectiviteit als de efficiëntie van de opsporing. De effectiviteit van de opsporing zou met behulp van 126jj worden vergroot door het vergaren van bewijsmateriaal, het verkrijgen van doorslaggevende opsporingsinformatie, het verkrijgen van sturingsinformatie en het mogelijk uitsluiten van verdachten. Op basis van ons onderzoek komt naar voren dat 126jj een beperkte rol speelt in de bewijsvoering. Doordat aan de hand van 126jj-gegevens géén personen kunnen worden geïdentificeerd, is meestal aanvullende opsporingsinformatie nodig om te bewijzen dat niet alleen een gebruikt voertuig, maar ook de verdachte op een bepaald moment op een bepaalde plek of route is geweest. Deze beperking geldt ook voor het uitsluiten van verdachten. Een verdachte kan niet worden uitgesloten op basis van *enkel* 126jj-gegevens.

In combinatie met andere opsporingsgegevens worden 126jj-gegevens wel gebruikt om mogelijke verdachten, scenario's en dreigingen naar personen uit te sluiten. Op die manier kan verder richting gegeven worden aan het onderzoek. In lijn met het voorgaande wordt 126jj vaak ingezet om sturingsinformatie te verkrijgen. In ons onderzoek komt naar voren dat 126jj vaak naast andere opsporingsmiddelen wordt ingezet, en in combinatie met andere opsporingsinformatie, zoals getuigeninformatie of telecomgegevens verder richting geeft aan het onderzoek. Met name bij de start van opsporingsonderzoeken waar nog weinig andere opsporingsinformatie voorhanden is blijkt 126jj vaak relevante sturingsinformatie te bieden. In enkele gevallen heeft de bevoegdheid doorslaggevende informatie opgeleverd voor het opsporingsproces. Uit ons onderzoek blijkt dat de inzet van 126jj in enkele zaken direct tot een verdachte heeft geleid, die zonder de inzet van deze bevoegdheid mogelijk niet en in ieder geval veel minder snel in beeld zou zijn gekomen.

Naast de effectiviteit zou 126jj ook de efficiëntie bevorderen van het opsporingsproces. Er zouden tijd, mensen en middelen kunnen worden bespaard.
In ons onderzoek komt naar voren dat de inzet van 126jj het makkelijker kan maken bepaalde voertuigen en daarmee bepaalde verdachten in beeld te krijgen. Daar staat tegenover dat het bevragen en analyseren van 126jj-gegevens veel politiecapaciteit kan vergen. Met betrekking tot het efficiënter maken van het opsporingsproces kan dan ook geen eenduidige conclusie worden getrokken. Daarbij is het relevant op te merken dat gedurende dit evaluatieonderzoek duidelijk is geworden dat de ontwikkeling van Argus (het systeem dat gebruikt wordt om 126jj-gegevens te bevragen) stil heeft gestaan, omdat het nog onduidelijk is of de huidige wet zal worden verlengd. De doorontwikkeling van Argus zou het bevragen van 126jj-gegevens in de toekomst efficiënter kunnen maken. Dit betreft onder andere het type zoekvragen dat binnen Argus kan worden verricht en het automatisch onherkenbaar maken van personen op overzichtsfoto's.

Cameraplan

Op dit moment is 92% van alle beschikbare ANPR-camera's voor de politie aangewezen als 126jj-camera. In totaal gaat het om 919 vaste 126jj-camera's verdeeld over 461 126jj-locaties. Deze camera's registreerden in 2020 gemiddeld 5 miljoen passages per dag, waarvan ongeveer 2 miljoen passages een uniek kenteken betroffen. Dit betekent dat ieder voertuig dat geregistreerd werd gemiddeld 2,5 126jj ANPR-camera's passeerde. Vanwege COVID-19 zijn de cijfers sinds 2020 niet volledig representatief voor het totaal aantal geregistreerde passages onder niet-COVID omstandigheden.

Om te voorkomen dat er ongedifferentieerde gegevensverzameling plaatsvindt, moeten de als 126jj aangewezen ANPR-camera's voldoen aan één van de drie criteria uit artikel 3 lid 2 Algemene Maatregel van Bestuur (AmvB). Voor iedere 126jj-locatie is aan de hand van deze criteria schriftelijk gemotiveerd waarom een ANPR-locatie wordt aangewezen als 126jj-locatie. De afzonderlijke documenten waarin de motivatie voor de plaatsing van de camera's per locatie is opgenomen, zijn echter niet openbaar beschikbaar, hoewel dat volgens de wet wel zou moeten. Voor belanghebbenden is het daardoor lastig te controleren of sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling.

Een overweging die een rol speelt om vast te stellen of sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling is het geografisch gebied waarin de dataverzameling-

en opslag plaatsvindt, ofwel de dekking van de 126jj-camera's. Qua dekking zijn er in Nederland, met name buiten de Randstad, nog hele stukken snelweg waar iemand kilometers lang niet geregistreerd wordt. Tegelijkertijd zijn er gebieden in Nederland, met name in de Randstad, waar de dichtheid van ANPR-camera's wel al een groot deel van de (snel)wegen dekt. In hoeverre dit wel of niet conform de Europese dataretentie jurisprudentie is, kan op basis van deze evaluatie niet worden vastgesteld. In een mogelijke rechtszaak die belangenorganisatie Privacy First voornemens is aan te spannen kan een uitspraak worden gedaan over de mate waarin, met de huidige dekking van 126jj-camera's, sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling.

Naast de motivatie van de 126jj-locaties in het cameraplan, behoeft ook het gegeven dat de 126jj-locaties onvoldoende kenbaar zijn aandacht. In het cameraplan staan sommige locaties redelijk specifiek beschreven doordat een kruising of afslag staat genoemd. Sommige locaties worden echter slechts aangeduid met één straatnaam. Dit maakt dat het voor burgers niet voor alle ANPR-camera's duidelijk is waar ze precies staan. De beschrijving van de 126jj-locaties behoeft daarom aandacht om de kenbaarheid te vergroten.

Foutmarge

Om het risico op het verstrekken van onjuiste gegevens te verkleinen en te voorkomen dat de politie op een verkeerd spoor komt (een zogenoemde *false positive* als onterecht een *'hit'* wordt gemeld waar dat niet terecht is) moeten de 126jj-camera's volgens de wet in staat zijn minimaal 90% van de kentekens onder 'normale omstandigheden' correct te registeren. Op basis van de wet is het onduidelijk wanneer de 90%-norm geldt (op het moment dat camera's worden aangeschaft, of gedurende de gehele looptijd dat de camera's in gebruik zijn). Ook is onduidelijk in welke omstandigheden deze 90%-norm geldt (wat is 'normaal'?). Het zou daarom duidelijker zijn als de wetgever nader zou specificeren of de 90%-norm alleen geldt bij de aanschaf van de camera's of ook betrekking heeft op de volledige levensduur van de ANPR-camera. Om deze norm te kunnen toetsen zou verder helderder moeten zijn onder welke (weers)omstandigheden camera's geacht worden aan deze norm te voldoen.

Geautoriseerde opsporingsambtenaren

Om onrechtmatige toegang tot 126jj-gegevens tegen te gaan, wordt onder meer de toegang tot Argus beperkt tot geautoriseerde opsporingsambtenaren en vindt er *logging* plaats binnen Argus van de activiteiten van de gebruikers. Om te voorkomen dat personen onterecht toegang hebben tot Argus, worden de autorisaties in beginsel ingetrokken als een persoon er geen gebruik meer van maakt of van functie wisselt. Zoals ook is vastgesteld in de audit over het jaar 2020 vindt er op dit moment geen periodieke controle plaats op de actualiteit van de toegangsrechten. Hierdoor is het niet bekend in welke mate de toegangsrechten actueel zijn. Ook voor de *logging* geldt dat er geen periodieke controle plaatsvindt. Dit is een mogelijk risico, omdat daarmee eventueel onrechtmatig gebruik van Argus niet tijdig gedetecteerd kan worden. Op basis van dit evaluatieonderzoek zijn er overigens geen aanwijzingen dat er sprake is van eventueel onrechtmatig gebruik van Argus.

Raadpleging gegevens

In 2019 zijn er 1.119 126jj-verzoeken ingediend en in 2020 2.102 126jj-verzoeken. In totaal zijn er tot april 2021 3.668 126jj-verzoeken ingediend. Van deze verzoeken zijn 3.373 (92%) verzoeken in behandeling genomen.

Vaak neemt de politie het initiatief om 126jj in te zetten. De officier van justitie besluit vervolgens, na overleg met de politie, of de inzet van 126jj wenselijk is. Uit ons onderzoek komt naar voren dat politie en OM de bevoegdheid als een relatief licht BOB-middel zien, zeker in relatie tot andere BOB-middelen zoals het bevragen van telecomgegevens. Over het algemeen wordt 126jj ingezet voor delicten die zwaarder van aard zijn, zoals drugsgerelateerde criminaliteit of moord en doodslag. Omdat 126jj door officieren van justitie als een relatief licht middel wordt gezien en de delicten veelal zwaarder van aard zijn voldoet de inzet van 126jj in hun ogen al snel aan het proportionaliteitsvereiste. Opvallend is dat respondenten van de politie en het OM de inzet van 126jj niet proportioneel achten voor lichtere delicten, zoals een winkeldiefstal, terwijl de inzet van 126jj voor deze delicten wettelijk wel is toegestaan.

Naast de juridische afweging omtrent de proportionaliteit van de bevoegdheid speelt personele capaciteit een rol in de afweging om het middel al dan niet in te zetten. Deze afweging is vooral aan de orde bij de geautoriseerde opsporingsambtenaren die een 126jj-bevraging uitvoeren en in mindere mate bij de politieambtenaren die de 126jj-gegevens analyseren. Sommige 126jj-bevragingen kosten erg veel tijd om uit te voeren. Daarom wegen geautoriseerde opsporingsambtenaren in deze situaties af of de tijd die nodig is om een zoekvraag uit te voeren proportioneel is ten opzichte van de mogelijke meerwaarde van de 126jj-gegevens in het opsporingsonderzoek. Doorgaans overlegt de geautoriseerde opsporingsambtenaar met de persoon die het 126jj-verzoek heeft ingediend over de mogelijke inperking van de zoekvraag zodat er in hun ogen een betere verhouding ontstaat tussen de benodigde opsporingscapaciteit en de verwachte opbrengst. Daarbij wordt rekening gehouden met de zwaarte van het delict. Voor de zwaardere delicten (zoals moord) wordt een zwaardere tijdsinvestering doorgaans sneller als acceptabel gezien.

Ook de opslagtermijn van gegevens (de ’28-dagentermijn’) heeft invloed op de overweging om 126jj in te zetten. Uit angst om gegevens te verliezen wordt 126jj soms al vroeg in het opsporingsonderzoek ingezet om gegevens alvast veilig te stellen die op een later moment mogelijk nodig blijken te zijn. Soortgelijke overwegingen spelen ook een rol bij de inzet van andere BOB-middelen waarmee vluchtige gegevens worden veiliggesteld (zoals mastgegevens van telecommunicatie). Het voor de zekerheid alvast veilig laten stellen vindt plaats, omdat vaak pas later in een opsporingsonderzoek duidelijk wordt welke gegevens van toegevoegde waarde (kunnen) zijn in het proces van opsporing en bewijsvoering. Een ongewenst neveneffect van de opslagtermijn van 28 dagen is dat in deze situaties doorgaans meer gegevens worden opgevraagd dan gezien de overige beschikbare opsporingsinformatie en de uiteindelijke opsporingsvraag strikt noodzakelijk is.

Los van het veiligstellen van gegevens uit angst voor verlies komt uit ons onderzoek een gemengd beeld naar voren wat betreft de vraag in hoeverre de 28-dagentermijn toereikend is voor de opsporing. Dit lijkt sterk afhankelijk te zijn van het type delict waarvoor de bevoegdheid wordt ingezet. In de minder complexe zaken of in zaken die al snel na de daad zijn gemeld, waardoor er veel gerichte informatie is over tijd en plaats, kunnen voertuigen al snel in beeld komen en de passagegegevens snel

worden bevraagd. In deze zaken wordt doorgaans binnen enkele uren of dagen een bevraging gedaan waardoor de 28-dagentermijn in de meeste gevallen voldoet. Bij complexere zaken kan de termijn wel te kort zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om zaken waarin het van belang is om patronen in kaart te brengen. Om inzicht te krijgen in reispatronen is soms meer dan 28 dagen nodig. Daarnaast zijn er grote onderzoeken die maanden of zelfs jaren kunnen beslaan (bijvoorbeeld een moord-onderzoek). In deze onderzoeken komen vaak pas later in het onderzoek – nadat de 28-dagentermijn is verstreken – mogelijk relevante locaties of kentekens naar voren. Sommige respondenten opperen daarom dat een getrapte bevoegdheid, waarbij voor bepaalde zwaardere delicten gegevens langer dan 28 dagen terug te raadplegen zijn, uitkomst zou kunnen bieden. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat voor iedere gekozen opslagtermijn geldt dat mogelijk waardevolle gegevens verloren zullen gaan.

Omvangrijke bevragingen

Binnen Argus kan op specifieke kentekens worden gezocht, maar het is ook mogelijk om te zoeken op een gedeelte van een kenteken of alle passages op te vragen op een specifieke tijd en plaats. Om 126jj-gegevens te kunnen verstrekken vanuit Argus moet een geautoriseerde opsporingsambtenaar eerst controleren of de kentekens correct herkend zijn door het systeem, door deze te vergelijken met een uitsnede van het kenteken uit een overzichtsfoto. Indien de geautoriseerde opsporingsambtenaar vaststelt dat een kenteken foutief herkend is, wordt deze afgekeurd en kan dit kenteken niet worden verstrekt. Voor zoekvragen die géén betrekking hebben op een specifiek kenteken, biedt de wet de mogelijkheid de foutief herkende kentekens toch te verstrekken. Het idee daarachter is dat in situaties waarin nog geen specifiek voertuig in beeld is, ook kentekens die door het systeem foutief zijn herkend relevant kunnen zijn. In deze situaties moet de geautoriseerde opsporingsambtenaar wel melden dat er foutief herkende kentekens zijn verstrekt. Hoewel het wettelijk gezien mogelijk is bij dit type bevragingen verkeerd herkende kentekens te verstrekken, is dit niet mogelijk binnen Argus. Gegevens uit Argus kunnen alleen worden verstrekt als deze zijn goedgekeurd door een geautoriseerde opsporingsambtenaar. Dit evaluatieonderzoek heeft laten zien dat sommige geautoriseerde opsporingsambtenaren daarom zonder controle alle kentekens van dit soort passagebevragingen goedkeuren. Dit gebeurt om te voorkomen dat mogelijk relevante passagegegevens verloren gaan indien ze na controle worden afgekeurd. Het zonder controle goedkeuren biedt tevens het voordeel dat er niet te veel tijd wordt gespendeerd aan het controleren van deze soms grote hoeveelheden gegevens waarvan slechts een deel relevant zal zijn. Het probleem is echter dat als kentekens eenmaal zijn goedgekeurd, deze bij een volgende bevraging van dezelfde passage niet nogmaals hoeven te worden gecontroleerd. Hierdoor bestaat het risico dat bij een volgende bevraging niet-gecontroleerde en mogelijk onjuiste kentekengegevens worden geleverd.

Het risico dat niet-gecontroleerde en mogelijke onjuiste kentekengegevens worden geleverd behoeft aandacht. Een mogelijke oplossing zou zijn dat foutief herkende kentekens kunnen worden gecorrigeerd. Dit wordt echter gezien als een risico voor de integriteit en de beveiliging van Argus. In de AMvB is om die reden opgenomen dat gegevens binnen Argus niet kunnen worden gewijzigd. Een alternatief is om Argus aan te passen voor zoekvragen waarin geen specifiek kenteken wordt gezocht, zodat ook ‘niet goedgekeurde’ kentekens kunnen worden verstrekt.

Een andere mogelijke technische aanpassing aan Argus is om binnen de applicatie bepaalde omvangrijke analyses en bevragingen uit te voeren. Op die manier zijn omvangrijke bevragingen in de toekomst beter uitvoerbaar. Een voorbeeld hiervan is een analyse waarbij wordt nagegaan of er een kenteken is dat zich in een bepaalde periode op meerdere locaties heeft begeven. Om dit in kaart te brengen, moeten in de huidige situatie voor al deze locaties in een bepaald tijdsbestek alle kentekens worden gecontroleerd en verstrekt. Vervolgens wordt door de aanvrager binnen de verstrekte kentekens gezocht naar eventuele overeenkomsten. Bij een eventuele doorontwikkeling van Argus is het technisch mogelijk om deze zoekvraag binnen Argus zelf uit te voeren. Ook het zoeken naar een voertuigsignalement zou in de toekomst binnen Argus zelf kunnen plaatsvinden doordat het technisch mogelijk is te zoeken op onder meer het model en het merk van een voertuig. Het voordeel hiervan is dat het tijdsbesparing oplevert, maar ook dat het voorkomt dat er onnodig veel 126jj-gegevens worden verstrekt naar aanleiding van een 126jj-bevraging.

Telefonische bevelen

In geval van spoed kan een bevel telefonisch (mondeling) door de officier van justitie worden verstrekt. Op basis van artikel 126jj lid 4 Sv moet de officier van justitie binnen 72 uur een telefonisch bevel op schrift stellen. Het overschrijden van deze termijn kan leiden tot vormverzuim, wat in het uiterste geval gevolgen kan hebben in het strafproces. Deze termijn is overgenomen in Argus; de geautoriseerde opsporingsambtenaar dient het schriftelijk bevel binnen dezelfde 72 uur in Argus in te voeren. Het invoeren van het bevel in Argus binnen 72 uur is echter niet wettelijk verplicht. Dit in tegenstelling tot het op schrift stellen van het bevel binnen 72 uur. Dit evaluatieonderzoek heeft laten zien dat in ongeveer 46% van alle mondelinge bevelen het schriftelijk bevel te laat is ingevoerd. Opvallend is dat beide termijnen aan elkaar gelijkgesteld zijn. Een bevel dat net binnen de 72 uur op schrift is gesteld kan hierdoor gemakkelijk te laat in Argus worden geregistreerd. De vraag is daarom of de 72 uur die binnen Argus voor het invoeren van het schriftelijk bevel gehanteerd wordt (en geen wettelijke verplichting is) realistisch en nodig is.

Op basis van de beschikbare data is niet duidelijk geworden of het schriftelijk bevel te laat op schrift is gesteld door de officier van justitie en/of alleen te laat in Argus is ingevoerd. Het is daarom niet duidelijk of er een risico is op het overschrijden van de wettelijke termijn, en hoe groot dit risico is. Geïnterviewde medewerkers van de BOB-kamer geven aan dat het voorkomt dat bevelen te laat op schrift worden gesteld, maar dat er niet wordt geregistreerd hoe vaak dit precies het geval is. Ook op basis van eerdere onderzoeken naar andere BOB-middelen is geen informatie beschikbaar over de termijn waarop telefonische bevelen op schrift wordt gesteld. Om hier meer inzicht in te krijgen is daarom vervolgonderzoek nodig.

Centrale opslag en beveiliging

Alle ANPR-gegevens die voor 126jj-doeleinden worden opgeslagen, komen in een database terecht die geraadpleegd kan worden met de applicatie Argus. De gegevens worden na 28 dagen automatisch vernietigd. Hierdoor zijn de gegevens na 28 dagen niet meer te raadplegen. Een mogelijk risico bij de opslag van 126jj-gegevens is dat deze gegevens lekken door onzorgvuldigheid of vanwege een hack.

Om dit te voorkomen zijn verschillende beveiligingsmaatregelen genomen die zijn beschreven in paragraaf 4.5.2. Duidelijk is geworden dat op dit moment een mogelijk risico bestaat op een lek na het afronden van een zoekopdracht door een geautoriseerde opsporingsambtenaar. Om de resultaten te kunnen delen met de aanvrager downloadt de geautoriseerde opsporingsambtenaar de resultaten en verstuurt hij of zij deze – veelal – via de email. Sommige geautoriseerde opsporingsambtenaren bewaren een kopie van de geleverde resultaten lokaal (als back-up) op hun eigen computer. Dit gebeurt vaak op eigen initiatief en zonder duidelijke kaders. Daardoor bestaat het risico dat gegevens te lang onbeheerd worden opgeslagen. Ook in de gezamenlijke e-mailbox van de geautoriseerde opsporingsambtenaren blijft vaak een kopie achter van de verstrekte gegevens in de map 'verzonden berichten'. Dit heeft tot gevolg dat gegevens worden opgeslagen in systemen die daar niet voor bedoeld zijn, waardoor het risico bestaat dat bewaartermijnen worden overschreden en een groter risico bestaat op lekken of hacken. Hoewel de gegevens in dat geval strikt genomen onder de Wet Politiegegevens (Wpg) vallen en niet meer onder 126jj, behoeft het beleid omtrent de omgang met 126jj-gegevens nadat deze gedownload zijn aandacht.

Onherkenbaar maken van personen en niet openbare locaties

Bij het bevragen van 126jj-gegevens kan naast de kentekengegevens een overzichtsfoto worden meegeleverd waarop het voertuig zichtbaar is. Als er op een overzichtsfoto personen of niet-openbare plaatsen herkenbaar in beeld zijn, moet volgens de wet een geautoriseerde opsporingsambtenaar de persoon of plaats onherkenbaar maken (ook wel *blurren* genoemd). In de praktijk gebeurt dit handmatig. Dit evaluatieonderzoek heeft duidelijk gemaakt dat het handmatig onherkenbaar maken van personen op overzichtsfoto's in de opsporingspraktijk tot dilemma's heeft geleid. Voor de geautoriseerde opsporingsambtenaren is het *blurren* van foto's erg tijdrovend. Bij grote bevragingen worden daarom in eerste instantie vaak géén foto's meegeleverd. Als de aanvrager na het analyseren van de gegevens alsnog van een specifieke passage graag de *geblurde* foto's wil hebben, dan kan een zoekopdracht naar die specifieke passage worden uitgevoerd en kunnen de bijbehorende foto's worden *geblurd*.

Binnen de opsporingsteams bestaat de wens om de *ongeblurde* overzichtsfoto's te kunnen ontvangen. In het onderzoek komt naar voren dat het is voorgekomen dat *ongeblurde* overzichtsfoto's zijn gevorderd door de officier van justitie op basis van 126nd Sv en 126nf Sv, waarmee onder meer camerabeelden van derden kunnen worden gevorderd. Voor de geautoriseerde opsporingsambtenaren leverde dit een dilemma op, omdat zij enerzijds uitvoering moeten geven aan een bevel van de officier van justitie, maar anderzijds gebonden zijn aan de voorwaarden van 126jj. In de meeste gevallen konden de geautoriseerde opsporingsambtenaren uitleggen waarom het niet mogelijk was de gevraagde gegevens te leveren. In enkele gevallen werd het verzoek op een hoger niveau binnen de politie en het OM besproken. In drie bevestigde gevallen is uiteindelijk van hogerhand binnen de politie en het OM de opdracht gekomen om de *ongeblurde* foto's te verstrekken. Deze zaken hebben intern bij de politie en het OM tot discussie geleid of in bijzondere situaties *ongeblurde* foto's zouden moeten kunnen worden verstrekt. Omdat de wet expliciet deze mogelijkheid uitsluit op basis van 126jj, is op hoger niveau binnen de politie en het OM geconcludeerd dat er géén uitzonderingsgronden zijn om *ongeblurde* foto's te verkrijgen of te verstrekken. Na deze drie zaken zijn voor zover bekend geen *ongeblurde* foto's meer verstrekt.

Hoewel de politie en het OM hebben geconcludeerd dat het niet mogelijk is de *ongeblurde* overzichtsfoto's te verkrijgen, blijft vanuit opsporingsoogpunt de wens bestaan om *ongeblurde* overzichtsfoto's in specifieke situaties te verkrijgen. Om aan deze wens tegemoet te komen hebben sommige respondenten een getrapte werking van 126jj gesuggereerd. Dat betekent dat *ongeblurde* overzichtsfoto onder strikte aanvullende voorwaarden zouden kunnen worden verstrekt. Bijvoorbeeld door verstrekking pas toe te staan voor specifieke feiten die de rechtsorde ernstig schokken en als een rechter-commissaris zijn of haar goedkeuring heeft verleend.

Het handmatig *blurren* van personen op overzichtsfoto's is verplicht gemaakt omdat het, bij het opstellen van de wet, technisch niet mogelijk was automatisch alle inzittenden in een voertuig en niet-openbare plaatsen onherkenbaar te maken. In ons onderzoek komt naar voren dat het inmiddels technisch mogelijk is om personen op overzichtsfoto's automatisch onherkenbaar te maken. Als dit direct gebeurt bij het opslaan van gegevens in Argus, kan dit het risico op het verstrekken van *ongeblurde* foto's verkleinen. Onderzoek naar de praktijk zal moeten uitwijzen hoe accuraat deze softwarematige oplossing is. Gebeurt het *blurren* pas bij de verstrekking, zoals op dit moment het geval is, dan blijft de mogelijkheid bestaan – ondanks de wettelijke bepaling en eerdergenoemde conclusie dat geen *ongeblurde* foto's mogen worden verstrekt – om incidenteel bij zwaarwegende opsporingsbelangen *ongeblurde* foto's te verstrekken.

Verstrekking 126jj-gegevens aan het buitenland

Zowel in 2019 als in 2020 is geen gebruikgemaakt van de mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Er zijn wel verschillende rechtshulpverzoeken uit andere landen ontvangen. Exacte aantallen hiervan zijn niet geregistreerd. Een rechtshulpverzoek komt veelal binnen bij de Internationaal Rechtshulp Centra (IRC's). Indien de 126jj-bevoegdheid moet worden ingezet, toetst de officier van justitie of het verzoek uit het buitenland aan alle vereisten voldoet. Internationale 126jj-verzoeken dienen aan dezelfde voorwaarden te voldoen als binnenlandse verzoeken. Voor het verstrekken van gegevens is een justitieel rechtshulpverzoek (een klassiek rechtshulpverzoek of een Europees Opsporingsbevel (EOB)) uit het betreffende land nodig. Een officier van justitie zal een 126jj-bevel opmaken als het justitiële rechtshulpverzoek in orde is. Het bevragingsproces is vervolgens gelijk aan een 'normale' 126jj-bevraging.

Privacy-audit

Jaarlijks moet de politie een privacy-audit (laten) uitvoeren waarin getoetst wordt of op adequate wijze uitvoering is gegeven aan de bepalingen in de Wpg en de waarborgen van 126jj. Over 2019 is deze audit niet uitgevoerd, omdat er intern bij de politie onduidelijkheid bestond welk organisatiedeel het 'opdrachtgeverschap' had. In de audit over 2020 is vastgesteld dat een aantal processen nog niet zijn ingericht. Dit gaat onder meer om de periodieke controle van gebruikersrechten van geautoriseerde opsporingsambtenaren. Daarnaast is geconstateerd dat er niet wordt gemonitord of geautoriseerde opsporingsambtenaren zelf betrokken zijn bij het opsporingsonderzoek waarvoor de 126jj-bevraging plaatsvindt. Ook hebben de auditors vastgesteld dat er op dit moment geen 'actieve monitoring' plaatsvindt ten

aanzien van de logbestanden in Argus, waardoor mogelijke ongeautoriseerde toegang niet (tijdig) kan worden gedetecteerd. In de audit over 2020 wordt geconcludeerd dat de andere processen naar behoren zijn ingericht. Begin 2022 verschijnt de audit over 2021 waarin ook naar de uitvoering van de processen in de praktijk wordt gekeken.

Toezicht

Voor 126jj geldt dat de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de Inspectie Justitie en Veiligheid een toezichtstaak is toegekend. De toezichthouders kunnen zelfstandig besluiten bepaalde onderwerpen – zoals 126jj – uit te lichten om nader onderzoek naar te doen. Daarnaast kunnen zij een onderzoek opstarten naar aanleiding van signalen die zij ontvangen. Uit gesprekken met beide toezichthouders blijkt dat zij 126jj niet als specifiek onderwerp behandelen in hun onderzoeksprogramma. Daarnaast hebben zij in 2019 en 2020 geen signalen ontvangen op basis waarvan zij nader onderzoek naar de werkwijze van 126jj nodig achtten.

Typen misdrijven

Zoals eerder beschreven kan 126jj worden ingezet voor misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten, zoals omschreven in artikel 67 lid 1 Sv. Tevens mogen de gegevens worden gebruikt voor de aanhouding van een voortvluchtige verdachte of veroordeelde persoon als bedoeld in artikel 6:1:6 Sv. Binnen Argus is het technisch niet mogelijk om voor alle verzoeken in kaart te brengen wat het onderliggende delict is. Verschillende politie-eenheden en de KMar hebben bij de door hun verwerkte 126jj-verzoeken zelf een overzicht bijgehouden van de onderliggende hoofddelicten. De verwerkte 126jj-verzoeken door deze eenheden en de KMar vertegenwoordigen ongeveer 21% van het totaal aantal onderzoeken waarvoor een 126jj-verzoek is ingediend. Uit deze overzichten kwam naar voren dat 126jj het vaakst is ingezet voor vier typen delicten: drugsgerelateerde delicten (21,6%), diefstal (20,8%), delicten die te maken hebben met moord en doodslag (18,6%) en inbraken (8,9%). Drugsgerelateerde delicten hebben betrekking op het bezitten, vervaardigen en verhandelen van harddrugs. Bij diefstal (met geweld) gaat het onder meer om straatroof, diefstal uit voertuigen en winkeldiefstal. Bij inbraken gaat het primair om woninginbraken.

Doel bevragingen en toepassingen

Eén van de toepassingen is het veiligstellen van 126jj-gegevens. Deze toepassing wordt voor verschillende doelen ingezet. Ten eerste wordt het bij aanvang van sommige opsporingsonderzoeken gebruikt om te bepalen welke richting een onderzoek (verder) dient op te gaan. Ten tweede worden 126jj-gegevens soms ook veiliggesteld, omdat ze anders mogelijk verloren gaan in verband met het verstrijken van de 28-dagentermijn (zie eerder). In het verlengde hiervan kan het veiligstellen van de 126jj-gegevens ook als doel hebben om verschillende scenario's te onderzoeken en één of meerdere nader uit te werken ('op door te rechercheren'). Dezelfde veiliggestelde gegevens kunnen op verschillende momenten in een opsporingsonderzoek voor verschillende doeleinden worden gebruikt. Het is mogelijk dat direct na een incident gegevens worden gebruikt om te zoeken naar aanknopingspunten waarmee

richting kan worden gegeven aan een onderzoek, en later kunnen diezelfde gegevens worden gebruikt om concrete scenario's te onderzoeken en te bewijzen.

Het geautomatiseerd zoeken naar profielen of patronen in de 126jj-gegevens is niet toegestaan. Op basis van 126jj-gegevens kunnen echter ook handmatig bepaalde patronen in kaart worden gebracht. Dit kan als doel hebben om bepaalde gedragingen in kaart te brengen, maar patronen kunnen ook gebruikt worden om bepaalde voertuigen in beeld te krijgen. Een specifieke toepassing van het zoeken naar patronen is de konvooi analyse. Bij een konvooi analyse wordt nagegaan of er bepaalde voertuigen zijn die in de directe nabijheid van een voertuig rijden. In ongeveer 5% van alle zoekopdrachten gaat het om een konvooi analyse. Deze analyse wordt vooral bij onderzoeken naar drugsdelicten ingezet. Naast het zoeken naar patronen kan handmatig worden gezocht naar signalementen binnen zogenoemde blokbevragingen. In deze bevraging worden binnen een bepaalde termijn alle passages bevraagd om vervolgens handmatig te zoeken naar een voertuigsignalement.

In opsporingsonderzoeken wordt 126jj vaak gecombineerd ingezet met andere BOB-middelen. Een combinatie komt de bewijsvoering ten goede. Door het combineren van de verschillende BOB-middelen kan met meer zekerheid worden gesteld dat een persoon zich op een bepaalde locatie heeft begeven. Een combinatie van BOB-middelen kan ook leiden tot nieuwe inzichten. De inzet van het middel kan helpen om een ander BOB-middel gerichter toe te passen en op die manier nieuwe informatie te achterhalen. Door passagegegevens op specifieke locaties te vergelijken met opgevraagde telecomgegevens op dezelfde locaties is in bepaalde zaken bijvoorbeeld achter de identiteit van een verdachte gekomen.

Samen met 126jj worden in zaken ook andere ANPR-toepassingen ingezet. Vaak gaat het daarbij om het plaatsen van kentekens op referentielijsten. Referentielijsten bevatten kentekens van auto's die worden gezocht door de politie, bijvoorbeeld omdat een auto is gestolen, iemand voortvluchtig is of omdat iemand een openstaande boete heeft. Naast de ANPR-camera's waar de politie en de KMar direct toegang toe hebben, zijn er verschillende ANPR-camera's van derde partijen, zoals commerciële ANPR-camera's en milieu-camera's. Deze camera's zijn soms aanwezig op plekken waarop de politie en de KMar zelf geen zicht hebben en kunnen daarom soms relevante opsporingsinformatie bieden. De politie en de KMar kunnen deze ANPR-gegevens op bevel van een officier van justitie vorderen.

Conclusie

In deze evaluatie stond de vraag centraal op welke wijze bij de opsporing van strafbare feiten gebruik wordt gemaakt van kentekens die op basis van de Wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' worden opgeslagen en welke rol deze gegevens spelen in het opsporingsproces.

Uit ons onderzoek komt naar voren dat de bevoegdheid grotendeels conform het wettelijk kader wordt ingezet. Er zijn twee punten gesignaleerd waarbij dat niet het geval is of was: het verstrekken van *ongeblurde* overzichtsfoto's in drie opsporingsonderzoeken en het ontbreken van de onderliggende motivaties van 126jj-locaties in het cameraplan. Bij één punt is dit onduidelijk. Voor het tijdig op schrift stellen van telefonische bevelen geldt dat het onduidelijk in welke mate dit conform het wettelijk kader gebeurt. Om hier meer inzicht in te krijgen is vervolgonderzoek

nodig. Daarnaast is een aantal risico's gesignaleerd dat aandacht behoeft van de uitvoerende partijen en de wetgever. Dit heeft betrekking op de controle van de *logging* en autorisaties van geautoriseerde opsporingsambtenaren en onduidelijkheden in de formulering van de toegestane foutmarge van 126jj-camera's. Ten slotte behoeven de regels omtrent het beheer van geleverde 126jj-resultaten aandacht.

Wat betreft de efficiëntie in het opsporingsproces kan geconcludeerd worden dat de nieuwe bevoegdheid er soms voor zorgt dat er tijd kan worden bespaard. Tegelijkertijd kost de inzet van de bevoegdheid ook politiecapaciteit. Het nettoresultaat hiervan is moeilijk te bepalen. In de toekomst zou – indien de wet wordt behouden – het gebruik van de bevoegdheid efficiënter kunnen worden vormgegeven door aanpassingen door te voeren in Argus (zoals het uitbreiden van de zoekmogelijkheden binnen Argus).

Tot slot blijkt uit ons onderzoek dat 126jj in het grootste deel van de zaken wordt gecombineerd met andere BOB-middelen. De inzet van 126jj levert in deze zaken informatie op die in combinatie met andere opsporingsinformatie verder richting kan geven aan het opsporingsonderzoek. In sommige zaken is de bijdrage van 126jj doorslaggevend geweest. Uiteraard geldt hierbij dat niet met zekerheid kan worden vastgesteld hoe een zaak zou zijn verlopen zonder het bestaan van 126jj. Wel heeft de inzet van 126jj er in deze zaken direct toe bijgedragen dat specifieke verdachten in beeld kwamen. Zonder de inzet van 126jj zou het in deze specifieke zaken erg lastig of tijdrovend geweest zijn om de verdachten op andere wijzen te achterhalen. In de bewijsvoering speelt 126jj een beperkte rol. Daarbij moet worden opgemerkt dat nog maar een beperkt aantal zaken tot zitting is gekomen waarin 126jj is ingezet. De meerwaarde van 126jj lijkt echter – ook op basis van aanvullende gesprekken met officieren van justitie – het grootst gedurende het opsporingsproces.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Op 1 januari 2019 is de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie'[2] in werking getreden. Op basis van het nieuwe artikel 126jj Wetboek van Strafvordering (voorts aangeduid als 126jj) is het voor de politie mogelijk om door middel van daarvoor aangewezen camera's kentekengegevens van passerende voertuigen te registreren en op te slaan voor een periode van 28 dagen. Deze gegevens kunnen gedurende deze periode worden ingezien ten behoeve van de opsporing van een misdrijf of van voortvluchtige personen. Het gebruik van mobiele en vaste camera's langs de weg om automatisch kentekens van passerende voertuigen te scannen wordt in Nederland al enkele jaren toegepast (Flight & Van Egmond, 2011; Politie Haaglanden, 2009; Politie Rotterdam-Rijnmond, 2009; Van den Tillaart et al., 2010). Het gebruik van deze camera's wordt met verschillende termen aangeduid,[3] maar de meest gangbare verzamelnaam is ANPR (Automatic Number Plate Recognition). Deze technologie wordt onder andere gebruikt door de politie tijdens trajectcontroles en om voortvluchtige personen te vinden. Voor het gebruik van ANPR-gegevens bestond voor de introductie van artikel 126jj Sv geen specifieke wettelijke grondslag (Hoge Raad, 2012). Daarom werd (en wordt) er teruggevallen op algemene regels wat betreft de taakstelling van de politie zoals beschreven in artikel 3 Politiewet 2012 en regels op het gebied van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals beschreven in de Wet politiegegevens (Wpg) en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).[4]

ANPR kan op verschillende manieren worden ingezet. Een eerste toepassing van ANPR is het vergelijken van kentekens van passerende voertuigen met gesignaleerde kentekens die zijn opgeslagen in een zogenoemd referentiebestand. In dit referentiebestand staan alleen kentekens van voertuigen die door de politie worden gezocht. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om voertuigen die als gestolen zijn opgegeven of voertuigen die toebehoren aan iemand met een openstaande straf of boete. Als een kenteken wordt geregistreerd dat voorkomt op een referentielijst, is er sprake van een *hit.* Deze toepassing wordt al jaren gebruikt op grond van algemene regels wat betreft de taakstelling van de politie zoals beschreven in artikel 3 Politiewet 2012. Op basis van dit artikel mag de politie opsporingsmethoden toepassen die hooguit een geringe inbreuk op de privacy maken. Een tweede toepassing ontstaat wanneer alle passerende kentekens (dus ook zogenoemde *no-hits*) worden geregistreerd en opgeslagen. Het opslaan van alle kentekengegevens maakt het mogelijk om op een later tijdstip passagegegevens te onderzoeken of te analyseren. Een kenteken kan ten tijde van passeren van het voertuig nog niet interessant zijn voor onderzoek, maar wel op een later tijdstip, bijvoorbeeld om gebruikte vluchtroutes van verdachte voertuigen te achterhalen of om te bewijzen dat een verdacht voertuig op een bepaald tijdstip op een bepaalde plaats is geweest. Voor de introductie

---

[2] Voluit 'Wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de regeling van het vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie'.

[3] Andere gebruikte termen zijn onder meer: License Plate Recognition & License Plate Reader (LPR), Car Plate Recognition (CPR), Automatic Vehicle Identification (AVI) en Catch-ken.

[4] Tot 25 mei 2018 gold de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

van artikel 126jj ontbrak voor deze toepassing een wettelijke grondslag.[5] In figuur 1 zijn beide toepassingen schematisch weergegeven.

Figuur 1 ANPR-toepassingen

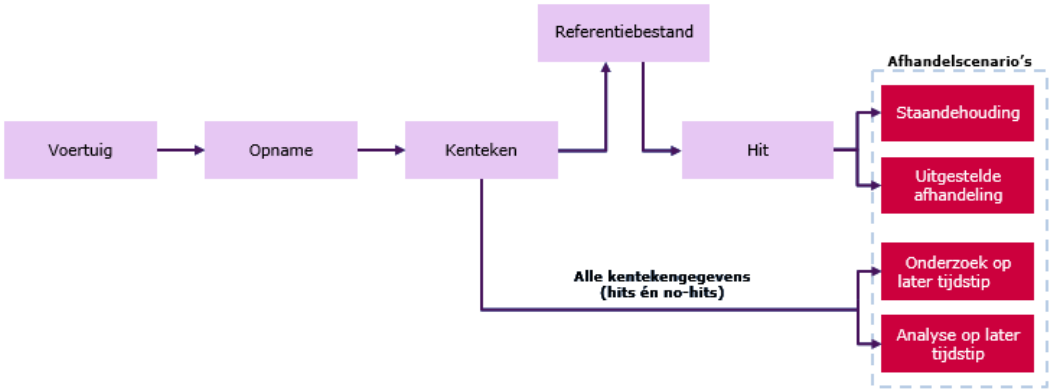

In 2004 is de politie begonnen met het gebruik van ANPR in een aantal pilotprojecten. Aanvankelijk werden alle passagegegevens opgeslagen en werd er dus zowel gebruikgemaakt van *hits* als *no-hits*. In verschillende evaluaties is geconcludeerd dat ANPR bijdraagt aan de informatiepositie van de politie en een bijdrage kan leveren aan het politiewerk (zie o.a. Flight & Van Egmond, 2011; Politie Haaglanden, 2009; Politie Rotterdam-Rijnmond, 2007; Van den Tillaart et al., 2010), maar ook dat er geen harde conclusies kunnen worden getrokken over de effecten van bewaarde kentekengegevens op basis van deze evaluaties (Flight & Van Egmond, 2011). In 2010 geeft het College Bescherming Persoonsgegevens[6] (CBP) aan dat een aantal korpsen voor een langere periode ten onrechte ANPR-gegevens heeft opgeslagen die niet in het referentiebestand voorkomen (CBP, 2010a; CBP, 2010b). Deze constatering heeft tot gevolg dat na 2010 in beginsel alleen nog gebruik kan worden gemaakt van hits, en dat no-hits niet langer worden bewaard.[7] De Minister van Binnenlandse Zaken volgt de denkwijze van het CBP waar het gaat om de rechtmatigheid van het opslaan van alle passagegegevens, maar geeft tevens aan dat het kabinet wel gelooft in het belang van deze gegevens, en dat er een nieuw wetsvoorstel volgt om het vastleggen en opslaan van deze kentekengegevens weer mogelijk te maken (Flight & Van Egmond, 2011). Eind 2010 volgt een eerste concept wetsvoorstel dat een sterkere juridische grondslag moet geven om kentekengegevens vast te leggen en voor een bepaalde tijd op te slaan (Minister van Veiligheid en Justitie, 2010). In 2013 is de wet in behandeling genomen in de Tweede Kamer en eind 2017 is de wet aangenomen in de Eerste Kamer. Op 1 januari 2019 is, zoals eerder opgemerkt, de wet in werking getreden. In paragraaf 2.3 wordt nader stilgestaan bij de wetsgeschiedenis.

---

[5] In de praktijk is het mede op basis van het IJsselland arrest onder bepaalde voorwaarden beperkt mogelijk om no-hit gegevens tijdelijk op te slaan. Dit is mogelijk als er sprake is van specifieke onderzoeksvragen, waarbij no-hits in een afgebakend gebied en gedurende een gespecifieerde tijd kunnen worden opgeslagen. Afgeleid hiervan kunnen no-hits soms tijdelijk worden opgeslagen om geautomatiseerd te zoeken naar vooraf ingestelde profielen.

[6] De naam van het College bescherming persoonsgegevens is per 1 januari 2016 gewijzigd in Autoriteit Persoonsgegevens.

[7] Onder bepaalde voorwaarden beperkt mogelijk om no-hit gegevens tijdelijk op te slaan (zie voetnoot 7).

De wet bevat een evaluatie- en horizonbepaling, en is in beginsel voor drie jaar van kracht, tenzij bij Koninklijk Besluit anders wordt besloten. Mede op basis van de onderhavige evaluatie wordt bepaald of de bevoegdheid wordt gehandhaafd (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 9). Voorafgaand aan de evaluatie hebben er twee monitorrondes plaatsgevonden. In de monitorrondes is informatie verzameld die ten grondslag ligt aan deze evaluatie. De resultaten van de eerste monitorronde, die betrekking hebben op het jaar 2019, zijn gepubliceerd in een uitgebreid rapport dat op 3 september 2020 is verschenen. Het verslag van de tweede monitorronde over het jaar 2020 verschijnt gelijktijdig met deze evaluatie. In deze evaluatie wordt inzicht geboden in de wijze waarop de wet 'Vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie' in de praktijk vorm heeft gekregen en in de wijze waarop de kentekengegevens die op grond van deze wet worden opgeslagen in de praktijk door politie en Openbaar Ministerie (OM) worden opgevraagd en worden gebruikt. Hierbij wordt zowel geëvalueerd of dit gebeurt conform het wettelijk kader, alsook welke rol het gebruik van deze bevoegdheid in de opsporing speelt en welke resultaten ermee worden behaald. Daarnaast wordt ingegaan op de verhouding tussen aan de ene kant de privacywaarborgen en privacyinbreuk van de wet, en aan de andere kant de mogelijkheden voor de inzet van deze op grond van de wet bewaarde gegevens en de meerwaarde hiervan voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten.

1.2 Vraagstelling

De Minister van Justitie en Veiligheid wilde graag meer inzicht krijgen in de effectiviteit van het gebruik van 126jj (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 9). Echter, als het gaat om de inzet van opsporingsbevoegdheden is het uitvoeren van een effectiviteitsonderzoek uitermate complex. Idealiter wordt de effectiviteit van een nieuwe wettelijke opsporingsmogelijkheid getoetst onder constante condities en zou deze voorafgegaan moeten worden door een nulmeting: een exact vergelijkbare situatie waarin deze toepassing (nog) niet is gebruikt (Farrington & Welsh, 2005; Klein Haarhuis & Niemeijer, 2008; Winter, 2002). In de opsporingspraktijk zijn deze omstandigheden echter niet of nauwelijks te realiseren (Klein Haarhuis & Niemeijer, 2008; Klein Haarhuis & Oosterwaal, 2014). In veel gevallen is het lastig om aan te geven hoe een opsporingsonderzoek zou zijn verlopen als een opsporingsmiddel niet was ingezet. Daarbij komt dat opsporingsmiddelen veelal naast elkaar worden gebruikt, waardoor een effect lastig toe te schrijven is aan één specifiek middel (Ferdinandusse et al., 2015; Odinot et al., 2012, 2013; Van Toor, 2015). Ook was het vóór de invoering van de wet al mogelijk, zij het beperkt, opgeslagen passagegegevens die niet op een referentielijst stonden te gebruiken voor de opsporing op grond van het IJssellandarrest (Hoge Raad, 2014). Daardoor kan feitelijk geen nulmeting worden gerealiseerd. Daarnaast is het de vraag wanneer er sprake is van doelbereiking. Is een middel bijvoorbeeld slechts succesvol als het leidt tot de opsporing, vervolging en veroordeling van een verdachte, of moet ook de kwaliteit van het opsporingsproces, de efficiëntie van dit proces of de mate waarin een opsporingsmiddel richting kan geven aan het onderzoek worden meegerekend? Het inzetten van 126jj kan bijvoorbeeld ook waardevol zijn omdat mogelijke verdachten kunnen worden uitgesloten of omdat de inzet leidt tot informatie waardoor nieuwe personen in beeld komen voor vervolgonderzoek.

Om bovenstaande redenen is het niet mogelijk om een effectiviteitsmeting zoals beschreven uit te voeren in deze evaluatie. Daarom wordt in dit onderzoek gekozen voor een wetsevaluatie met aandacht voor de processen en de context waarin 126jj

wordt ingezet en de verschillende doelen en subdoelen die daarmee worden nagestreefd, om zodoende inzicht te verkrijgen in de relatie tussen wetgeving en doelbereiking (Pawson & Tilley, 1997; Klein Haarhuis & Niemeijer, 2008; Nelen, 2000).

De centrale onderzoeksvraag in het onderzoek is als volgt:
Op welke wijze wordt bij de opsporing van strafbare feiten gebruikgemaakt van kentekens die op basis van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' worden opgeslagen en welke rol spelen deze gegevens in de opsporing?

Voor het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag wordt een driedeling gehanteerd gebaseerd op eerdere wetsevaluaties in het opsporingsdomein (Nelen et al., 2010; Van Gestel & De Poot, 2014; Van Gestel, 2020):

1 Totstandkoming van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' en veronderstelde werking: Hoe is de wet tot stand gekomen en welke veronderstellingen lagen ten grondslag aan het introduceren van 126jj?
2 Uitvoering van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie': Op welke wijze wordt 126jj in de praktijk toegepast?
3 Effecten van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie': Wat zijn de effecten van het toepassen van 126jj voor het opsporingsproces?

Deze driedeling is geoperationaliseerd in de volgende onderzoeksvragen:

Totstandkoming en veronderstelde werking van de wet

1 Op welke wijze is de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' tot stand gekomen?
2 Welke veronderstellingen lagen ten grondslag aan de totstandkoming van de wet?
3 Wat zijn de opvattingen van betrokken functionarissen over de veronderstelde werking van de wet?

Uitvoering van de wet

4 Hoeveel kentekenregistraties vinden er plaats?
5 Hoeveel kentekenverzoeken worden er maandelijks ingediend?
6 Voor welk typen misdrijven worden er kentekenverzoeken ingediend?
7 Hoe verloopt het uitvoeringsproces van het bewaren, aanvragen en verstrekken van kentekens in de praktijk?
8 In hoeverre doen zich knelpunten voor in het uitvoeringsproces?
9 Wat voor maatregelen zijn er naar aanleiding van de PIA genomen en hoe wordt daar in de praktijk mee omgegaan?
10 In hoeverre zijn de genomen maatregelen toereikend om de geïdentificeerde risico's in de PIA tegen te gaan en in hoeverre doen zich restrisico's voor?
11 In hoeverre is de uitvoering in overeenstemming met het wettelijk kader?

Effecten van de wet

12 Voor welke doeleinden worden er kentekenverzoeken ingediend?
13 Op welke wijze worden de verkregen kentekengegevens gebruikt in het opsporingsonderzoek en in de vervolging?
14 In hoeverre draagt het bevragen van kentekens, die bewaard zijn op grond van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie', bij aan het bereiken van de gestelde doeleinden? Is dit contextafhankelijk?

15 Hoe verhoudt het bevragen van kentekens die bewaard zijn op grond van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' zich ten opzichte van de inzet van andere opsporingsmiddelen?
16 In hoeverre zijn er onbedoelde gevolgen bij de inzet van 126jj Sv in het opsporingsproces?

1.3 Methoden van onderzoek

De evaluatie is gebaseerd op informatie verzameld gedurende twee monitorrondes in 2019 en 2020. In deze twee monitorrondes is informatie verzameld door middel van interviews, literatuurstudie en deskresearch. In onderstaande tekst worden de uitvoering van het onderzoek en de gebruikte onderzoeksmethoden nader toegelicht.

Literatuurstudie en deskresearch
In de eerste monitorronde is een literatuurstudie verricht naar het gebruik van ANPR in Nederland. Omdat het hier voornamelijk ging om grijze literatuur is gebruikgemaakt van Google. Daar is gezocht op de meest gebruikte termen voor ANPR in Nederland: ANPR, nummerplaat herkenning en Catch-ken[8] gecombineerd met de termen evaluatie en opsporing. Dit resulteerde in de volgende twee zoekopdrachten:
- ANPR OR 'Catch-Ken' OR nummerplaatherkenning[9] AND evaluatie;
- ANPR OR 'Catch-Ken' OR nummerplaatherkenning AND opsporing.

Door middel van de sneeuwbalmethode is op basis van deze resultaten aanvullende literatuur gevonden. Ook alle kamerstukken behorende bij het wetsvoorstel zijn geanalyseerd. In de tweede monitorronde is daarop voortgebouwd. Ook is er gebruikgemaakt van aanvullende documenten die zijn aangeleverd door de politie en het OM. Deze hebben onder meer betrekking op procesbeschrijvingen en registraties over het type uitgevoerde 126jj-bevragingen.

Argus
In 2019, 2020 en de maanden januari, februari maart van 2021 zijn daarnaast gegevens geanalyseerd uit het politiesysteem Argus waarin alle ANPR-gegevens in het kader van 126jj zijn opgeslagen. In Argus zijn ook alle uitgevoerde 126jj-verzoeken geregistreerd. Maandelijks hebben de beheerders van Argus aan de onderzoekers een overzicht verstuurd met de volgende gegevens:
- aantal (unieke) kentekenregistraties per dag;
- aantal verzoeken per maand;
- aantal verzoeken per onderzoek;
- gehanteerde zoekvraag;[10]
- aantal verstrekte 126jj-gegevens bij het verzoek.

Deze gegevens zijn tot en met maart 2021 verstrekt en verwerkt in deze evaluatie.

---

8 Term voor mobiele ANPR-camera's.

9 Ook is gezocht op aanverwante synoniemen zoals kentekenherkenning en kentekenplaatherkenning, in de tekst samengevat onder de zoekterm nummerplaatherkenning.

10 De gegevens hadden betrekking op het type zoekvraag, hierbij werden geen kentekengegevens vermeld.

Analyse rechtspraak.nl
In de tweede monitorronde is een inventarisatie gemaakt van uitspraken op Rechtspraak.nl. Hiervoor is in de database van rechtspraak.nl uitputtend gezocht naar strafzaken waar gebruik is gemaakt van artikel 126jj. Voor de zoekopdracht binnen de database is enkel gezocht naar strafzaken die gepubliceerd zijn vanaf het moment dat 126jj in werking is getreden, namelijk 1 januari 2019. De laatste zoekopdracht heeft plaatsgevonden op 21 april 2021, wat inhoudt dat zaken die gepubliceerd zijn na deze datum niet zijn meegenomen in dit onderzoek. Er is op zaken gezocht aan de hand van de volgende zoekopdracht: *~126jj ~anpr ~"automatic number plate recognition".* Een zaak kwam naar voren in de zoekopdracht wanneer een van de genoemde zoektermen aanwezig was in de uitspraak.

De bovenstaande zoekopdracht leverde 130 resultaten op. Hierbij moet in acht genomen worden dat hier meerdere uitspraken over dezelfde casus bij zitten en het daarom niet om 130 unieke strafzaken gaat. Voor alle uitspraken is gekeken of dit betrekking had op 126jj en/of dat er gebruik werd gemaakt van andere ANPR toepassingen zoals referentielijsten[11]. Voor sommige uitspraken kon op basis van de uitspraak niet met zekerheid worden vastgesteld om welke toepassing het ging. Van de 130 uitspraken bleken er 13 strafzaken tussen te zitten waarbij duidelijk 126jj is gebruikt of waar een zeer sterk vermoeden bestaat dat 126jj is gebruikt. Van 6 van de 13 zaken kon niet met zekerheid worden vastgesteld of het ging om 126jj of het gebruik van referentielijsten. Omdat de beschreven toepassing in het vonnis veel leek op die van 126jj zijn deze zaken wel apart beschreven in het tweede monitorrapport, maar niet opgenomen in de evaluatie. Verder zijn 54 zaken naar voren gekomen waarbij ANPR is gebruikt met behulp van referentielijsten. Aangezien dit geen 126jj betreft, zijn deze zaken niet meegenomen in de analyse. De overige resultaten betreffen dubbele uitspraken en uitspraken waarbij geen link gelegd kon worden met het gebruik van ANPR. Uiteindelijk zijn 13 zaken opgenomen in het tweede monitorrapport. In dit evaluatierapport zijn alleen de 7 zaken opgenomen waarbij het zeker is dat 126jj is gebruikt.

Interviews
Gedurende de twee monitorrondes is met respondenten gesproken van de politie, Koninklijke Mareschaussee (KMar), het OM, beleidsmedewerkers van het ministerie van Justitie en Veiligheid, commerciële partijen die gebruikmaken van ANPR en andere belanghebbenden. In bijlage 2 is een geanonimiseerd overzicht te vinden van alle gesproken respondenten.

De uitvoering van 126jj is bij de afzonderlijke eenheden van de politie en de KMar belegd. Voor het verwerken van 126jj-verzoeken zijn zowel functionarissen van de politie, de KMar als het OM betrokken. In de monitorrondes is binnen iedere politieeenheid en de KMar gesproken met ten minste één geautoriseerde opsporingsambtenaar die belast is met het bevragen van 126jj-gegevens. In iedere eenheid is ook iemand van de (gemeenschappelijke) BOB[12]-kamer aan politiezijde geïnter-

[11] Referentielijsten bevatten kentekens van auto's die worden gezocht door de politie, bijvoorbeeld omdat een auto is gestolen, iemand voortvluchtig is of omdat iemand een openstaande boete heeft. Er zijn verschillende referentielijsten in gebruik. Deze zijn onder meer gekoppeld aan een thema. Zo is er een lijst met gestolen auto's en met auto's die gebruikt worden voor mobiel banditisme. Ook kunnen er lijsten zijn die gekoppeld zijn aan een specifiek opsporingsonderzoek. De referentielijsten kunnen zowel op landelijk niveau worden gebruikt als op eenheids- of districtsniveau. Het vergelijken van kentekens van passerende auto's met referentielijsten is de meest gebruikte al langer bestaande ANPR-toepassing (Van Berkel et al., 2020, p. 8).

[12] Bijzondere opsporingsbevoegdheden.

viewd. In twee arrondissementen is iemand van de (gemeenschappelijke) BOB-kamer aan OM-zijde geïnterviewd en daarnaast zijn betrokken zaaksofficieren geïnterviewd. Respondenten die in het eerste monitorjaar zijn gesproken zijn in het tweede jaar opnieuw benaderd met de vraag of er zich nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan en wat een jaar later de ervaringen met de bevoegdheid waren.

In beide monitorrondes zijn er verscheidene zaaksinterviews gehouden. De selectie van zaken wordt later in deze paragraaf toegelicht. Bij de meeste zaken is een betrokken functionaris gesproken van de politie en van het OM. Binnen de KMar is met een geautoriseerde opsporingsambtenaar gesproken die belast was met het bevragen van 126jj-gegevens en met rechercheurs die 126jj hebben ingezet in verscheidene opsporingsonderzoeken. De gesprekken met de rechercheurs van de KMar gingen over opsporingsonderzoeken[13] waarin zij gebruik hebben gemaakt van 126jj. Op basis van de interviews zijn aanvullende gesprekken gevoerd met functionarissen binnen de politie, de KMar en het OM die mogelijk informatie hadden die van toegevoegde waarde kon zijn voor het onderzoek. Daarbij gaat het onder meer om functionarissen die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de wet. Ook is binnen de politie gesproken met personen die verantwoordelijk zijn voor het operationeel en technisch beheer van 126jj en Argus.

Daarnaast zijn er verschillende gesprekken gevoerd met commerciële partijen die ANPR-camera's beheren voor commerciële doeleinden. Dit om een beeld te krijgen van de wijze waarop tijdens opsporingsonderzoeken gebruik wordt gemaakt van door commerciële partijen verzamelde gegevens. Verder zijn verschillende functionarissen geïnterviewd die betrokken zijn bij het verwerken van onder andere buitenlandse 126jj-verzoeken. Hierbij gaat het onder meer om functionarissen werkzaam bij Internationale Rechtshulp Centra (IRC's), het OM, Europol en Interpol. Ten slotte is gesproken met de toezichthouders Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de Inspectie Justitie en Veiligheid en andere belanghebbenden zoals de advocatuur en Privacy First.

In totaal zijn 124 personen geïnterviewd. Sommige respondenten zijn twee keer of meer geïnterviewd om aanvullende informatie te verkrijgen of omdat zij bij meerdere zaken betrokken waren. Voor de interviews is gebruikgemaakt van semi-gestructureerde vragenlijsten. Deze vragenlijsten zijn aangepast voor de verschillende functies en taken van de functionarissen. De interviews duurden gemiddeld een uur en vonden gedurende de looptijd van het onderzoek plaats (januari 2019 tot en met maart 2021). In 2019 vonden de interviews op een paar uitzonderingen na in persoon op de werklocatie van de functionarissen plaats. Vanaf begin 2020 vonden vanwege de coronamaatregelen alle interviews op afstand via video-vergadering plaats. De interviews werden opgenomen en het merendeel van de interviews is getranscribeerd.[14] De opnames van de interviews zijn na het transcriberen en het uitwerken verwijderd.

Met behulp van het programma Maxqda zijn de interviews gecodeerd en geanalyseerd. In dit onderzoek is gebruikgemaakt van open- en axiale codering (vergelijken van overeenkomsten en verschillen tussen fragmenten met eenzelfde codering) zoals is beschreven door Boeije (2008). Tijdens de beginfase van het onderzoek gedurende de eerste monitorronde zijn de interviews opgedeeld in fragmenten en

[13] Deze onderzoeken maakten geen onderdeel uit van de zaakselectie in het kader van deze tweede monitorronde (zie de volgende pagina).

[14] De gesprekken waarin alleen een update werd gegeven zijn samengevat.

zijn deze fragmenten voorzien van een code. Bij het open coderen worden codes gebruikt die het fragment samenvatten. In deze fase worden nog geen verbanden gelegd tussen de verschillende codes, wel worden fragmenten met een soortgelijke strekking onder dezelfde code geschaard. Na het open coderen zijn de fragmenten nogmaals bekeken om te beoordelen of de codes de lading dekten. Vervolgens is gebruikgemaakt van axiale codering. Hierbij zijn clusters gemaakt van codes, waarbij hoofdcodes en subcodes zijn onderscheiden. Sommige codes zijn in deze fase samengevoegd of juist uitgesplitst. Hieruit volgde een codeboom op basis waarvan de gegevens zijn gestructureerd en zijn beschreven in het rapport. De fragmenten zijn eerst door één onderzoeker gecodeerd. Ter validatie heeft een andere onderzoeker, die ook bij een deel van de interviews aanwezig was, de codes gecontroleerd. Deze controle heeft niet geleid tot wijzigingen in de codeboom. In de tweede monitorronde is gebruikgemaakt van open codering en axiale codering. Daarbij is gebruikgemaakt van de bestaande codering die al is toegepast in het eerste monitorrapport. In de tweede monitorronde is gekeken of de codes die tot dan toe waren ontwikkeld voldoende dekkend waren en zijn nieuwe codes gecreëerd voor zover de verzamelde gegevens daar aanleiding toe gaven. Het creëren van nieuwe codes was vooral aan de orde voor de onderwerpen die in het eerste monitorrapport niet of beperkter zijn besproken. Daarbij ging het onder meer om codes gerelateerd aan de KMar, internationale 126jj-bevragingen en commerciële partijen.

Zaakselectie
Om een beeld te krijgen van de manier waarop 126jj wordt ingezet binnen de opsporing is een selectie gemaakt van zaken om nader te analyseren. Voor deze zaken is het verloop van het opsporingsonderzoek en de wijze waarop 126jj is ingezet in kaart gebracht. In beide monitorrondes zijn minimaal tien zaken geselecteerd voor nadere analyse. De procedure voor de selectie van zaken verschilde in beide monitorrondes. Een overzicht van de geselecteerde zaken is te vinden in bijlage 5.

Monitorronde 1
In de eerste monitorronde was het niet mogelijk om een aselecte steekproef te nemen van de zaken waarin 126jj Sv is ingezet. Dit kwam omdat slechts enkele eenheden vanaf de start van het eerste monitorjaar gebruikmaakten van 126jj Sv. Daarnaast werd de bevoegdheid getrapt ingevoerd. Dit betekende dat de bevoegdheid in het begin alleen voor misdrijven met een strafdreiging van twaalf jaar of meer werd ingezet. Gedurende het eerste monitorjaar is deze beperking afgebouwd en werd de inzet van deze bevoegdheid mogelijk voor alle zaken waarbij sprake is van een verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67 Sv, eerste lid of in geval van een voortvluchtig persoon als bedoeld in artikel 6:1:6 Sv. Om deze reden is ervoor gekozen om in het eerste monitorjaar geen aselecte steekproef te nemen van de zaken. Wel is geprobeerd een zo representatief en breed mogelijk beeld te geven van het type zaken waarin 126jj wordt ingezet.

Om de voortgang van het onderzoek te waarborgen is bij twee eenheden die vanaf het begin gebruikmaakten van 126jj een eerste inventarisatie van zaken gemaakt. Beide eenheden hebben vijf zaken aangedragen waarin 126jj is toegepast. Hieruit is een zo breed mogelijke selectie op basis van type delict gemaakt. In totaal zijn er vier zaken geselecteerd. Gekozen werd voor brandstichting, een doodsbedreiging, afpersing door middel van cybercrime en diefstal door mobiele bendes.

Op basis van de informatie die verkregen is uit het systeem Argus is vervolgens een selectie gemaakt van zaken op basis van het type bevraging, waarbij werd gekeken naar (1) type verzoek, (2) gehanteerde zoekvraag(en) en (3) de gebruikte termijn. Er werden enkel zaken geselecteerd die voldeden aan één of meer van de volgende criteria.

1 Type verzoek(en):
   - meerdere verzoeken in één zaak;
   - telefonisch bevel ('spoedbevraging');
2 Type zoekvraag:
   - zoekvraag gericht op één kenteken;
   - zoekvraag gericht op gedeeltelijk kenteken;
   - zoekvraag gericht op één of meer paallocatie(s);
   - zoekvraag gericht op konvooi-analyse[15];
   - open zoekvraag op datum, tijd en plaats;
3 Termijn:
   - specifieke datum 28 dagen terug in de tijd;
   - periode van 28 dagen.

Er werden vier zaken geselecteerd op grond van type zoekvraag en vier op grond van het type delict. Samen bleken deze zaken alle genoemde criteria af te dekken. Daarmee zijn ze illustratief voor het brede scala aan zaken en vragen waarvoor 126jj wordt ingezet.

Twee onderzoeken zijn voorts spontaan aangedragen tijdens interviews met functionarissen van de politie. De ene zaak ging om een onderzoek waarbij de oorspronkelijke foto's zijn gevorderd door de officier van justitie. Deze zaak is opgenomen omdat het de problematiek rondom het onherkenbaar maken van personen op foto's goed illustreert. De tweede zaak ging om een onderzoek waarbij veel gebruik is gemaakt van commerciële ANPR-camera's naast 126jj Sv. Deze zaak is opgenomen omdat in deze monitorronde specifiek naar de al langer bestaande ANPR-toepassingen werd gekeken.

Monitorronde 2

In de tweede monitorronde werd wel gebruikgemaakt van een aselecte steekproef. Het uitgangspunt bij de zaakselectie was om net als in het eerste monitorjaar minimaal tien zaken op te nemen in het onderzoek. Voor de selectie is gebruikgemaakt van een enkelvoudige aselecte steekproef uit een dataset uit Argus. Deze dataset was gebaseerd op bevragingen uitgevoerd in 2020 en had als peildatum 27 juli 2020. Omdat er meerdere bevragingen in één zaak kunnen plaatsvinden is de dataset zoveel mogelijk opgeschoond zodat deze alleen unieke onderzoeken bevatte. Doordat er soms door de bevragers type- of registratiefouten zijn gemaakt bij het uitvoeren van een 126jj-bevraging kon het voorkomen dat sommige zaken dubbel in de gebruikte dataset stonden. Alle zaken hebben een willekeurig nummer gekregen en vervolgens zijn de eerste vijftien zaken geselecteerd. De beheerders van Argus hebben voor de geselecteerde zaken uitgezocht welke contactpersoon als aanvrager in Argus stond geregistreerd en hebben deze contactgegevens aan de onderzoekers verstrekt. Er is gekozen voor een wat ruimere selectie van vijftien zaken omdat mogelijk niet voor alle zaken contactgegevens konden worden ver-

[15] Bij een konvooi-analyse wordt nagegaan of een voertuig (mogelijk) wordt gevolgd of voorgegaan door andere voertuigen. Bij drugstransporten is er bijvoorbeeld vaak een volgauto die het voertuig waarin de drugs zich bevinden volgt. Binnen Argus is er een speciale functionaliteit die het mogelijk maakt alle voertuigen op te vragen die zich gedurende een bepaalde tijdsperiode rondom een voertuig (kenteken) hebben begeven.

kregen, of niet altijd contact kon worden gelegd met deze persoon, of omdat betrokkenen mogelijk niet mee wilden werken vanwege de gevoeligheid van het opsporingsonderzoek.

Op basis van de selectie zijn tien zaken opgenomen in de tweede monitorronde. Van de 15 zaken zijn twee zaken afgevallen omdat de betrokkenen aangaven dat de zaak te complex of te gevoelig was en ze daarom niet mee wilden werken aan dit onderzoek. In één van deze gevallen is een alternatieve zaak voorgesteld. Deze zaak is als extra zaak opgenomen. Het betrof een onderzoek naar een overval waarin 126jj van grote meerwaarde is geweest. Van twee zaken konden de beheerders geen contactgegevens van betrokkenen achterhalen door registratiefouten binnen Argus. Voor één zaak gold dat de contactpersoon onbereikbaar was voor de onderzoekers.

1.4 Opbouw van het rapport

In hoofdstuk 2 wordt stilgestaan bij de achtergrond van de wet. In dit hoofdstuk worden de beleidsveronderstellingen van de wet, het juridisch kader van de wet en de wetsgeschiedenis besproken. Hoofdstuk 3 gaat over de plaatsing en inzet van 126jj-camera's door de politie en de KMar. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 stilgestaan bij de vastlegging, raadpleging en verwerking van 126jj-gegevens. Daarbij wordt onder meer ingegaan op het uitvoeringsproces en de (werking van) onderliggende waarborgen. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de wijze waarop 126jj Sv wordt ingezet in het opsporingsproces en welke rol 126jj Sv speelt in de strafrechtelijke afhandeling. Ten slotte wordt het rapport in hoofdstuk 6 afgesloten met een conclusie.

2 Achtergrond van de wet

Dit hoofdstuk gaat over de achtergrond van de wet 'Vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie'. Deze wet maakt het mogelijk om opgeslagen kentekengegevens te gebruiken in de opsporing. In paragraaf 2.1 wordt ingegaan op de beleidsveronderstellingen die ten grondslag ligt aan deze wet. De beleidstheorie beschrijft de door de minister veronderstelde werking van de wet. In paragraaf 2.2 wordt het juridisch kader beschreven. Dit juridisch kader gaat in op de individuele artikelen die onderdeel uitmaken van de wet. Veel van deze artikelen gelden als waarborgen die zorgen dat de inzet van de bevoegdheid proportioneel is ten aanzien van de inbreuk die zou worden gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van personen. In het eerste monitorrapport waarin de wet en het gebruik van de opgeslagen kentekengegevens in de opsporingspraktijk is beschreven (Van Berkel et al., 2020), is dit juridisch kader al uitgebreid aan bod gekomen. Met enige aanpassingen is deze tekst opnieuw gebruikt in dit hoofdstuk. In paragraaf 2.3 wordt ingegaan op de wetsgeschiedenis en op de belangrijkste wijzigingen van de wet die gedurende het wetgevingsproces hebben plaatsgevonden. Daarmee wordt de achtergrond van de wet en de wijze waarop deze uiteindelijk vorm heeft gekregen nader ingekleurd.

2.1 Beleidsveronderstellingen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de beleidsveronderstellingen die ten grondslag liggen aan de wet 'Vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie'. Eerst wordt kort stilgestaan bij de directe aanleiding van de wet en de noodzaak van de wet in de ogen van de Minister van Veiligheid en Justitie, later Justitie en Veiligheid. Vervolgens wordt ingegaan op veronderstellingen over de werking van de bevoegdheid en de veronderstelde meerwaarde ervan voor de opsporing volgens de minister.

2.1.1 Aanleiding

De directe aanleiding voor de wet is een uitspraak van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP, tegenwoordig de Autoriteit Persoonsgegevens) (College bescherming persoonsgegevens, 2010a; College bescherming persoonsgegevens, 2010b), waarin wordt aangegeven dat het opslaan van kentekengegevens van voertuigen en personen waartegen geen verdenking bestaat in strijd is met de bestaande wet- en regelgeving. Het college doet deze uitspraak omdat verschillende korpsen op dat moment ANPR-camera's inzetten voor de opsporing. Al vanaf 1995 experimenteert de politie met ANPR om te kijken hoe de technologische mogelijkheden van ANPR in het politiewerk kunnen worden benut (Flight & Van Egmond, 2011, p. 16). Vanaf 2004 zetten verschillende korpsen ANPR-camera's in voor zowel de handhaving als voor de opsporing. In die periode slaat de politie passagegegevens op voor een bepaalde periode, variërend van 10 tot 120 dagen (Flight & Van Egmond, 2011).[16] In 2010 concludeert het CBP zoals gezegd dat het opslaan van alle passagegegevens in strijd is met de bestaande wet- en regelgeving. Door deze uitspraak is het niet langer mogelijk om alle passagegegevens voor een

[16] Voor een uitgebreide beschrijving van de geschiedenis van ANPR in Nederland zie het eerste monitorrapport (Van Berkel et al., 2020).

bepaalde termijn op te slaan. Kort daarna kondigt de Minister van Binnenlandse Zaken aan dat er, in het belang van de opsporing, een wetsvoorstel zal komen dat de opslag van passagegegevens een juridische basis geeft (Flight & Van Egmond, 2011).

Gedurende het wetgevingstraject is veel discussie gevoerd over de meerwaarde van opgeslagen kentekengegevens voor de opsporing. De minister geeft aan dat de bevoegdheid om opgeslagen kentekens te kunnen gebruiken in de opsporing 'eraan kan bijdragen dat de politie beter in staat is om misdrijven op te lossen' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 2). Ter onderbouwing haalt de minister in de memorie van toelichting enkele casussen aan waarbij de opslag van ANPR-gegevens van toegevoegde waarde is geweest in het opsporingsproces. In deze zaken is in sommige gevallen door de rechter het bewijs verworpen, omdat er geen wettelijke grondslag was voor het verzamelen van de betreffende ANPR-gegevens (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 6-7). Ook verwijst de minister naar een eerder onderzoek door de DSP-groep (Flight & Van Egmond, 2011) op grond waarvan hij concludeert dat 'het bewaren van dergelijke gegevens [alle passage-gegevens] van groot belang is voor de opsporing van ernstige strafbare feiten' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 9). Daarnaast haalt de Minister van Justitie en Veiligheid resultaten aan uit een eerdere inventarisatie door Regioplan, waarin zaken tot 2010 zijn opgenomen uit de politieregio IJsselland (Van den Tillaart et al., 2010). De resultaten van het onderzoek laten zien dat de inzet van ANPR bij twaalf van de negentien zaken specifieke opsporingsinformatie heeft opgeleverd, en daarnaast in verschillende opsporingsonderzoeken richtinggevend is geweest. De minister vermeldt dat de onderzoekers op grond hiervan concluderen dat ANPR van meerwaarde is voor de opsporing. Hierbij moet echter opgemerkt worden dat in dit onderzoek geen onderscheid is gemaakt tussen het type ANPR-toepassing. De onderzoekers van Regioplan hebben het zowel over het opslaan van alle passage-gegevens als over het opslaan van gesignaleerde kentekens (referentielijsten). Om deze reden haalt de minister ook de nadere analyse van deze gegevens door de DSP-groep aan, waaruit blijkt dat het in elf van de negentien zaken gaat om het gebruik van opgeslagen passagegegevens en in acht zaken om het gebruik van referentielijsten. Op grond van hun analyse concluderen onderzoekers van de DSP-groep dat 'voor de opsporing het bewaren van de passagegegevens meer waarde had dan het bewaren van de hits' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 8). De minister concludeert op basis van bovenstaande onderzoeken dat de bevoegd-heid van toegevoegde waarde is, onder meer omdat het richtinggevend kan zijn in opsporingsonderzoeken.

De Raad van State wijst er echter in een advies op dat uit de beschikbare evaluaties geen eenduidig beeld naar voren komt over de meerwaarde van het opslaan van kentekens voor de opsporing (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 4). Verschil-lende Kamerleden vroegen tijdens het bespreken van het wetsvoorstel of er nadere cijfers bekend waren over het gebruik ANPR in de opsporing (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 5, p. 5-8). In reactie daarop concludeerde de minister dat 'harde cijfers' ontbreken en dat 'nader onderzoek nodig is om het inzicht in de effec-tiviteit van ANPR-toepassingen in de opsporing te vergroten' (*Kamerstukken II* 33 542 2012/13, nr. 6, p. 13). De Minister van Justitie en Veiligheid stelt in de memorie van toelichting dat na inwerkingtreding van de wet een evaluatie meer inzicht kan geven in de eventuele meerwaarde van de bevoegdheid en dat daarom in het wetsvoorstel een evaluatie- en horizonbepaling zijn opgenomen (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3). De minister vult aan dat bij de beoordeling van de meerwaarde van de bevoegdheid niet alleen moet worden

gekeken naar de hoeveelheid zaken die met behulp van de bevoegdheid is opgelost, maar ook naar het type zaken en de aard van de bijdrage in het onderzoek (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 6, p. 39).

2.1.2 Veronderstellingen over de werking van de bevoegdheid

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij beleidsveronderstellingen over de wijze waarop de bevoegdheid een bijdrage kan leveren aan de effectiviteit en efficiëntie van de opsporing van strafbare feiten. Deze worden in onderstaande tekst apart van elkaar besproken. In de praktijk hangen deze echter onlosmakelijk met elkaar samen.

Allereerst geeft de minister aan dat opgeslagen ANPR-gegevens met een 'adequate wettelijke grondslag, in voorkomende gevallen kunnen bijdragen aan het bewijs van strafbare feiten' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 6, p. 16). Daarbij acht de minister het waarschijnlijk 'dat ANPR in een aantal gevallen ook een doorslaggevende rol zal kunnen spelen bij het oplossen van bepaalde zaken en dat passagegegevens als bewijsmateriaal zullen kunnen worden gebruikt' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 6, p. 38-39). Het opslaan van alle passagegegevens zal dus volgens de minister zowel doorslaggevende informatie kunnen geven die bijdraagt aan de oplossing van een zaak, alsook belangrijk bewijsmateriaal dat later in het proces kan worden gebruikt als een zaak ter zitting komt.

Een andere veronderstelde werking is dat opgeslagen ANPR-gegevens sturingsinformatie kunnen opleveren, oftewel dat 126jj-gegevens een belangrijke bijdrage kunnen leveren zonder dat deze gegevens direct als bewijs worden gebruikt (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 8). 126jj-gegevens sturen het onderzoek dan een bepaalde richting op die uiteindelijk kan leiden tot het oplossen van de zaak. Deze aanname wordt versterkt door het gegeven dat in het onderzoek van de DSP-groep wordt geconcludeerd dat de meerwaarde van ANPR met name moet worden gezocht in het richting geven aan een opsporingsonderzoek en minder in het leveren van bewijsmateriaal (*Kamerstukken II* 2012/13*,* 33 542, nr. 3, p. 8). In de memorie van antwoord (*Kamerstukken II* 2016/17, 33 542, C, p. 3-4) licht de minister nader toe op welke wijze 126jj kan worden gebruikt om tot opsporingsinformatie te komen:

- het in beeld brengen van mogelijke verdachten;
- het leveren van een bijdrage aan het achterhalen van verblijfplaatsen van personen;
- het leveren van een bijdrage aan het in kaart brengen van medeverdachten.

Aansluitend hierop geeft de minister aan dat met de bevoegdheid personen kunnen worden uitgesloten als verdachte in een opsporingsonderzoek. Bijvoorbeeld omdat bepaalde personen of voertuigen niet in de buurt van de plaats delict geweest blijken te zijn. De minister veronderstelt verder dat de beschreven inhoudelijke bijdrage van de bevoegdheid aan het opsporingsproces een bijdrage zal leveren aan de efficiëntie van de opsporing. De minister stelt dat 'de tijd dat politieagenten door eigen kennis en waarneming een goed beeld konden hebben van wat zich in dorpen en steden afspeelt en zicht hadden op woon- en verblijfplaatsen van justitiabelen [achter ons ligt]' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 1). Alleen door het toepassen van nieuwe technologie en het verstevigen van de informatiepositie kan de politie in de toekomst effectief en efficiënt haar taak uitvoeren, aldus de minister.

De minister wijst erop dat de politie door het gebruik van referentielijsten[17] in staat is om duizenden kentekens per uur te vergelijken, waar dat handmatig hoogstens voor tientallen kentekens mogelijk is. De minister verwacht een soortgelijke winst te behalen binnen de opsporing, als het mogelijk is om op een later tijdstip binnen vastgelegde passagegegevens terug te kunnen zoeken (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3). Deze winst is vooral gelegen in het feit dat met gebruikmaking van de bevoegdheid snel richting kan worden gegeven aan een opsporingsonderzoek, waardoor tijd en inzet van mensen en middelen kan worden bespaard (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 6, p. 42). Concreet betekent dit dat het wetsvoorstel zorgt 'voor een verlaging van de kosten van de opsporing, doordat die opsporing effectiever wordt' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 6, p. 42).

Samengevat is de veronderstelde werking van de wet dat de bevoegdheid zowel een bijdrage levert aan de effectiviteit als de efficiëntie van de opsporing. Onder effectiviteit worden verschillende effecten geschaard: het vergaren van bewijsmateriaal, het verkrijgen van doorslaggevende opsporingsinformatie en van sturingsinformatie en het uitsluiten van verdachten. Efficiëntie betekent dat tijd, mensen en middelen in het opsporingsproces worden bespaard doordat met ANPR sneller richting kan worden gegeven aan het opsporingsonderzoek.

2.2 Juridisch kader

De basis van het juridisch kader wordt gevormd door artikel 126jj in het Wetboek van Strafvordering. Daarnaast zijn in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) nadere regels opgenomen omtrent de plaatsing van de camera's, het vastleggen van gegevens en de wijze waarop de gegevens moeten worden geraadpleegd. In een ministeriële regeling staan aanvullende specifieke technische vereisten vermeld die aan de ANPR-camera's en het centrale opslagsysteem worden gesteld.
Op basis van artikel 126jj lid 3 kunnen verzamelde ANPR-gegevens uitsluitend geraadpleegd worden:

a *in geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, ten behoeve van de opsporing van dat misdrijf of;*
b *in geval van een voortvluchtige persoon als bedoeld in artikel 6:1:6 ter aanhouding van deze persoon.*

Misdrijven beschreven in artikel 67 eerste lid zijn over het algemeen misdrijven waarvoor een gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, alsmede specifiek genoemde misdrijven. Veel misdrijven kunnen onder dit artikel vallen. Het gaat daarbij onder meer om misdrijven als moord en doodslag, diefstal, inbraak, hacken, zedendelicten en witwassen.

2.2.1 Plaatsing en inzet camera's

Artikel 2 en 3 van de AMvB beschrijven de voorwaarden voor de plaatsing en inzet van de ANPR-camera's in het kader van 126jj. De politie beslist, samen met de Koninklijke Marechaussee (KMar), in overleg met het OM over de ANPR-camera's

[17] 'De meest gebruikte toepassing van ANPR is het vergelijken van passerende kentekens met de kentekens op een referentielijst. Er zijn verschillende referentielijsten in gebruik. Deze zijn onder meer gekoppeld aan een thema, bijvoorbeeld een lijst met gestolen auto's, auto's die gebruikt worden voor mobiel banditisme of auto's van personen die gezocht worden in verband met uitstaande boetes. Ook kunnen er lijsten zijn die gekoppeld zijn aan een specifiek opsporingsonderzoek' (Van Berkel, et al. 2020, p. 36-37).

die worden ingezet voor 126jj. Jaarlijks wordt een overzicht gepubliceerd in de *Staatscourant* van de cameralocaties die deel uitmaken van het zogenoemde cameraplan. Het cameraplan heeft zowel betrekking op vaste als mobiele ANPR-camera's. Voor de vaste ANPR-camera's worden de locaties beschreven. Dit geldt ook voor vaste ANPR-camera's van andere instanties waarvan structureel gebruik wordt gemaakt, zoals de flitspalen van het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Wat betreft de mobiele ANPR-camera's wordt in het cameraplan het aantal genoemd en het soort locaties waar deze zouden kunnen worden ingezet. Daarnaast moet in het cameraplan een overzicht worden gegeven van de locaties van mobiele camera's die in het daaraan voorafgaande jaar zijn gebruikt. Voor het gebruik van ANPR-camera's in het kader van 126jj moet het – volgens artikel 3 lid 2 – gaan om locaties:

a *die vanwege de specifieke aard daarvan een bepaald risico in zich hebben;*
b *die worden gekenmerkt door intensieve verkeersstromen of een specifieke functie; of*
c *waarvan bekend is dat bepaalde strafbare feiten op dergelijke locaties worden gepleegd.*

Het cameraplan moet op basis van artikel 2 lid 3 AMvB een motivering bevatten van bovenstaande criteria. Centraal staat dat het gaat om locaties die relevant zijn voor de opsporing. Bij locaties met een bepaald risico gaat het onder meer om vliegvelden, grensovergangen en industriegebieden. Locaties met intensieve verkeersstromen zijn bijvoorbeeld verkeersknooppunten of wegen rondom stations en (lucht)havens. Bij de laatste categorie gaat het om locaties waarvan bekend is dat daar strafbare feiten worden gepleegd, bijvoorbeeld grote parkeerplaatsen waar illegale activiteiten zoals drugshandel plaatsvinden.

Voor de plaatsing van een camera moet aan één van de bovenstaande criteria zijn voldaan. Daarnaast moet worden getoetst of de inzet proportioneel en subsidiair is. Daarmee moet enerzijds worden nagegaan hoe de verhouding is tussen de privacy-inbreuk die met de inzet van de camera gepaard gaat, en de kans dat de inzet van de camera bijdraagt aan de opsporing van strafbare feiten, en anderzijds of hetzelfde doel mogelijk met een lichter middel zou kunnen worden bereikt. Om deze afwegingen te kunnen maken moet de inzet ook worden beoordeeld in het licht van andere ANPR-camera's die deel uitmaken van het cameranetwerk. Hoe meer camera's deel uitmaken van het netwerk, hoe groter de potentiële inbreuk op de persoonlijke levenssfeer wordt. Meer camera's betekent dat een completer beeld van iemands bewegingen kan worden verkregen. Dat brengt een grotere privacy-inbreuk met zich mee, maar ook een grotere kans op bruikbare gegevens voor de opsporing en bewijsvoering van strafbare feiten.

2.2.2 Vastlegging, raadpleging en verstrekking gegevens

Foutmarge

Artikel 4 van de AMvB stelt eisen aan de kwaliteit van de gegevensverwerking. In artikel 4 lid 1 wordt bepaald dat minimaal 90% van de kentekens die worden geregistreerd juist moet zijn. Niet in alle gevallen blijkt het mogelijk kentekens juist te herkennen. Onder meer door de weersomstandigheden of door hoge snelheden van voertuigen kan een kenteken onjuist geregistreerd worden. De 90% heeft betrekking op 'normale' omstandigheden (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 6). Het is onduidelijk wat de reikwijdte van het begrip 'normale omstandigheden' precies is. In de nota van toelichting wordt genoemd dat

'bij bijvoorbeeld zware slagregen, sneeuw of hagel geen sprake [is] van normale omstandigheden' (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 6).

Geautoriseerde opsporingsambtenaar
Op basis van artikel 126jj lid 3 mogen ANPR-gegevens slechts geraadpleegd worden door een daartoe door de Minister van Justitie en Veiligheid geautoriseerde opsporingsambtenaar. In artikel 6 van de AMvB wordt nader aangegeven welke opsporingsambtenaren daartoe geautoriseerd kunnen worden. 'Alleen opsporingsambtenaren die zijn belast met taken of werkzaamheden op het gebied van de coördinatie van het informatieproces ter ondersteuning van een goede uitvoering van de politietaak' komen hiervoor in aanmerking (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 8). Daarnaast moeten deze ambtenaren beschikken over voldoende kennis en vaardigheden om de taak uit te kunnen voeren. De minister is verantwoordelijk voor het autoriseren van de opsporingsambtenaren. Deze autorisaties worden vastgelegd en periodiek geëvalueerd.

Raadpleging gegevens
Opsporingsambtenaren die betrokken zijn bij opsporingsonderzoeken kunnen volgens artikel 126jj lid 3 Sv bij een geautoriseerde opsporingsambtenaar gegevensverzoeken indienen in geval van een verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67 Sr, eerste lid of in geval van een voortvluchtig persoon als bedoeld in artikel 6:1:6 Sv. Het eerste geval betreft misdrijven waarop naar de wettelijke omschrijving een maximumgevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld, alsmede specifiek genoemde misdrijven. De verzoekende opsporingsambtenaar kan slechts een verzoek doen indien daar een bevel van een officier van justitie aan ten grondslag ligt. In het bevel moeten de volgende gegevens worden vermeld (artikel 126jj lid 4 Sv):
a *het doel waarvoor de gegevens worden geraadpleegd;*
b *in het kader van welk opsporingsonderzoek dan wel ten behoeve van welke voortvluchtige de raadpleging plaatsvindt;*
c *het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de verdachte dan wel de voortvluchtige;*
d *de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de raadpleging noodzakelijk is voor het doel, bedoeld in het derde lid, onder a dan wel b;*
e *het tijdstip, de locatie en, voor zover bekend, het kenteken of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van het voertuig waarvan de gegevens worden geraadpleegd.*

Het is alleen mogelijk gegevens te bevragen met een concrete zoekvraag naar aanleiding van een strafbaar feit. In de nota van toelichting wordt opgemerkt dat vormen van *datamining* zijn uitgesloten (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 9). Daardoor is het niet mogelijk om geautomatiseerd te zoeken naar patronen zonder concrete zoekvraag. Verder mogen geautoriseerde opsporingsambtenaren zelf niet bij het opsporingsonderzoek betrokken zijn. Indien dat het geval is, moeten zij het onderzoek overdragen aan een andere geautoriseerde opsporingsambtenaar (artikel 7 lid 2 AMvB).

In geval van spoed kan op basis van artikel 126jj lid 4 Sv bij dringende noodzaak het bevel mondeling door de officier van justitie worden gegeven. In dat geval wordt het bevel binnen drie dagen ook schriftelijk beschikbaar gesteld. De verzoekende opsporingsambtenaar stuurt het bevel door naar de geautoriseerde opsporingsambtenaar, die de gevraagde gegevens op zal vragen. De bevraging is beperkt tot de zoekvraag zoals die is geformuleerd in het bevel. Het is niet toegestaan daarvan

af te wijken. De geautoriseerde opsporingsambtenaar stuurt de resultaten van de bevraging terug naar de verzoekende opsporingsambtenaar.

Verstrekking gegevens
In de nota van toelichting wordt beschreven dat geautoriseerde opsporingsambtenaren kentekens vergelijken met de overzichtsfoto[18] van een voertuig alvorens de gegevens te verstrekken aan de verzoekende opsporingsambtenaar dat om de gegevens heeft verzocht. Op die manier moet voorkomen worden dat foutieve registraties terechtkomen in een opsporingsonderzoek. Gegevens worden niet verstrekt als het kenteken van de foto en het systeem niet overeenkomen met (een deel van) het kenteken uit de zoekvraag. In sommige gevallen mogen de gegevens toch verstrekt worden met daarbij de melding dat het uitgelezen kenteken en het kenteken op de foto niet overeenkomen. Dit geldt onder meer voor verzoeken waarbij alle kentekens op een bepaald tijdstip en een bepaalde plaats worden bevraagd. Om de integriteit en beveiliging van de database waarin de ANPR-gegevens zijn opgeslagen te waarborgen, kunnen foutief geregistreerde kentekens niet worden gewijzigd.

De overzichtsfoto mag niet zonder meer geleverd worden aan de aanvrager. Er gelden beperkingen ten aanzien van wat zichtbaar mag zijn op de overzichtsfoto die wordt verstrekt. Uit artikel 126jj lid 2 Sv kan worden afgeleid dat slechts het kenteken, de locatie en het tijdstip van vastlegging en de foto-opname van het voertuig mogen worden verwerkt. In de AMvB wordt dit verder beperkt tot beelden van openbare plaatsen. Dit betekent onder meer dat woningen niet zichtbaar mogen zijn. Ook mogen geen personen, inclusief de bestuurder, zichtbaar zijn. Op de overzichtsfoto is wel het voertuig zichtbaar, op basis daarvan kan bijvoorbeeld de kleur van het voertuig of het merk worden afgeleid. De geautoriseerde opsporingsambtenaar controleert de foto, voordat die wordt verstrekt en indien personen of niet-openbare plaatsen zichtbaar zijn, maakt de opsporingsambtenaar deze onherkenbaar. Dit wordt ook wel '*blurren'* genoemd. Het is niet toegestaan op een later moment alsnog een overzichtsfoto te verstrekken waarbij personen wel herkenbaar in beeld zijn. De minister benadrukt in de nota van toelichting dat de bevoegdheid strekt tot het vastleggen van kentekens en niet bedoeld is om personen herkenbaar vast te leggen (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 7).

Logging
Ter controle wordt iedere 126jj-bevraging gelogd. Daarbij worden op basis van artikel 8 AMvB de volgende gegevens vastgelegd:
a *de identiteit of het kenmerk van de geautoriseerde opsporingsambtenaar die het verzoek heeft behandeld en het bestand heeft geraadpleegd;*
b *de identiteit of het kenmerk van de opsporingsambtenaar die het verzoek heeft gedaan;*
c *het kenmerk van het bevel van de officier van justitie;*
d *in het kader van welk opsporingsonderzoek de raadpleging plaatsvindt;*
e *de datum en het tijdstip van het verzoek;*
f *de datum en het tijdstip van de raadpleging;*
g *de in het verzoek opgenomen politiegegevens, bedoeld in artikel 126jj, derde lid, tweede volzin, van de wet en de ingevoerde zoekvraag;*

[18] De overzichtsfoto is de foto die wordt opgeslagen van het passerende voertuig. Op basis van deze foto 'leest' de ANPR-camera het kenteken.

h *de gegevens op grond waarvan kan worden nagegaan welke gegevens naar aanleiding van het verzoek zijn verstrekt inclusief de mededeling van het niet voorhanden zijn van een gegeven;*
i *de datum en het tijdstip van de verstrekking.*

Centraal opslagsysteem en beveiliging
De ANPR-gegevens die worden verzameld op basis van artikel 126jj Sv, worden centraal opgeslagen. Deze moeten gescheiden worden opgeslagen van andere ANPR-gegevens die worden verzameld (zoals de gegevens op basis van referentielijsten). Per passage worden de volgende gegevens opgeslagen (artikel 2 Regeling technische vereisten ANPR-camera's en het centrale opslagsysteem):
a *een overzichtsfoto;*
b *een uitsnede van het kenteken uit de overzichtsfoto;*
c *het herkende kenteken;*
d *de coördinaten van de locatie volgens het WGS84 coördinatensysteem;*
e *de datum en tijdvelden die zijn opgemaakt volgens de eisen van ISO 8601 en weergegeven in Coordinated Universal Time;*
f *een unieke identificatiecode van de camera.*

Een 'verantwoordelijke' beheert deze gegevens; voor de politie is dit de korpschef; voor de KMar de Minister van Defensie. Zoals eerder aangegeven, worden verschillende gegevens gelogd bij een aanvraag. In het centrale opslagsysteem worden ook de tijdstippen vastgelegd waarop de geautoriseerde opsporingsambtenaren het systeem hebben geraadpleegd. Het systeem bevat software die automatisch alle gegevens na 28 dagen vernietigt. Een uitzondering hierop vormen de gelogde gegevens die ten behoeve van de evaluatie en audit langer worden bewaard. Het gaat daarbij dus niet om ANPR-gegevens. De 126jj-gegevens die verstrekt zijn aan de verzoekende opsporingsambtenaar worden verder verwerkt in het systeem van de ontvangende ambtenaar op grond van artikelen 8 en 9 van de Wpg en vallen daarmee buiten de 28-dagentermijn. In plaats daarvan gelden voor de verdere verwerking van deze gegevens de termijnen uit de Wpg.

Aan het systeem wordt een aantal beveiligingseisen gesteld. Artikel 10 lid 1 van de AMvB stelt dat de toegang tot het systeem 'op deugdelijke wijze' beveiligd moet zijn. In de nota van toelichting wordt aangegeven dat dit onder meer gebeurt door persoonsgebonden autorisatie waarbij het aantal inlogpogingen gelimiteerd is en mogelijke ongeautoriseerde toegang gedetecteerd wordt. Wijzigingen in apparatuur, software of procedures die de beveiliging of gegevens kunnen beïnvloeden, moeten eerst door de verantwoordelijke als aanvaardbaar worden beoordeeld alvorens zij doorgang kunnen vinden. Onderhoud en reparatie aan het systeem vinden in beginsel op locatie plaats. Onderhoud op afstand is mogelijk, indien de verantwoordelijke toestemming verleent en er aantoonbaar voldoende waarborgen zijn dat het beveiligingsniveau niet in gevaar komt. Ten slotte wijst de minister in de nota van toelichting erop dat de Wpg reeds allerlei verplichtingen stelt, zoals 'de verplichting tot beveiliging van politiegegevens tegen onbedoelde of onrechtmatige vernietiging, tegen wijziging, ongeoorloofde mededeling of toegang, en tegen alle andere vormen van onrechtmatige verwerking, waarbij met name rekening wordt gehouden met de risico's van de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens (art. 4, derde lid, Wpg)' (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 12). Daarnaast gaat het onder meer om 'het treffen van maatregelen om te verhinderen dat onbevoegden toegang krijgen tot verwerkingsapparatuur, de gegevensdragers lezen, kopiëren, wijzigen of verwijderen, persoonsgegevens invoeren of opgeslagen persoonsgegevens inzien, wijzigen of verwijderen, of geautomatiseerde verwer-

kingssystemen gebruiken met behulp van datatransmissieapparatuur' (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 12).

Verstrekking gegevens buitenland
Voor het verstrekken van ANPR-gegevens aan buitenlandse justitiële autoriteiten die worden verzameld op basis van 126jj Sv wordt zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij de geldende regels van 126jj voor de Nederlandse opsporingspraktijk (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 13). Voor een buitenlands verzoek moet een Nederlandse officier van justitie eerst toestemming geven. Een verzoek kan alleen worden gedaan voor een misdrijf waarvoor in Nederland voorlopige hechtenis wordt toegelaten. Daarnaast is het mogelijk om een verzoek te doen voor een voortvluchtig persoon met een bevel tot vrijheidsbeneming of ter uitvoering van een veroordeling. De officier van justitie beoordeelt het verzoek op grond van dezelfde criteria als bij een Nederlands verzoek. Na het afgeven van het bevel is het proces voor de geautoriseerde opsporingsambtenaar die de bevraging uitvoert hetzelfde. Bij het verstrekken van de gegevens aan het buitenland wordt een aantal (extra) voorwaarden geformuleerd in artikel 13 lid 3 van de AMvB. De gegevens mogen alleen worden gebruikt voor de doeleinden waarvoor ze worden verstrekt. Als deze doeleinden zijn bereikt, dienen de gegevens te worden vernietigd. Ten slotte mogen de gegevens niet worden doorgegeven aan derden. Deze beperkingen zijn opgenomen om eventuele risico's, die bestaan al gevolg van verschillende privacyregimes te verkleinen. Het verstrekken van gegevens aan Bonaire, Sint-Eustatius en Saba is aan de dezelfde voorwaarden als verstrekking aan het buitenland onderhevig.

Horizonbepaling, evaluatie en privacy-audit
In artikel II lid 2 van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' is een horizonbepaling opgenomen. Deze bepaling houdt in dat 126jj Sv na drie jaar na inwerkingtreding van de wet vervalt, tenzij bij Koninklijk Besluit anders wordt bepaald. Binnen drie jaar na inwerkingtreding van de wet moet op basis van artikel II lid 3 van de wet een rapport (de onderhavige evaluatie) verschijnen over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.

Normaal gesproken wordt twee jaar na inwerkingtreden van een nieuwe wet een privacy-audit uitgevoerd. Na deze eerste privacy-audit vinden vervolgaudits om de vier jaar plaats (artikel 6:5 Besluit politiegegevens). Artikel 15 van de AMvB stelt echter dat jaarlijks een privacy-audit moet worden uitgevoerd. In de nota van toelichting komt naar voren dat er bewust voor is gekozen dit te doen gedurende de termijn dat de evaluatie plaatsvindt (de eerste drie jaar). Na afloop van de termijn is de intentie dat bij een eventuele verlenging van de wet de bepalingen van artikel 6:5 Besluit politiegegevens gaan gelden en dus eens in de vier jaar een privacy-audit wordt uitgevoerd. In de privacy-audit wordt getoetst of aan de bepalingen in de Wpg 'op adequate wijze uitvoering is gegeven' (artikel 2 Regeling periodieke audit politiegegevens). Daarnaast is in het wetgevingstraject een aantal toezeggingen gedaan over elementen die in de audit moeten worden meegenomen. Daarbij gaat het onder meer om:
- het aantal keer dat gegevens zijn geraadpleegd, door welk arrondissementsparket, politie-eenheid of andere opsporingsdienst, en in hoeverre dit adequaat is gebeurd (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 14);
- het aantal loggingen, ingevoerde zoekvragen en bijbehorende bevelen (*Kamerstukken I* 2016/17, 33 542, nr. C, p. 2);

- voorschriften omtrent automatische logging, vernietiging van gegevens, detectie van en beveiliging tegen ongeautoriseerde toegang en het onderhoud van het systeem (*Kamerstukken I* 2016/17, 33 542, nr. C, p. 10);
- persoonsgebonden authenticatie bij toegang tot het systeem en controleerbaarheid van handelingen door personen in het systeem (*Kamerstukken I* 2016/17, 33 542, nr. F, p. 7);
- controle van geautoriseerde opsporingsambtenaren om vóór de verstrekking personen en woningen op foto's onherkenbaar te maken of te verwijderen (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 7);
- typen zaken waarvoor een bevraging wordt gedaan en het aantal mobiele camera's dat is ingezet (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 43, p. 10).

2.3 Wetsgeschiedenis

In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste wijzigingen die zich hebben voorgedaan gedurende het wetgevingstraject van 126jj Sv. Eerst wordt kort het globale verloop van het wetgevingstraject geschetst en vervolgens wordt dieper ingegaan op de belangrijkste wetswijzigingen.

2.3.1 Wetgevingstraject

Zoals eerder beschreven in paragraaf 2.1 wordt naar aanleiding van een uitspraak van het CBP in 2010 het wetgevingstraject gestart door de Minister van Binnenlandse Zaken. Voorafgaand aan het eerste wetsvoorstel volgt een eerste consultatieronde, waarin de volgende partijen een reactie hebben gegeven op het conceptwetsvoorstel: de politie, de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, het College van procureurs-generaal, de Raad voor de Rechtspraak en de Raad van State. Daarnaast wordt er ook een privacy impact assessment (PIA) uitgevoerd. Op basis van de consultatieronde en de PIA wordt een aangepast wetsvoorstel voorgelegd aan de Tweede Kamer. De bespreking in de Tweede Kamer leidt tot een eerste nota van wijziging, waarin aanpassingen worden doorgevoerd ten aanzien van het vernietigen van 126jj-gegevens en het aanstellen van geautoriseerde opsporingsambtenaren. Verschillende amendementen volgen, waarvan het amendement Segers over een voorhangprocedure wordt aangenomen. Na het aannemen van dit amendement in 2014 komt de behandeling van de wet bijna twee jaar stil te liggen vanwege Europese rechtspraak op het gebied van dataretentie. Die uitspraken leidden ertoe dat de bewaarplicht van telecommunicatiegegevens ongeldig wordt verklaard. Omdat de uitspraken mogelijk gevolgen kunnen hebben voor de opslag van ANPR-gegevens, wordt de behandeling van de wet op een laag pitje gezet. In september 2016 volgt de tweede Nota van Wijziging waarin aanpassingen worden opgenomen ten aanzien van het bevel door de officier van justitie, de inhoud van het bevel, de doelbinding en de verstrekking van gegevens aan de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (AIVD) en buitenlandse diensten. Na deze nota verschijnen wederom verschillende amendementen, waarvan er twee worden aangenomen. De eerste betreft het amendement van Wijngaarden en Oosenbrug over de uitbreiding van de evaluatiebepaling en de tweede gaat om het gewijzigd amendement Segers aangaande de voorhangprocedure. Voorgaande amendementen en wijzigingen zijn uiteindelijk verwerkt in een aangepast wetsvoorstel. Na goedkeuring in de Tweede Kamer is het wetsvoorstel in de Eerste Kamer in behandeling genomen. Eind 2017 is de wet door de Eerste Kamer aangenomen.
In figuur 2 is het wetgevingstraject schematisch weergegeven.

Figuur 2 Globaal verloop wetgevingstraject 126jj Sv

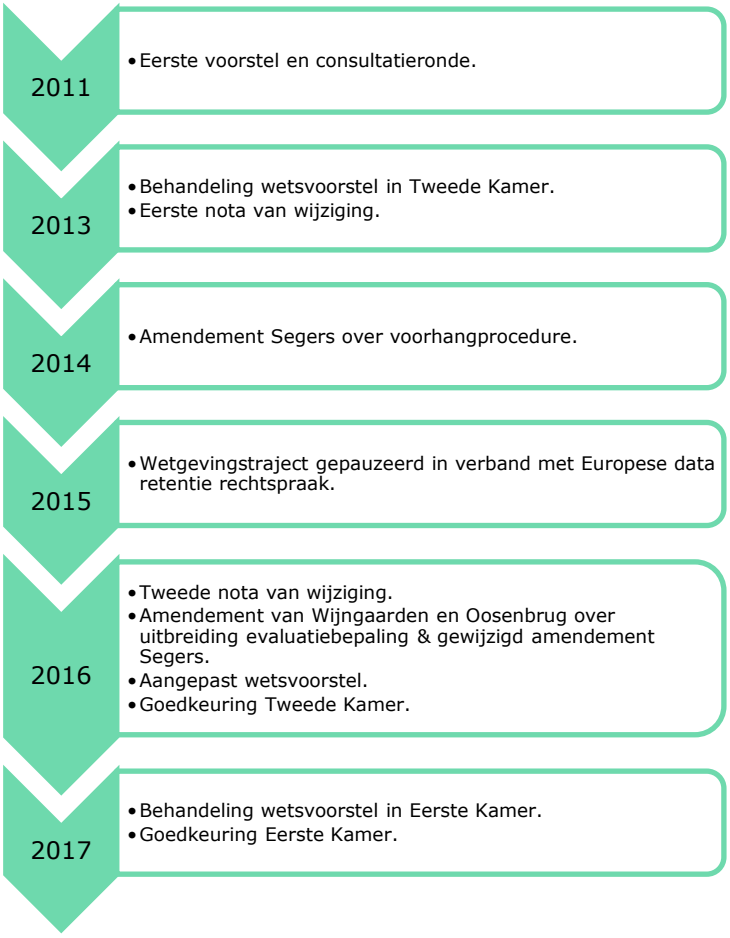

2.3.2 Belangrijkste wijzigingen

In onderstaande tekst wordt ingegaan op de belangrijkste wijzigingen die zich hebben voorgedaan gedurende het wetgevingstraject en staan beschreven in de Kamerstukken gerelateerd aan de wet.

Consultatieronde en wetsvoorstel in Tweede Kamer
Gedurende de consultatieronde is door de eerder beschreven partijen een reactie gegeven op het conceptwetsvoorstel. Mede op basis van deze reacties is het wetsvoorstel op een aantal punten gewijzigd. Dit voorstel is in 2013 besproken in de Tweede Kamer.

Een belangrijke wijziging was de beperking van de reikwijdte van het type delicten waarvoor 126jj Sv kan worden ingezet. Daartoe is de formulering van artikel 126jj lid 3 Sv aangepast. In het allereerste wetsvoorstel is opgenomen dat ANPR-gegevens kunnen worden opgenomen in het kader van (i) de opsporing van strafbare feiten en (ii) de aanhouding van personen als bedoeld in artikel 6:1:6 van het Wetboek van Strafvordering. Naar aanleiding van deze formulering komen tijdens de consultatieronde een aantal reacties van het CBP, het OM en de Raad voor de Rechtspraak.

Het OM geeft in zijn reactie aan dat de formulering 'ten behoeve van de opsporing van strafbare feiten' vragen oproept over de reikwijdte. Deze formulering kan zowel betrekking hebben op strafbare feiten waarbij een verdenking geldt, als op strafbare feiten waarbij nog geen concrete verdenking bestaat (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, blg-207618, p. 5-6). De Raad voor de Rechtspraak komt met een soortgelijke opmerking. Zij vullen aan dat de formulering afwijkt van andere bevoegdheden, waarbij geldt dat bevoegdheden alleen kunnen worden toegepast in een concrete zaak (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, blg-207619, p. 3). Naar aanleiding van deze opmerkingen is de wetstekst aangepast om aan te geven dat de gegevens achteraf kunnen worden geraadpleegd wanneer er een verdenking is van een bepaald misdrijf of voor het aanhouden van een voortvluchtig persoon (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 25).

Het CBP geeft in zijn reactie aan dat de formulering 'opsporing van een strafbaar feit' niet specifiek genoeg is. Omdat er wordt gesproken over misdrijven, ernstige misdrijven en lichte strafbare feiten, is het volgens het CBP onduidelijk voor welk type misdrijven de bevoegdheid kan worden ingezet. Volgens het College is het wel gebruikelijk om dit voor bevoegdheden in het Wetboek van Strafvordering te specificeren (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, blg-207620, p. 6). In reactie op het CBP en het eerder beschreven advies van de Raad voor de Rechtspraak heeft de minister het wetsvoorstel aangescherpt. De bevoegdheid zou alleen kunnen worden ingezet voor misdrijven als omschreven in artikel 67 lid 1 Sv en de aanhouding van voortvluchtige of veroordeelde verdachten. Naar aanleiding van de reactie van het CBP is ook besloten om de toegang tot 126jj-gegevens aan te scherpen. In het wetsvoorstel is in reactie op het CBP opgenomen dat 'bij Algemene Maatregel van Bestuur [wordt] bepaald dat de opsporingsambtenaar slechts de beschikking over de opgeslagen gegevens kan krijgen door een verzoek te doen aan daartoe door de Minister van Justitie en Veiligheid expliciet geautoriseerde opsporingsambtenaren' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, p. 21).

In de verschillende reacties op het wetsvoorstel wordt ook stilgestaan bij de herkenbaarheid van personen op overzichtsfoto's gemaakt door ANPR-camera's. Het CBP en de minister spreken de verwachting uit dat personen wellicht op de foto's te zien zijn, maar met de 'de huidige stand van zaken van de techniek naar verwachting niet herkenbaar [zijn]' (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 4, p. 10). De Raad van State geeft in haar reactie aan dat er echter niets is opgenomen over wat met de gegevens gebeurt in de situaties waarin een persoon wel herkenbaar in beeld is. Naar aanleiding hiervan zegt de minister toe dat in de AMvB wordt vastgelegd dat beelden van inzittenden op overzichtsfoto's niet mogen worden geraadpleegd. Daarnaast wordt in de ministeriële regeling nader uitgewerkt op welke wijze wordt gewaarborgd dat geen beelden worden vastgelegd van inzittenden (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 4, p. 11). De Raad van State geeft daarnaast aan dat het onduidelijk is welke criteria worden gehanteerd bij de inzet van vaste en mobiele camera's voor 126jj (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 4, p. 7). Naar aanleiding daarvan is artikel 126jj lid 4 Sv (huidig lid 6) aangepast door op te nemen dat criteria voor plaatsing van de camera's beschreven zullen worden in de AMvB.

Eerste nota van wijziging

In 2013 verschijnt tevens de eerste nota van wijziging. Daarin worden twee aanpassingen gedaan. De eerste aanpassing had betrekking op het verwijderen van de 126jj-gegevens na het verstrijken van de opslagtermijn. In de oorspronkelijke wetstekst werd alleen genoemd dat de 126jj-gegevens vier weken mochten worden bewaard. Uit artikel 4 lid 2 van de Wpg volgt dat de gegevens na deze periode

zouden moeten worden verwijderd of vernietigd.[19] In reactie op vragen gesteld door commissie Justitie en Veiligheid is besloten expliciet in artikel 126jj op te nemen dat ANPR-gegevens moeten worden vernietigd na het verstrijken van de vier weken termijn.

Zoals is beschreven in de paragraaf over het wetsvoorstel in de Tweede Kamer heeft de minister toegezegd dat in de AMvB een bepaling wordt opgenomen dat alleen door de Minister van Justitie en Veiligheid geautoriseerde opsporingsambtenaren de 126jj-gegevens mogen bevragen. In de eerste Nota van Wijziging is besloten om deze eis vast te leggen in het derde lid van artikel 126jj.

Amendement Segers
Begin 2014 wordt het amendement van Tweede Kamerlid Segers aangenomen. Op basis van dit amendement wordt besloten dat er een voorhangprocedure komt ten aanzien van de AMvB die wordt vastgesteld voor artikel 126jj Sv. Een voorhangprocedure zorgt ervoor dat de AMvB eerst aan de Tweede Kamer wordt voorgelegd voordat deze in werking kan treden. Dit in tegenstelling tot de normale procedure waarin een AMvB in principe niet langs de Tweede Kamer hoeft alvorens die in werking treedt.[20] De Kamer vond dit belangrijk, omdat in de AMvB onder andere nadere invulling wordt gegeven aan de criteria voor het plaatsen van 126jj-camera's.

Europese dataretentie rechtspraak
In 2014 en 2015 ligt het wetgevingstraject grotendeels stil in afwachting van twee uitspraken van het Europees Hof van Justitie ten aanzien van dataretentie. Deze uitspraken leidden er uiteindelijk toe dat de bewaarplicht van telecommunicatie-gegevens voor telecomproviders ongeldig wordt verklaard. De verwachting is dat de uitspraak ook van invloed kan zijn op de rechtsgeldigheid van artikel 126jj. In de tweede nota van wijziging is mede naar aanleiding van de uitspraken van het Europese Hof het wetsvoorstel aangepast, zodat voldaan wordt aan de gestelde criteria uit de uitspraken (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20, p. 2).

Op basis van de twee uitspraken van het Europees Hof van Justitie (2014; 2016) worden grenzen gesteld aan het gebruik van persoons- en gebruikersgegevens met betrekking tot dataretentie. Met betrekking tot 126jj Sv is het de vraag of de voor-gestelde opslag van ANPR-gegevens voor 'strafrechtelijke doeleinden waarbij aan-wijzingen van betrokkenheid bij strafbare feiten ontbreken' (*Kamerstukken II* 2014/15, 33 542, nr. 16, bijlage 415031, p. 17) toelaatbaar is in het licht van de uitspraken van het Europese Hof van Justitie. Met name omdat het hierbij gaat om opslag van kentekengegevens van personen waarvan op dat moment nog niet bekend is of ze een strafbaar feit hebben begaan. In reactie daarop geven de Raad van State en de Minister van Justitie en Veiligheid aan dat het wetsvoorstel niet gebaseerd is op regelgeving van de Europese Unie en daarmee in beginsel niet valt binnen de reikwijdte van de dataretentie-richtlijn en de uitspraken van het Hof (*Kamerstukken II* 2013/14, 33 542, nr. 13). Op deze discussie wordt in deze paragraaf niet uitgebreid ingegaan, omdat de onderliggende discussiepunten alsnog

[19] Artikel 4 lid 2 Wpg stelt dat politiegegevens moeten worden verwijderd of vernietigd zodra zij niet langer noodzakelijk zijn voor het doel waarvoor zij worden verwerkt. Vernietigd betekent dat de gegevens nergens meer zijn opgeslagen. Verwijderen kan beteken dat gegevens niet toegankelijk meer zijn, maar wel worden gearchiveerd.

[20] In beide gevallen moet een AMvB ter advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

van toepassing zijn op 126jj.[21] Centraal in de discussie staat artikel 8 EVRM, waarin het recht op respect voor privé- en familieleven (privacy) is opgenomen. Op basis van dit artikel kan inbreuk worden gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van burgers, indien daarvoor een wettelijke grondslag is en de inbreuk in een democratische samenleving noodzakelijk is. Bij de beoordeling hiervan speelt onder meer de doeltreffendheid van de nieuwe bevoegdheid – in dit geval het langer kunnen opslaan van alle passagegegevens – een rol. Zoals reeds in paragraaf 2.1.1 is besproken, is hier nog geen eenduidig antwoord op gegeven en moet de onderliggende evaluatie uitkomst bieden. In de uitspraken van het Hof van Justitie worden daarnaast aanvullende criteria gesteld. Zo mogen er niet ongedifferentieerd persoonsgegevens worden opgeslagen en daarnaast moet een maatregel proportioneel zijn voor het doel waarvoor hij dient. Met een aantal beperkingen dient daarom rekening te worden gehouden. Hierbij gaat het onder meer om het doel van de maatregel, de duur van de opslag, kenbaarheid, toegang tot gegevens, de beveiliging en het geografisch gebied waarin gegevens worden verzameld.

Tussen 126jj-gegevens en de telecomgegevens waarop de uitspraken van het Europese Hof van Justitie betrekking hadden, zijn volgens de Minister van Justitie en Veiligheid belangrijke verschillen. Zo is de aard van ANPR-gegevens volgens de minister anders dan die van telecomgegevens, omdat met telecomgegevens een meer omvattend beeld kan worden verkregen over gedragingen van burgers (*Kamerstukken II* 2016/17, 33 542, C, p. 8). Hij geeft verder aan dat in tegenstelling tot de telecomgegevens geen sprake is van ongedifferentieerde gegevensopslag, omdat de 126jj-camera's beperkt zijn tot gebieden waarin sprake is van voor de opsporing mogelijk relevante locaties (*Kamerstukken II* 2016/17, 33 542, C, p. 8). De minister vult aan dat voor de plaatsing van 126jj-camera's specifieke criteria zijn opgenomen om te voorkomen dat er ongedifferentieerde gegevensopslag plaatsvindt. Daarnaast is de bewaartermijn beperkt tot vier weken ten opzichte van de termijn van zes tot twaalf maanden die werd gehanteerd voor de opslag van telecomgegevens. De kenbaarheid is volgens de minister geborgd doordat registratie alleen plaatsvindt langs openbare wegen en alle locaties zijn vastgelegd in een cameraplan. Hierdoor zouden betrokkenen ten opzichte van de verzameling van telecomgegevens minder het gevoel moeten hebben dat ze constant 'in de gaten worden gehouden' (*Kamerstukken II* 2016/17, 33 542, C, p. 9). Op basis van de uitspraak gelden ook 'materiële en procedurele voorwaarden' voor de toegang tot gegevens (*Kamerstukken II* 2016/17, 33 542, C, 2017, p. 9). De materiële voorwaarden hebben betrekking op de doelbinding, die volgens de minister gewaarborgd is doordat de bevoegdheid alleen kan worden ingezet voor specifieke delicten (zie ook de *Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20). Daarnaast gelden er procedurele beperkingen doordat de toegang voorbehouden is aan door de minister geautoriseerde opsporingsambtenaren met als grondslag een bevel van de officier van justitie (zie ook de *Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20). In de uitspraken komt ten slotte naar voren dat er doeltreffende maatregelen moeten worden genomen om de gegevens te beschermen tegen onrechtmatige toegang en misbruik. De minister geeft aan dat dit geborgd is door automatische *logging* en

[21] De Raad van State wijst erop dat op basis van het arrest Akerberg Fransson (Hof van Justitie, 2013) kan worden afgeleid dat het Unierecht van toepassing kan zijn en sluit dan ook niet uit dat een rechter alsnog zal oordelen dat de voorgestelde opslag van gegevens mogelijk in strijd is met de Europese regels (*Kamerstukken II* 2014/15, 33 542, nr. 16, bijlage 415031). Los van deze discussie geldt dat het Europees Hof van Justitie de richtlijnen heeft getoetst aan artikel 7 en 8 van het Handvest van grondrechten van de EU. Artikel 8 EVRM voorziet in soortgelijke rechten en is in ieder geval van toepassing op 126jj.

vernietiging van gegevens, detectie en beveiliging van ongeautoriseerde toegang (*Kamerstukken II* 2016/17, 33 542, C, p. 10).

Tweede nota van wijziging
In 2016 verschijnt de tweede nota van wijziging. Mede naar aanleiding van de Europese dataretentie uitspraak wordt een aantal aanvullende waarborgen opgenomen in het wetsvoorstel. Zo wordt in artikel 126jj Sv vermeld dat toegang tot opgeslagen 126jj-gegevens alleen toegestaan is indien een officier van justitie daar toestemming voor heeft gegeven (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20, p. 4). De officier van justitie beoordeelt bij zijn of haar beslissing of de toegang noodzakelijk is voor de opsporing van de delicten zoals genoemd in artikel 126jj Sv. Daarnaast wordt een nieuw lid toegevoegd aan artikel 126jj Sv, met daarin een aantal eisen ten aanzien van de inhoud van het bevel van de officier van justitie. In dat bevel moet onder meer worden opgenomen voor welk doel de gegevens worden geraadpleegd (de eerdergenoemde delicten), om wat voor type misdrijf het gaat, naam of aanduiding van de verdachte en feiten en omstandigheden waaruit blijkt dat de raadpleging van 126jj-gegevens noodzakelijk is (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20, p. 4). Verder wordt de formulering van het type delict waarvoor 126jj kan worden ingezet verduidelijkt. Al tijdens behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is besloten dat 126jj alleen kan worden ingezet voor delicten als omschreven in artikel 67 lid 1 Sv en voor de aanhouding van een voortvluchtige of veroordeelde verdachte. In de nieuwe formulering is het woord 'uitsluitend' toegevoegd in artikel 126jj lid 3 Sv om de strikte doelbinding te verduidelijken (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20, p. 5-6). Ten slotte wordt de formulering verduidelijkt ten aanzien van de verhouding tot de Wet politiegegevens en de verstrekking van gegevens aan de AIVD en buitenlandse justitiële autoriteiten. In artikel 126jj wordt geëxpliciteerd dat onder andere paragraaf 2 van de Wpg, met uitzondering van artikel 8 lid 1 niet van toepassing is op de 126jj-gegevens (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20, p. 6). Dit omdat artikel 126jj Sv strengere regels kent omtrent de opslag en verwerking van gegevens dan de Wpg. Daarnaast werd verhelderd dat ANPR-gegevens in principe niet worden verstrekt aan derden. In het wetsvoorstel is geëxpliciteerd dat er een uitzondering geldt voor de Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20, p. 6). Ook werd opgenomen dat buitenlandse justitiële autoriteiten verzoeken kunnen indienen voor het ontvangen van kentekengegevens. Zij krijgen zelf geen toegang tot de 126jj-gegevens en zijn gebonden aan dezelfde voorwaarden als Nederlandse opsporingsdiensten (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 20, p. 7).

Amendement van Wijngaarden en Oosenbrug en gewijzigd amendement Segers
In 2016 verschijnt ook het amendement van de leden Wijngaarden en Oosenbrug en wordt het amendement van lid Segers gewijzigd. Naar aanleiding van het amendement van Wijngaarden en Oosenbrug wordt een extra bepaling toegevoegd aan artikel II van het wetsvoorstel. Artikel II beschrijft dat de wet na drie jaar komt te vervallen tenzij bij Koninklijk Besluit anders wordt beslist. Binnen drie jaar verschijnt een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de wet (de onderhavige evaluatie). Naar aanleiding van het amendement wordt hieraan de volgende volzin toegevoegd: 'Het verslag bevat in ieder geval een onderzoeksrapportage met zowel casuïstiek als cijfers over de doeltreffendheid en de effecten van het vastleggen en bewaren van kentekengegeven door de politie' (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 35).

Het gewijzigde amendement van Segers zorgt ervoor dat de voorhangprocedure expliciet in artikel 126jj lid 7 Sv wordt opgenomen met de volgende tekst: 'De voordracht voor een krachtens het zesde lid vast te stellen Algemene Maatregel van Bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal is overgelegd' (*Kamerstukken II* 2015/16, 33 542, nr. 38).

Behandeling Eerste Kamer
Tijdens de behandeling in de Eerste Kamer worden door leden vragen gesteld over de omstandigheden en voorwaarden waaronder de Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten toegang hebben tot de 126jj-gegevens. Naar aanleiding van deze opmerkingen geeft de minister een verheldering van artikel 126jj lid 5 Sv waarin hij aangeeft dat paragraaf 3 van de Wpg (het verstrekken van gegevens aan derden) niet van toepassing is op 126jj-gegevens (*Kamerstukken I* 2016/17, 33 542, F, p. 12).

2.3.3 Privacy Impact Assessment

Een belangrijk onderdeel van het wetgevingstraject was een privacy impact assessment (PIA). In de PIA werden mogelijke risico's geïdentificeerd die gepaard kunnen gaan met de introductie van 126jj. Daarnaast werden verschillende maatregelen geformuleerd die deze risico's kunnen mitigeren. Een schematische weergave van de PIA is weergegeven in bijlage 3. Hierin zijn de risico's en maatregelen weergegeven en de (verwachte) invloed van de maatregelen op de risico's. In het wetgevingstraject is toegezegd om in de evaluatie stil te staan bij de risico's en maatregelen uit de PIA (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, bijlage 207622). In het eerste monitorrapport is al eerder uitgebreid stilgestaan bij de uitgevoerde PIA (Van Berkel et al., 2020). Omdat veel van de maatregelen en risico's uit de PIA terugkomen in de uitvoering en effecten van de wet wordt de PIA in het onderliggende rapport niet los besproken. In plaats daarvan worden de maatregelen en risico's – voor zover van toepassing – besproken in de verschillende paragrafen in hoofdstuk 3, 4 en 5.

3 Plaatsing en inzet camera’s

Zoals in de inleiding is beschreven worden ANPR-camera’s al langer ingezet door de politie en de KMar op basis van artikel 3 en 4 van de Politiewet. Een deel van deze ANPR-camera’s kan ook worden ingezet voor 126jj. In onderstaande tekst wordt daarom eerst ingegaan op het totale aanbod aan ANPR-camera’s en daarna wordt stilgestaan bij het aanbod aan ANPR-camera’s dat wordt ingezet voor 126jj-doeleinden.

De politie en de KMar hebben toegang tot zowel mobiele als vaste ANPR-camera’s. Een deel van deze camera’s heeft zij in eigen beheer en daarnaast zijn zij medegebruiker van ANPR-camera’s die eigendom zijn van andere partijen.

De politie heeft zowel mobiele als vaste ANPR-camera's in beheer. Mobiele ANPR-camera's kunnen zich onder meer in politievoertuigen bevinden, maar kunnen ook 'flexibel' (tijdelijk op een statief) op een locatie worden geplaatst. Vaste ANPR-camera's bevinden zich boven (snel)wegen en monitoren een specifieke locatie voor langere tijd. In april 2021 beheerde de politie ongeveer 580 vaste ANPR-camera’s. Het exact aantal mobiele ANPR-camera’s is onbekend. Ten tijde van de eerste monitorronde (Van Berkel et al., 2020) waren rond de 150 politievoertuigen uitgerust met ANPR-camera’s. Het aantal mobiele ANPR-camera’s dat op een statief kan worden geplaatst is onbekend.

De ANPR-camera’s van de KMar bevinden zich onder meer bij de grensovergangen en luchthavens, gericht op voertuigen die het land in- en uitgaan. In 2021 staan er 115 vaste ANPR-camera’s onder beheer van de KMar.

Naast de camera’s in eigen beheer zijn de politie en de KMar medegebruiker van sommige ANPR-camera’s die eigendom zijn van gemeenten en van ANPR-camera’s bij flitspalen van het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). In de toekomst wordt een selectie van ANPR-camera’s van de gemeente Amsterdam toegevoegd.[22] In totaal gaat het om ongeveer 300 flitspalen die ook toegankelijk zijn als ANPR-camera.

Figuur 3 geeft een overzicht van alle ANPR-locaties die toegankelijk zijn voor de politie en de KMar in 2020 en 2021.[23] Eén ANPR-locatie kan meerdere ANPR-camera’s bevatten, omdat een locatie vaak betrekking heeft op meerdere rijbanen en rijrichtingen. Doorgaans zal iedere rijbaan een aparte ANPR-camera bevatten.[24] De bolletjes in de figuur geven alle bestaande ANPR-locaties aan die toegankelijk zijn voor de politie en de KMar. De blauwe bolletjes hebben betrekking op ANPR-locaties die worden gebruikt voor 126jj-doeleinden. In april 2021 hadden de politie en de KMar toegang tot 999 vaste ANPR-camera’s, waarvan er 919 (92,0 %) waren bestempeld als 126jj. In totaal gaat het om 461 ANPR-locaties die zijn aangeduid als 126jj-locatie (Cameraplan 2021).

---

[22] Het gebruik van deze ANPR-camera’s stond eerder ter discussie omdat een convenant ontbrak (van Teeffelen, 2019), inmiddels is er een nieuw convenant in voorbereiding. Het gaat om 30 ANPR-camera’s in Amsterdam.

[23] Peildatum 19 april 2021. Een overzicht van de ANPR-locaties in 2019 is beschikbaar in de eerste twee monitorrapporten.

[24] Modernere ANPR-camera’s zijn soms ook in staat meerdere rijbanen te registreren.

Figuur 3 Overzicht beschikbare vaste ANPR-locaties politie & KMar 2021

3.1 Aantal kentekenregistraties

Vanaf juni 2019 is een overzicht bijgehouden van het aantal kentekenregistraties dat plaatsvindt in het kader van 126jj. In figuur 4 is het aantal geregistreerde passages per dag en het aantal uniek geregistreerde kentekens per dag weergegeven. In 2020 zijn op een deel van de dagen de aantallen passages niet geregistreerd voor deze evaluatie.[25] Hierdoor is het verloop van het aantal passages in figuur 4 vooral in november en december 2020 erg grillig. De belangrijkste andere fluctuaties worden veroorzaakt door weekenden en vakantieperiodes. Daarnaast zijn er nog kleine verschillen door camera's die tijdelijk zijn uitgeschakeld, bijvoorbeeld vanwege een defect of wegwerkzaamheden. Vóór de genomen maatregelen in het kader van COVID-19 werden gemiddeld 4,3 miljoen passages per dag geregistreerd, waarvan ongeveer de helft een uniek kenteken betrof. Dit betekent dat ieder voertuig dat geregistreerd wordt gemiddeld twee 126jj ANPR-camera's passeert. Omdat het gaat om een gemiddelde kan het zijn dat sommige personen op een traject

[25] Door de systeembeheerders van de 126jj-camera's zijn periodiek gegevens geleverd aan de onderzoekers. Door een technische storing hebben de beheerders niet van alle dagen de passagegegevens kunnen verstrekken. Omdat de passagegegevens na 28 dagen worden verwijderd, konden de aantallen passagegegevens niet alsnog met terugwerkende kracht worden verstrekt.

slechts één ANPR-camera passeren terwijl anderen meerdere camera's passeren. In 2020 werden er gemiddeld 5 miljoen passages per dag geregistreerd, waarvan ongeveer 2 miljoen passages een uniek kenteken betroffen. Dit betekent dat ieder voertuig wat geregistreerd werd gemiddeld 2,5 126jj ANPR-camera's passeerde. Vanwege COVID-19 zijn de cijfers sinds 2020 niet volledig representatief voor het totaal aantal geregistreerde passages onder de niet-COVID omstandigheden. Om deze reden is het lastig om de ontwikkelingen in de kentekenregistraties te duiden.

Figuur 4 Aantal 126jj geregistreerde passages per dag en aantal uniek geregistreerde kentekens per dag

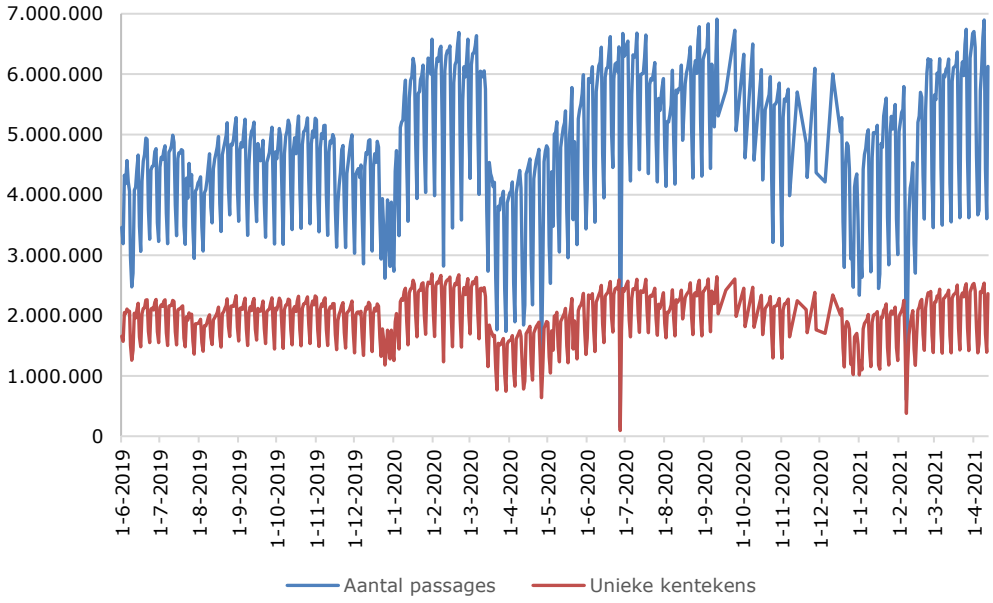

3.2 Cameraplan

Ieder jaar moet in de Staatscourant een overzicht (cameraplan) gepubliceerd worden van de ANPR-camera's die worden ingezet voor 126jj (hierna 126jj-camera's). Het cameraplan is in 2019, 2020 en 2021 aan het einde van het voorgaande jaar of begin van het jaar gepubliceerd in de Staatscourant (2018; 2020; 2021).

Zoals aangegeven in paragraaf 2.2.1 zijn er drie criteria geformuleerd in artikel 3 lid 2 van de AMvB waaraan een ANPR-locatie moet voldoen om ingezet te kunnen worden voor 126jj. Het moet gaan om ANPR-camera's op plaatsen:

a *die vanwege de specifieke aard daarvan een bepaald risico in zich hebben;*
b *die worden gekenmerkt door intensieve verkeersstromen of een specifieke functie; of*
c *waarvan bekend is dat bepaalde strafbare feiten op dergelijke locaties worden gepleegd.*

De eenheden en de KMar hebben voor alle ANPR-locaties binnen hun regio aan kunnen geven welke ANPR-camera's zij graag voor 126jj-doeleinden willen inzetten. Voor iedere ANPR-locatie hebben zij in een standaard formulier gemotiveerd of een ANPR-locatie voldoet aan de hierboven geformuleerde criteria. In dat formulier zijn

de drie criteria opgenomen en per criterium is – indien van toepassing – nader toegelicht waarom de locatie aan dit criterium voldoet. In de interviews komt naar voren dat voor het plaatsen van 'normale' ANPR-camera's al soortgelijke criteria golden als voor ANPR-camera's die worden ingezet voor 126jj. Respondenten die betrokken waren bij het opstellen van het cameraplan geven aan dat daarom vrij gemakkelijk bestaande ANPR-locaties konden worden aangewezen voor 126jj-doeleinden.

Artikel 2 lid 3 van de AMvB stelt dat voor iedere ANPR-camera die voor 126jj doeleinden wordt ingezet een motivatie wordt opgenomen in het cameraplan. Deze motivaties maken op dit moment geen onderdeel uit van het cameraplan. Wel wordt in het cameraplan naar deze motivaties verwezen in de volgende passage (Cameraplan 2021, 2021, p. 1):

> *'Camera's worden slechts overeenkomstig het cameraplan geplaatst en ingezet op locaties:*
> *- die vanwege de specifieke aard daarvan een bepaald risico in zich hebben, – die gekenmerkt worden door intensieve verkeersstromen of een specifieke functie waarvan bekend is dat bepaalde strafbare feiten op dergelijke locaties worden gepleegd.*
> *De camera's worden afzonderlijk per locatie benoemd en van elke locatie is een afzonderlijk document waarin onder andere de motivatie zoals bedoeld in artikel 3, tweede lid van het besluit staat. De formulieren zijn ondertekend door een Officier van Justitie van de specifieke eenheid. Door ondertekening van dit plan door de Korpschef van de Nationale Politie (NP), als beheerder als verantwoordelijke wordt bekrachtigd.'*

In de bovenstaande beschreven passage zijn de criteria uit artikel 3 lid 2 AMvB opgenomen. In de formulering zijn criterium b en c (incorrect) samengetrokken. In de onderliggende motivaties van de 126jj-locaties zijn de criteria wel gescheiden opgenomen. De afzonderlijke documenten waarin de motivatie voor de plaatsing van de camera's per locatie is opgenomen zijn niet openbaar beschikbaar. Gelet op de formulering in artikel 2 lid 3 AMvB is dit niet in overeenstemming met de wet.

3.2.1 Mobiele (flexibele) ANPR-camera's en hotspots

Eén van de plaatsingscriteria voor 126jj-camera's is dat de locatie een zogenoemde *hotspot betreft*. Dit zijn plaatsen waarvan bekend is dat bepaalde strafbare feiten vaker worden gepleegd (artikel 3 lid 2, sub c AMvB). De criteria gelden voor de plaatsing van zowel vaste als mobiele ANPR-camera's. In de PIA wordt opgemerkt dat *hotspots* vragen om een variabele inzet van camera's, om mee te kunnen bewegen met *hotspots* (*Kamerstukken II* 2012/13*,* 33 542, nr. 3, bijlage 207622, p. 15-16). Voor vaste ANPR-camera's geldt dat deze lastig te verplaatsen zijn en vaak meerdere jaren op dezelfde locatie staan. In de AMvB worden daarom mobiele camera's genoemd als middel om in te spelen op veranderende *hotspots*. Sinds de invoering van 126jj heeft de politie nog geen gebruikgemaakt van mobiele ANPR-camera's voor 126jj-doeleinden. Een respondent betrokken bij het opstellen van het cameraplan geeft aan dat nog verdere afstemming moet plaatsvinden tussen de politie en het ministerie van Justitie en Veiligheid over de voorwaarden waaronder de mobiele ANPR-camera's in kunnen worden gezet voor 126jj-doeleinden. Deze zijn daarom niet opgenomen in het cameraplan.

3.2.2 Dekking cameraplan

De dekking van ANPR-camera's in Nederland geeft een gemengd beeld, zoals te zien is in figuur 3. Met name in de Randstad is de ANPR-dichtheid vrij hoog, maar in andere delen van Nederland zijn er grote stukken waar niet of nauwelijks ANPR-camera's staan. In de interviews met de politie, de KMar en het OM was vaak onvrede over de dekking van de 126jj-camera's. Die onvrede werd deels veroorzaakt doordat in de periode dat de wet net was ingevoerd verschillende ANPR-locaties niet waren aangemerkt als 126jj-locatie. Zoals aangegeven in paragraaf 3.1 is inmiddels ruim 92% van alle beschikbare ANPR-camera's aangewezen als 126jj-camera. Het gesignaleerde probleem van een gebrekkige dekking speelt als gevolg hiervan nog maar beperkt. Vooral buiten de Randstad zijn er nog klachten over de dekking. Respondenten geven aan dat 'criminelen' de mogelijkheid hebben om binnenwegen te nemen (in plaats van bijvoorbeeld de snelweg). Daardoor worden voertuigen niet geregistreerd. Desondanks vinden zij het een gemis dat er delen van Nederland zijn waar een groot deel van de snelweg niet gemonitord wordt. Vanuit de opsporing bestaat de wens om het aantal ANPR-locaties (inclusief 126jj) uit te breiden. Inmiddels is een aanbesteding voor het vervangen van de ANPR-camera's onder beheer van de politie afgerond. De verwachting is dat het aantal ANPR-locaties (en 126jj-locaties) daarmee zal toenemen.

Gedurende het wetgevingstraject is er mede naar aanleiding van de Europese jurisprudentie op het gebied van dataretentie discussie geweest over de dekking van de 126jj-camera's. Zoals beschreven in paragraaf 2.3.2.4 is een belangrijk criterium voor het kunnen verzamelen en opslaan van gegevens dat dit niet ongedifferentieerd gebeurt. De hierboven beschreven criteria voor de inzet van 126jj dragen hieraan bij doordat hierdoor alleen ANPR-camera's worden ingezet op locaties die relevant zijn voor de opsporing. Voor iedere 126jj-locatie wordt op basis van deze criteria gemotiveerd waarom een ANPR-locatie wordt aangewezen als 126jj-locatie. Omdat de onderliggende motivaties van de 126jj-camera's niet conform de wet openbaar zijn, is het voor burgers of andere belanghebbenden lastig om te toetsen of de verzameling van 126jj-gegevens gedifferentieerd plaatsvindt.

De mogelijke toekomstige uitbreiding van de ANPR-camera's en het gegeven dat inmiddels 92% van de beschikbare ANPR-camera's wordt ingezet voor 126jj-doeleinden kunnen niettemin vragen oproepen over proportionaliteit. Een overweging die een rol speelt om vast te stellen of sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling is het geografisch gebied waarin de dataverzameling- en opslag plaatsvindt. Volgens een respondent betrokken bij het opstellen van het cameraplan is er in beginsel geen limiet op het aantal camera's dat als 126jj bestempeld kan worden. Deze persoon geeft aan dat de enige beperking is dat er geen sprake mag zijn van een landelijk dekkend netwerk, maar met het huidige aanbod van ANPR-camera's is dit volgens deze persoon (nog) niet mogelijk. Zoals zichtbaar is in figuur 3 is er inderdaad nog geen sprake van een landelijk dekkend netwerk. Tegelijkertijd zijn er gebieden in Nederland, met name in de Randstad, waarin de dichtheid van ANPR-camera's wel al een groot deel van de (snel)wegen dekt. In hoeverre dit wel of niet conform de Europese jurisprudentie is kan in deze evaluatie niet worden vastgesteld. Mogelijk komt hier in de toekomst meer duidelijkheid over door een uitspraak van de rechter. Belangenorganisatie Privacy First heeft na het aannemen van de wet door de Eerste Kamer aangekondigd dat zij voornemens is een rechtszaak aan te spannen (Privacy First, 2017). De organisatie geeft aan dat de wet in haar ogen een gebrek heeft aan maatschappelijke noodzaak, proportionaliteit en effectiviteit (Persoonlijke communicatie, 2020). Zij verwachten dat op basis van de

Europese jurisprudentie de wet ongeldig zal worden verklaard. Hierin speelt onder meer de dekking van de 126jj-camera's een rol om te beoordelen of er sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling. De verwachting is dat de mogelijke rechtszaak in 2021 start.

3.2.3 Kenbaarheid

Kenbaarheid van gegevensverwerking- en opslag voor burgers werd naar aanleiding van Europese jurisprudentie op het gebied van dataretentie als één van de voorwaarden genoemd om ANPR-camera's voor 126jj-doeleinden in te kunnen zetten. Ook in de PIA werd kenbaarheid als maatregel genoemd die onder meer eventuele *chilling effects*[26] moet verkleinen. Voor burgers geldt dat de kenbaarheid met name wordt gefaciliteerd door de jaarlijkse publicatie van het cameraplan. Daarnaast is er ook algemene informatie over ANPR op de website van de politie te vinden.

Het cameraplan is ter informatie in bijlage 4 bijgevoegd. Voor het beschrijven van de ANPR-locaties is in het cameraplan geen gebruikgemaakt van een gestandaardiseerde manier om een locatie te duiden. Om deze reden is niet voor alle ANPR-camera's duidelijk waar ze precies staan. Sommige locaties zijn redelijk specifiek doordat een kruising of afslag wordt beschreven, maar sommige locaties worden alleen aangeduid met één straatnaam. In het eerste cameraplan uit 2019 was ervoor gekozen om de hectometer en de rijbaan op te nemen bij het beschrijven van 126jj-locaties. In de latere cameraplannen is vanwege veiligheidsoverwegingen de keuze gemaakt om globalere plaatsbeschrijvingen op te nemen. De politie heeft aangegeven in de toekomst eenduidigere namen te gebruiken voor de verschillende 126jj-locaties.

3.3 Tot slot

Op dit moment zijn 92% van alle beschikbare ANPR-camera's voor de politie aangewezen als 126jj-camera. In totaal gaat het om 919 vaste 126jj-camera's verdeeld over 461 126jj-locaties. Om te voorkomen dat er ongedifferentieerde gegevensverzameling plaatsvindt, moeten de ANPR-camera's die worden aangewezen als 126jj-camera, voldoen aan één van de criteria uit artikel 3 lid 2 AMvB. Voor iedere 126jj-locatie is aan de hand van deze criteria schriftelijk gemotiveerd waarom een ANPR-locatie wordt aangewezen als 126jj-locatie. De afzonderlijke documenten waarin de motivatie voor de plaatsing van de camera's per locatie is opgenomen, zijn echter niet openbaar beschikbaar, hoewel dat volgens de wet wel zou moeten. Voor belanghebbenden is het daardoor lastig te controleren of er sprake is van gedifferentieerde gegevensverzameling. In het geval dat Privacy First haar voornemen een rechtszaak aan te spannen doorzet, wordt mogelijk een uitspraak gedaan in welke mate sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling met de huidige dekking van 126jj-camera's. Naast de motivatie van de 126jj-locaties in het cameraplan, behoeft ook het gegeven dat de 126jj-locaties onvoldoende kenbaar zijn aandacht. Een deel van de locaties is dermate abstract beschreven dat dit niet te herleiden is naar een specifieke locatie.

[26] Mensen kunnen zich oncomfortabel voelen en zich anders gaan gedragen omdat ze denken constant in de gaten te worden gehouden. Hierdoor wordt hun vrijheid ingeperkt.

4 Vastlegging, raadpleging en verstrekking gegevens

Om de verschillende onderwerpen in dit hoofdstuk van context te voorzien wordt hier eerst kort het proces van het bevragen van 126jj-gegevens beschreven. In de monitorrapporten is dit bevragingsproces, zowel door de politie als door de KMar, uitgebreider beschreven (Van Berkel et al., 2020: p. 48; Van Berkel et al., 2021).

Het technisch beheer van de applicatie waarmee de 126jj-gegevens worden bevraagd (genaamd Argus) wordt landelijk beheerd door de dienst ICT van het Politie Diensten Centrum. De uitvoering van 126jj is belegd bij de elf eenheden van de politie en bij de KMar. Bij welke afdelingen 126jj is belegd verschilt per eenheid en ook voor de KMar, de werkwijze is echter grotendeels hetzelfde. In het 126jj-proces kan onderscheid worden gemaakt tussen het indienen van een verzoek en het uitvoeren van een verzoek (het bevragen van de 126jj-gegevens). Het indienen en uitvoeren van een verzoek bestaat uit verschillende processtappen. In figuur 5 staan de processtappen beschreven voor het indienen van een 126jj-verzoek.

Figuur 5 Procesbeschrijving 126jj-aanvraag

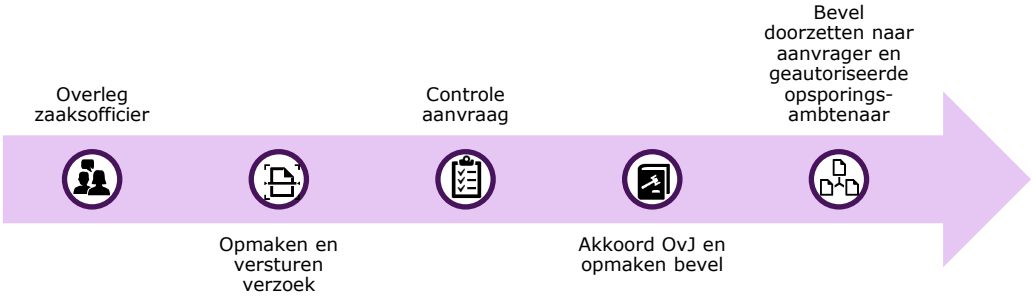

Voorafgaand aan het indienen van een 126jj-verzoek vindt in de meeste gevallen afstemming plaats met de zaaksofficier van justitie. De zaaksofficier beslist mee over de noodzaak en proportionaliteit van de inzet. Vervolgens wordt een verzoek opgemaakt waarin de volgende gegevens conform artikel 8 AMvB worden opgenomen: de reden van de aanvraag, de op te vragen 126jj-gegevens, de ANPR-locaties, de periode, het eventuele (deel van het) kenteken, de onderzoeksnaam, naam van de officier van justitie en het parketnummer. Daarna wordt in de meeste gevallen het verzoek opgestuurd naar de BOB[27]-kamer. De BOB-kamer is verantwoordelijk voor het verwerken van verzoeken met betrekking tot in te zetten BOB-middelen. De BOB-kamers bestaan zowel voor de politie als voor het Openbaar Ministerie (OM) en in sommige eenheden zijn de BOB-kamers van de politie en het OM samengevoegd tot een gemeenschappelijke BOB-kamer (GBK's). De BOB-kamer aan politiezijde controleert een aanvraag aan de hand van kwaliteitscriteria en beoordeelt of de aanvraag voldoet aan alle eisen. Vervolgens wordt een aanvraag doorgezet naar de BOB-kamer aan OM-zijde. Zij zet de aanvraag om naar een bevel en een officier

[27] Bijzondere opsporingsbevoegdheden.

van justitie controleert het bevel en keurt het goed of af. Als het bevel ondertekend is, wordt het bevel doorgestuurd naar de geautoriseerde opsporingsambtenaar.

Geautoriseerde opsporingsambtenaren krijgen de verzoeken tot het bevragen van Argus binnen. Hoe de verzoeken worden gecoördineerd verschilt per eenheid, maar vaak is er een gezamenlijke postbus waartoe de geautoriseerde opsporingsambtenaren toegang hebben. Op basis van beschikbaarheid van medewerkers wordt vervolgens een verzoek opgepakt. In figuur 6 is het proces van een 126jj-bevraging weergegeven.

Figuur 6 Procesbeschrijving 126jj-bevraging

Bij het ontvangen van een schriftelijk bevel controleren de geautoriseerde opsporingsambtenaren nogmaals of de juiste gegevens zijn aangeleverd. Een verzoek kan alsnog worden afgewezen of er kan door de geautoriseerde opsporingsambtenaren om aanvullende informatie worden gevraagd om de zoekvraag aan te passen (zie paragraaf 4.3). Als het verzoek verwerkt is kan een zoekvraag worden aangemaakt. De geautoriseerde opsporingsambtenaar heeft een aantal variabelen die zij vervolgens kan invullen in het systeem. Er kan binnen Argus worden gezocht op landcode, (deel van het) kenteken, locatie en de tijdsperiode. Als de zoekopdracht resultaten heeft opgeleverd, moeten alle kentekens in de resultaten worden gecontroleerd. De kentekens worden handmatig door de geautoriseerde opsporingsambtenaar binnen Argus gecontroleerd op basis van het gelezen kenteken en een foto-uitsnede van de kentekenplaat van het voertuig. Indien de aanvrager graag ook de overzichtsfoto's wil hebben, moeten op deze foto's inzittenden van het voertuig en niet-openbare plaatsen onherkenbaar worden gemaakt. Per overzichtsfoto kan de geautoriseerde opsporingsambtenaar in Argus een persoon of object handmatig onherkenbaar maken. Na het goedkeuren van de foto's kan de geautoriseerde opsporingsambtenaar de resultaten downloaden in een zip-bestand en deze delen met de aanvrager.

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal 126jj-verzoeken dat is gedaan van januari 2019 tot april 2021. In de tabel is ook het aantal afgewezen verzoeken opgenomen. Daarnaast is het aantal schriftelijke en telefonische verzoeken opgenomen. Voor de telefonische verzoeken is tevens aangegeven of er tijdig een schriftelijk bevel bijgevoegd is (tel. te laat en tel. op tijd). In paragraaf 4.3.1 wordt bij dit onderwerp uitgebreider stilgestaan. In totaal zijn er tot april 2021 3.668 126jj-verzoeken ingediend. Van deze verzoeken zijn er 3.373 (92,1%) in behandeling genomen. Van alle verzoeken is 69,5% schriftelijk ingediend en 30,5% telefonisch ingediend.

Tabel 1 Aantal kentekenverzoeken van januari 2019 tot april 2021

Maand/jaar	Totaal	Afgewezen	Behandeld	Schriftelijk	Tel. bevel	Tel. te laat	Tel. op tijd
Januari-19	7	1	6	5	1	0	1
Februari-19	72	6	66	60	6	3	3
Maart-19	65	9	56	49	7	4	3
April-19	58	6	52	44	8	3	5
Mei-19	108	11	97	61	36	26	10
Juni-19	113	19	94	39	55	43	12
Juli-19	146	17	129	105	24	11	13
Augustus-19	88	13	75	65	10	6	4
September-19	85	3	82	54	28	17	11
Oktober-19	101	13	88	67	21	8	13
November-19	138	17	121	81	40	11	29
December-19	138	13	125	69	56	24	32
Totaal 2019	**1.119**	**128**	**991**	**699**	**292**	**156**	**136**
		(11,4%)	**(88,6%)**	**(70,5%)**	**(29,5%)**	**(53,4%)**	**(46,6%)**
Januari-20	232	16	216	164	52	25	27
fFebruari-20	148	16	132	94	38	14	24
Maart-20	148	10	138	117	21	8	13
April-20	153	8	145	118	27	9	18
Mei-20	269	13	256	153	103	41	62
Juni-20	269	21	248	184	64	40	24
Juli-20	148	12	136	102	34	17	17
Augustus-20	105	12	93	52	41	18	23
September-20	103	3	100	71	29	11	18
Oktober-20	229	17	212	151	61	19	42
November-20	141	11	130	92	38	21	17
December-20	157	10	147	101	47	23	24
Totaal 2020	**2.102**	**149**	**1.953**	**1.398**	**555**	**246**	**309**
		(7,1%)	**(92,9%)**	**(71,6%)**	**(28,4%)**	**(44,3%)**	**(55,7%)**
Januari-21	153	7	146	73	73	23	50
Februari-21	168	4	164	88	76	34	42
Maart-21	125	3	122	89	33	12	21
Totaal 2021	**446**	**14**	**432**	**250**	**182**	**69**	**113**
		(3,1%)	**(96,9%)**	**(57,9%)**	**(42,1%)**	**(37,9%)**	**(62,1%)**
Totaal 2019 - mrt 2021	**3.667**	**291**	**3.376**	**2.347**	**1.029**	**471**	**558**
		(7,9%)	**(92,1%)**	**(69,5%)**	**(30,5%)**	**(45,8%)**	**(54,2%)**

4.1 Foutmarge

Zoals beschreven in paragraaf 2.2.2.1 moeten de ANPR-camera's in staat zijn om minimaal 90% van de kentekens correct te registreren. Deze eis is als norm opgenomen bij de aanschaf van nieuwe ANPR-camera's. Na ingebruikname hiervan houdt de politie geen cijfers bij van de foutmarge van de ANPR-camera's. Hierdoor is onbekend wat het foutpercentage in de praktijk is van ANPR-camera's die voor 126jj-doeleinden worden ingezet.

Het percentage van 90% heeft betrekking op 'normale' omstandigheden. Zoals eerder opgemerkt is het onduidelijk wat de reikwijdte is van het begrip 'normaal'. In de nota van toelichting wordt aangegeven dat er géén sprake is van normale omstandigheden bij onder meer zware slagregen, sneeuw of hagel (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 6). Een respondent die onder meer

verantwoordelijk is voor het technisch beheer van ANPR geeft aan dat het percentage van 90% betrekking heeft op ideale omstandigheden. Bij slecht weer en in het donker[28] zal de foutmarge hoger zijn. De meeste ANPR-camera's die worden gebruikt zijn inmiddels al een aantal jaren oud. Volgens dezelfde respondent neemt de kwaliteit van de camera's gedurende de levensduur af. Veel van de ANPR-camera's zijn inmiddels aan vervanging toe, waardoor mogelijk ook de foutmarge toeneemt. In de gesprekken met geautoriseerde opsporingsambtenaren – die de kentekens controleren – komt een gemengd beeld naar voren wat betreft de kwaliteit van de camera's. Een deel van de respondenten geeft aan dat sprake is van een lage foutmarge en dat zij weinig kentekens hoeven af te keuren. Respondenten die wel te maken hebben met foutieve kentekens vertellen dat dit onder andere ligt aan specifieke locaties, waarbij één ANPR-camera meerdere foutieve registraties maakt (een defecte of slecht afgestelde ANPR-camera kan meerdere foutieve registraties veroorzaken). Daarnaast komt het soms voor dat ANPR-camera's ten onrechte letters op voertuigen voor een kenteken aanzien.

Zoals opgemerkt in paragraaf 3.2.2 heeft een aanbesteding plaatsgevonden waardoor de bestaande ANPR-camera's worden vervangen (Tenderned, 2021). In 2021 wordt een begin gemaakt met het vervangen van de ANPR-camera's. Ook deze nieuwe ANPR-camera's moeten voldoen aan de 90%-norm.

Op basis van de wet is het onduidelijk of de 90%-norm alleen als norm geldt wanneer de camera's worden aangeschaft. Ook is onduidelijk in welke omstandigheden deze 90%-norm geldt (wat is 'normaal'?). De nota van toelichting noemt een aantal uitzonderingen, maar het is onduidelijk of deze uitzonderingen limitatief zijn en dus andere weersomstandigheden – zoals mist of regen – wel als 'normaal' moeten worden gezien. Het zou duidelijker zijn wanneer de wetgever nader zou specifiëren of de 90%-norm alleen geldt bij de aanschaf van de camera's of ook betrekking heeft op de volledige levensduur van de ANPR-camera. Om deze norm te kunnen toetsen zou verder helderder moeten zijn onder welke weersomstandigheden geacht wordt aan deze norm te voldoen.

4.2 Geautoriseerde opsporingsambtenaren

Alleen geautoriseerde opsporingsambtenaren mogen 126jj-bevragingen uitvoeren in het systeem (Argus) waarin de ANPR-gegevens voor 126jj-doeleinden staan opgeslagen. Om het aantal geautoriseerde opsporingsambtenaren te beperken wordt als richtlijn gehanteerd dat per eenheid rond de tien geautoriseerde opsporingsambtenaren worden aangesteld, zo geeft een respondent aan die onder meer verantwoordelijk is voor het beheer van ANPR. Wettelijk is er geen limiet. In april 2021 waren er in totaal 147 personen geautoriseerd. Van de 147 personen waren 13 afkomstig van de KMar, de overige 134 personen zijn werkzaam bij de politie.

Om te voorkomen dat personen onterecht toegang hebben tot de 126jj-gegevens is het van belang dat er periodiek wordt gecontroleerd of alle autorisaties nog van toepassing zijn. Op dit moment krijgen beheerders van Argus een melding dat een persoon binnen de organisatie een nieuwe functie heeft gekregen of niet langer werkzaam is bij de politie of de KMar. De beheerders registreren echter niet of en van hoeveel personen de autorisatie is ingetrokken. Daarom is het niet bekend in

[28] De camera's maken infraroodfoto's waardoor ze ook in het donker te gebruiken zijn, maar ook dan zal de kwaliteit minder zijn.

welke mate dit is gebeurd. In de audit van 2020 is tevens vastgesteld dat er op dit moment geen periodieke controle plaatsvindt op de actualiteit van de toegangsrechten (KPMG, 2021, p. 6). De autorisaties van de geautoriseerde opsporingsambtenaren binnen de KMar zijn gekoppeld aan een specifieke functie. Hierdoor worden de autorisaties van Argus automatisch ingetrokken indien zij van functie wisselen of uit dienst gaan.

Vrijwel alle geautoriseerde opsporingsambtenaren waarmee in het kader van dit onderzoek is gesproken waren op de hoogte van de voorwaarde dat zij géén bevragingen mogen uitvoeren voor zaken waar zij zelf bij betrokken zijn (één respondent gaf aan dat niet iedereen binnen de eenheid op de hoogte was). De meeste respondenten geven aan dat hier afspraken over zijn gemaakt binnen het team van geautoriseerde opsporingsambtenaren (één respondent geeft aan dat er in het team geen afspraken over zijn gemaakt). Eén van hen vertelt dat zij daar streng aan vasthouden, ook als er meerdere geautoriseerde collega's bij het onderzoek betrokken zijn:

> *'Wij hebben wel binnen ons clubje afgesproken van de Argus-bevragers, van op het moment dat er een zaak aandoet, en je ziet dat die zaak, dat je daar zelf bij betrokken bent, dan blijf je er vanaf. (…) Het klopt wel eens dat er als het TGO's[29] zijn, dat er niet één, maar misschien wel twee of drie collega's betrokken zijn. En dat zij zeggen van oké, wij kunnen dat niet doen, dus dan wordt het door iemand anders opgepakt.'*

Twee respondenten leggen uit dat het binnen hun eenheid wel eens voorkomt dat geautoriseerde opsporingsambtenaren voor een eigen onderzoek bevragingen uitvoeren. Eén van hen schrijft dit toe aan de wijze waarop het bevragen van 126jj-gegevens is georganiseerd binnen de eenheid. Daardoor ontstaat al snel overlap in de werkzaamheden. Een andere respondent geeft aan dat sommige collega's binnen de eenheid niet op de hoogte waren van de beperking en dat het daarom mogelijk wel eens is voorgekomen. Gedurende de monitorrondes zijn geen andere signalen ontvangen dat het voorkomt dat geautoriseerde opsporingsambtenaren bevragingen verrichten voor onderzoek waar zij zelf bij betrokken zijn. In de audit van 2020 is vastgesteld dat er op dit moment geen controle plaatsvindt om vast te stellen of geautoriseerde opsporingsambtenaren bevragingen uitvoeren voor onderzoeken waar zij zelf bij betrokken zijn (KPMG, 2021, p. 6). In de audit die in 2021 wordt uitgevoerd, zal dit steekproefsgewijs worden gecontroleerd. Binnen de KMar worden alle bevragingen verricht door geautoriseerde opsporingsambtenaren die werkzaam zijn bij de infodesk. Medewerkers van de infodesk ondersteunen onder meer met de inzet van BOB-middelen en zijn zelf niet betrokken bij opsporingsonderzoeken.

4.3 Raadpleging gegevens

Om 126jj-gegevens te kunnen raadplegen is een bevel van een officier van justitie nodig (conform artikel 126jj Sv lid 3). Voorafgaand aan het indienen van een verzoek vindt doorgaans afstemming plaats met de zaaksofficier. Vaak neemt de politie het initiatief om de bevoegdheid in te zetten. In overleg met de officier van justitie wordt vervolgens besloten of de inzet van 126jj in een zaak wenselijk is. Over het

[29] Team Grootschalige Opsporing is een 'tijdelijke hulpstructuur, ingericht door politie en Openbaar Ministerie bij de acute aanpak van complexe rechercheonderzoeken, die door de grote maatschappelijke impact de inzet van een deskundig en omvangrijk team vereisen' (Politie Academie, 2021).

algemeen wordt 126jj ingezet voor delicten die zwaarder van aard zijn zoals drugsgerelateerde criminaliteit of moord en doodslag. Na het opstellen van een 126jj-verzoek door de aanvrager wordt het verzoek ingediend bij de (gemeenschappelijke) BOB-kamer waarna een officier van justitie een bevel opstelt. In de gesprekken met respondenten komt naar voren dat een bevel zelden wordt afgekeurd. Het kan wel voorkomen dat bepaalde informatie ontbreekt of dat bepaalde informatie onduidelijk is. In die gevallen wordt contact opgenomen met de aanvrager. Voor de KMar geldt, anders dan voor de politie, dat het aanvraagproces niet altijd via de BOB-kamer loopt. Voor de KMar is de procedure afhankelijk van het parket onder wiens verantwoordelijkheid het onderzoek valt. Voor bepaalde thema's, zoals mensenhandel, heeft zij een eigen parketsecretaris en officier van justitie. Een bevel kan direct bij de officier van justitie worden aangevraagd.

Zoals eerder beschreven kan dit bevel alleen worden afgegeven op verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid Sv, of in geval van een voortvluchtig persoon als bedoeld in artikel 6:1:6 Sv. In het bevel moeten de volgende gegevens worden vermeld (artikel 126jj Sv lid 4):

a *het doel waarvoor de gegevens worden geraadpleegd;*
b *in het kader van welk opsporingsonderzoek dan wel ten behoeve van welke voortvluchtige de raadpleging plaatsvindt;*
c *het misdrijf en indien bekend de naam of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van de verdachte dan wel de voortvluchtige;*
d *de feiten of omstandigheden waaruit blijkt dat de raadpleging noodzakelijk is voor het doel, bedoeld in het derde lid, onder a dan wel b;*
e *het tijdstip, de locatie en, voor zover bekend, het kenteken of anders een zo nauwkeurig mogelijke aanduiding van het voertuig waarvan de gegevens worden geraadpleegd.*

Voor de geselecteerde zaken die worden besproken in hoofdstuk 5 zijn de onderliggende bevelen opgevraagd. Daaruit blijkt dat gebruik wordt gemaakt van een standaard formulier waarin bovenstaande elementen zijn opgenomen en ingevuld.

Naast de juiste grondslag moet sprake zijn van een concreet geformuleerde zoekvraag in het bevel. Dit betekent dat duidelijk geformuleerd moet zijn om welk(e) kenteken(s), locaties en tijdstippen het gaat. Daarnaast moet de zoekvraag proportioneel zijn; er moeten niet onnodig veel gegevens worden opgevraagd. Uit de interviews met rechercheurs en officieren van justitie komt naar voren dat de inzet van 126jj al snel proportioneel wordt geacht vanwege de ernst van zaken waarbij het middel wordt aangevraagd. Om die reden wordt een verzoek zelden afgewezen. Soms komt het voor dat een aanvraag wordt afgewezen door de BOB-kamer, omdat de zoekvraag niet kan worden uitgevoerd (bijvoorbeeld omdat de zoekvraag buiten de 28-dagentermijn valt[30]). Vaker gebeurt het dat een geautoriseerde opsporingsambtenaar die de bevraging uitvoert een aanvraag afwijst of om aanpassingen vraagt. Dit kan zijn omdat de gevraagde gegevens buiten de opgeslagen termijn vallen (de BOB-kamer pikt dit niet altijd op) of omdat er gegevens van cameralocaties worden gevraagd die buiten het cameraplan vallen. Daarnaast zijn er ook praktische redenen waarom een geautoriseerde opsporingsambtenaar kan verzoeken een aanvraag te wijzigen. Het bevragen van 126jj-gegevens in Argus kan erg tijdrovend zijn, onder meer door het handmatig controleren van kentekens en het onherkenbaar maken van personen. Daarom gaat de geautoriseerde opsporingsambtenaar soms in gesprek met de aanvrager om te bekijken of de zoekvraag

[30] Zie paragraaf 4.5.1 voor meer informatie over de opslagtermijn.

verder kan worden aangescherpt. Dit speelt met name bij zoekvragen die veel kentekens bevatten en/of een lange periode betreffen. Indien de aangepaste zoekvraag kan worden uitgevoerd binnen de reikwijdte van het bestaande bevel wordt die alsnog uitgevoerd, zoals een van de geautoriseerde opsporingsambtenaren aangeeft:

> *'Dus dan [als de aanvraag te omvangrijk is] gaan we wel even in gesprek met de aanvrager van het onderzoek, om te kijken van oké, wat wil je nou echt hebben, want dit is gewoon niet te doen. En dan maak je wel gebruik van die vordering uiteindelijk, en van de mogelijkheden, alleen wel een stukje beperkter dan het is. (…) Als wij er vier dagen twee mensen op moeten zetten om dat soort gegevens te gaan bekijken, nou dan is het wat mij betreft niet meer proportioneel.'*

In lijn met de eis dat in de aanvraag een concrete zoekvraag moet zijn opgenomen, zijn bepaalde vormen van datamining bij het bevragen van 126jj-gegevens bij wet uitgesloten (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 15). Dit betekent dat er niet geautomatiseerd naar bepaalde profielen mag worden gezocht binnen de opgeslagen 126jj-gegevens. Geautoriseerde opsporingsambtenaren gebruiken de applicatie Argus alleen om specifieke zoekvragen uit te voeren, zoals het zoeken naar een specifiek kenteken. Deze applicatie beschikt niet over een functionaliteit om geautomatiseerd te zoeken naar profielen. Voor zover bekend heeft het geautomatiseerd zoeken naar profielen zich niet voorgedaan.

4.3.1 Telefonisch bevel

In geval van spoed kan een bevel ook telefonisch (mondeling) door de officier van justitie worden verstrekt (conform artikel 126jj Sv lid 4). Aan ongeveer 30% van alle 126jj-verzoeken lag een telefonisch bevel ten grondslag. Op basis van artikel 126jj lid 4 Sv moet de officier van justitie binnen 72 uur een telefonisch bevel op schrift stellen. Deze termijn is overgenomen in Argus; de geautoriseerde opsporingsambtenaar dient het schriftelijk bevel binnen dezelfde 72 uur in Argus in te voeren. Het invoeren van het bevel in Argus binnen 72 uur is echter in tegenstelling tot het op schrift stellen van het bevel binnen 72 uur niet wettelijk verplicht. Voor de meeste BOB-middelen geldt dat een officier van justitie binnen drie dagen het bevel op schrift moet stellen na het afgeven van een telefonisch bevel. Het niet voldoen aan de drie dagen-termijn kan leiden tot vormverzuim. In paragraaf 5.4.1 wordt hier nader op ingegaan.

In 2019, 2020 en 2021 werd in totaal in ongeveer 46% van alle mondelinge bevelen het schriftelijk bevel te laat aangeleverd. Het percentage te laat ingevoerde schriftelijke bevelen neemt tot nu toe ieder jaar af. Het is op basis van de beschikbare data niet duidelijk of het schriftelijk bevel te laat op schrift is gesteld, of alleen te laat in Argus is ingevoerd. Geïnterviewde medewerkers van de BOB-kamer geven aan dat het voorkomt dat bevelen te laat op schrift worden gesteld, maar dat niet wordt geregistreerd hoe vaak dit precies het geval is. Ook in eerdere onderzoeken naar andere BOB-middelen is geen informatie beschikbaar over de termijn waarop telefonische bevelen op schrift worden gesteld (zie o.a. Beijer et al., 2004; Odinot et al., 2012, 2013). Verschillende geautoriseerde opsporingsambtenaren geven aan te maken te hebben met aanvragers die het schriftelijk bevel te laat aanleveren. Deels wordt dit verklaard door de doorlooptijd van het opmaken van een bevel. Zo kan het bijvoorbeeld, vanwege beperkte bezetting in het weekend, langer duren voordat het bevel is opgemaakt als een aanvraag aan het einde van de week wordt ingediend. Daarnaast kan het zijn dat het bevel tijdig op schrift wordt gesteld, maar niet tijdig

in Argus wordt ingevoerd (bijvoorbeeld omdat het bevel net binnen de 72 uur op schrift wordt gesteld, en er nog maar weinig tijd over is om de registratie in Argus af te ronden). De vraag is daarom of de 72 uur die voor het invoeren van het schriftelijk bevel gehanteerd wordt (en geen wettelijke verplichting is) realistisch is. Los van de gewenste termijn verbindt Argus geen consequenties aan het te laat invoeren van een bevel. Hierdoor ontbreekt de stimulans om dit tijdig te doen, zeker als de 126jj-gegevens inmiddels verstuurd zijn.

4.4 Logging

Om te voorkomen dat en te achterhalen of er ongeautoriseerde toegang tot de 126jj-gegevens plaatsvindt is er *logging* aanwezig in Argus. Zoals reeds beschreven in het juridisch kader hierboven worden de volgende gegevens vastgelegd per bevraging:

a *de identiteit of het kenmerk van de geautoriseerde opsporingsambtenaar die het verzoek heeft behandeld en het bestand heeft geraadpleegd;*
b *de identiteit of het kenmerk van de opsporingsambtenaar die het verzoek heeft gedaan;*
c *het kenmerk van het bevel van de officier van justitie;*
d *in het kader van welk opsporingsonderzoek de raadpleging plaatsvindt;*
e *de datum en het tijdstip van het verzoek;*
f *de datum en het tijdstip van de raadpleging;*
g *de in het verzoek opgenomen politiegegevens, bedoeld in artikel 126jj, derde lid, tweede volzin, van de wet en de ingevoerde zoekvraag;*
h *de gegevens op grond waarvan kan worden nagegaan welke gegevens naar aanleiding van het verzoek zijn verstrekt inclusief de mededeling van het niet voorhanden zijn van een gegeven;*
i *de datum en het tijdstip van de verstrekking.*

Om een zoekvraag te starten moeten de punten (a) tot en met (i) volledig worden ingevuld in Argus. Anders kan niet verder worden gegaan met de volgende stap in het proces. In figuur 7 is een voorbeeld te zien van hoe de invulvelden er in Argus uitzien.

Figuur 7 Schermafbeelding Argus simulatie verwerken verzoek[a]

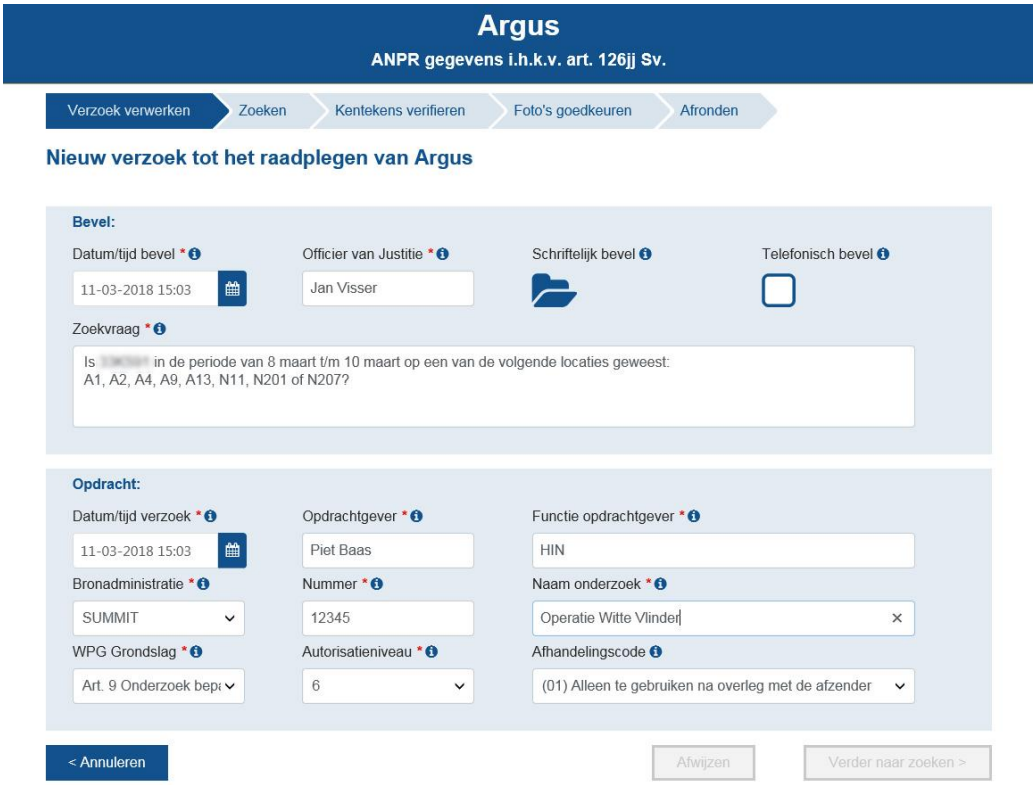

[a] De gebruikte namen in de afbeeldingen zijn fictief en afkomstig uit een trainingsomgeving.

In de PIA wordt het onrechtmatig bevragen van 126jj-gegevens als een risico gezien (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, bijlage 207622, p. 11). Het loggen van bevragingen wordt als een maatregel gezien om dit risico te verkleinen. In de logging wordt bijgehouden welke opsporingsambtenaar een bevraging uitvoert. Mocht onjuiste informatie in het systeem terechtkomen, dan kan worden achterhaald door wie dat is gebeurd. Op dit moment vindt géén periodieke controle plaats om te kijken of alle bevragingen waarheidsgetrouw zijn ingevuld. Dit is een mogelijk risico, omdat daarmee mogelijk onrechtmatig gebruik van Argus niet gedetecteerd wordt. Tijdens de monitorrondes zijn er tijdens de gesprekken géén signalen naar voren gekomen dat onrechtmatige bevragingen plaatsvinden. In de privacy-audit over 2021 wordt de *logging* steekproefsgewijs gecontroleerd, deze verschijnt begin 2022.

4.5 Centrale opslag en beveiliging

Alle ANPR-gegevens die voor 126jj-doeleinden worden opgeslagen komen in een database terecht die geraadpleegd kan worden met de applicatie Argus. De gegevens worden na 28 dagen automatisch vernietigd. Hierdoor zijn de gegevens na 28 dagen niet meer te raadplegen. In 2019 was er een back-up aanwezig van Argus, die een week bewaard bleef voor het geval gegevens ongewild verloren gaan, bijvoorbeeld door een storing. Vanaf 2020 is echter geen back-up meer gemaakt, om te voorkomen dat gegevens langer bewaard blijven dan wettelijk toegestaan. De 126jj-gegevens die worden verstrekt aan de aanvrager vallen overigens

niet onder deze 28-dagentermijn van 126jj, maar vallen onder de termijnen van de Wpg.

Als een zoekopdracht is afgerond en de 28 dagen zijn verstreken, is het niet mogelijk om de resultaten van de zoekopdracht op een later moment nog een keer te downloaden. Indien er iets misgaat bij het verstrekken van de gegevens aan de aanvrager, is het mogelijk dat de gegevens – afhankelijk van de verstreken termijn – niet meer beschikbaar zijn. Sommige geautoriseerde opsporingsambtenaren bewaren daarom voor de zekerheid lokaal op hun eigen computer een kopie van de geleverde resultaten. Dit gebeurt vaak op eigen initiatief en zonder duidelijke kaders. Daardoor bestaat het risico dat gegevens te lang onbeheerd worden opgeslagen. Ook in de gezamenlijke e-mailbox van de geautoriseerde opsporingsambtenaren blijft vaak een kopie achter van de verstrekte gegevens in de map 'verzonden berichten'. Dit brengt met zich mee dat gegevens worden opgeslagen in systemen die daar niet voor zijn bedoeld en dat bewaartermijnen worden overschreden. Om dit te voorkomen, zouden duidelijkere kaders moeten worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop door bevragers wordt omgegaan met de gedownloade 126jj-gegevens. Binnen de KMar is het risico dat gegevens achterblijven in een e-mailbox niet aanwezig, omdat zij Summ-It gebruiken om resultaten over te dragen aan de aanvrager. Summ-It is een systeem dat wordt gebruikt door de politie en de KMar voor de registratie van opsporingsonderzoeken. Werken met een systeem als Summ-It neemt overigens het risico niet weg dat lokaal gegevens worden opgeslagen door individuele opsporingsambtenaren.

4.5.1 Opslagtermijn

In hoeverre de 28-dagentermijn toereikend is voor de opsporing, lijkt sterk afhankelijk te zijn van het type delict waarvoor de bevoegdheid wordt ingezet. In de minder complexe zaken kunnen voertuigen al snel in beeld komen en de passagegegevens snel worden bevraagd. In deze zaken wordt doorgaans binnen enkele dagen een bevraging gedaan waardoor de 28-dagentermijn in de meeste gevallen voldoet. Een functionaris van de politie zegt hierover:

> *'Maar ik moet zeggen, 28 dagen is voor ons voldoende omdat we al vrij snel zien of we [de ANPR-gegevens] nodig gaan hebben of niet. Als er ergens een brandstichting is gepleegd, dan heb je 28 dagen de tijd om dat te doen. Voor mij is het genoeg, ik loop niet tegen problemen aan.'*

Bij complexere zaken kan de termijn echter te kort zijn. Voor het in kaart brengen van patronen zijn soms meer dan 28 dagen nodig. Om zicht te krijgen op periodieke drugstransporten kan het bijvoorbeeld waardevol zijn om meerdere weken de passages in kaart te brengen. Daarnaast zijn er grote onderzoeken die meerdere jaren kunnen beslaan (bijvoorbeeld een moordonderzoek). De ervaring van politiemensen leert dat in dit type zaken gedurende de looptijd van het onderzoek nieuwe informatie naar voren komt die nader moet worden onderzocht. Deze informatie, bijvoorbeeld nieuwe mogelijke kentekens of locaties, kan ruim na het verstrijken van de 28-dagentermijn naar voren komen. Soms speelt de politie hier in opsporingsonderzoeken al op in door bij een incident alle ANPR-gegevens in een bepaald gebied te bevragen. Deze gegevens zijn dan alvast veiliggesteld voor een latere periode. Een deel van de respondenten geeft aan dat zij in sommige gevallen minder gegevens zouden opvragen als deze niet na 28 dagen verloren zouden gaan. Een functionaris van de politie vertelt bijvoorbeeld:

'Wat we nu af en toe wel zien is dat, weet je: "straks zijn m'n 28 dagen voorbij, ik probeer al een en ander veilig te stellen, in de hoop dat ik daar later mijn kenteken uit kan halen". Dat zijn voor ons wel giga zoekvragen. En voor de bevrager een hoop werk. (…) Wat ik eigenlijk wil aangeven: op het moment dat je al om een kenteken vraagt, dan heb je al zo'n gerichte verdachte dat ik denk van: als we nou de mogelijkheid zouden kunnen krijgen om gericht op kenteken wel langer dan 28 dagen zouden kunnen zoeken, dan kan je ook wel aangeven dat het geen dataverzameling is om later wat uit te vinden; het is echt een gerichte zoekvraag op een gerichte verdachte.'

Een mogelijk (averechts) neveneffect van de 28 dagen opslagtermijn lijkt dus te zijn dat er meer gegevens worden opgevraagd dan bij een langere opslagtermijn het geval zou zijn. Sommige respondenten opperen dat een getrapte bevoegdheid uitkomst kan bieden. Daarmee bedoelen zij dat het mogelijk zou moeten zijn om voor bepaalde zwaardere delicten gegevens langer dan 28 dagen terug te raadplegen. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat voor iedere gekozen opslagtermijn geldt dat mogelijk waardevolle gegevens verloren zullen gaan. Ook bij het opvragen van bijvoorbeeld telecomgegevens – die vaak zes maanden bewaard blijven – blijkt op basis van de interviews gedurende de twee monitorrondes dat relevante informatie inmiddels is vernietigd.

4.5.2 Beveiliging

Voor zover bekend hebben er geen beveiligingsincidenten plaatsgevonden wat betreft het hacken of lekken van 126jj-gegevens. Om het risico op het hacken of lekken van 126jj-gegevens te verkleinen zijn verschillende maatregelen genomen.

De politie is als zelfstandige organisatie niet gebonden aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO is een gezamenlijk normenkader op het gebied van informatiebeveiliging binnen de overheid en schrijft basismaatregelen voor die moeten worden genomen (Rijksoverheid, 2021). Dit behelst een breed spectrum aan maatregelen op het gebied van onder meer het beheer van technische kwetsbaarheden, netwerkbeveiliging, gebruikersrechten en cryptografie ('Toepassen van de BIO', 2020). Hoewel de politie niet gebonden is aan de BIO, hanteren zij deze wel als uitgangspunt, aangepast aan de politieorganisatie. Veel van de beveiligingsmaatregelen voor de 126jj-gegevens maken daarom ook deel uit van het bredere informatiebeveiligingsbeleid van de politie.

Voor 126jj speelt vooral het gebruikersbeheer een belangrijke rol. Door het beperken van de toegang tot een klein aantal geautoriseerde opsporingsambtenaren wordt beoogd het risico te verkleinen dat 126jj-gegevens in verkeerde handen vallen. De eerder in paragraaf 4.5 aangehaalde aanwezigheid van lokale kopieën van 126jj-gegevens en kopieën van 126jj-gegevens in mailboxen vormen in dat opzicht een aanvullend risico. Het recht om toegang te krijgen tot Argus is gekoppeld aan specifieke gebruikersaccounts van de geautoriseerde opsporingsambtenaren. Alle handelingen binnen de politiesystemen worden *gelogd* en dit wordt gemonitord. Als iemand meerdere inlogpogingen doet, kan het *security operation center (SOC)* bijvoorbeeld nader onderzoeken of iemand probeert ongeautoriseerd toegang te krijgen tot het systeem. Zoals eerder opgemerkt, vindt *logging* plaats binnen Argus. Activiteiten binnen Argus worden echter – los van de inlogpogingen – (nog) niet actief gemonitord door het SOC. In de toekomst kan op basis van de *logging* mogelijk door het SOC afwijkend gedrag worden gedetecteerd om eventueel onrechtmatig gebruik van Argus tijdig vast te stellen.

Periodiek vinden er *vulnerability scans* plaats. Omdat ANPR wordt gezien als één van de 'kroonjuwelen' van de politie zijn de systemen die worden gebruikt voor ANPR recent getest (Persoonlijke communicatie, 2021[31]). Het doel van deze tests is om eventuele kwetsbaarheden te identificeren en aanpassingen door te voeren. Ook Argus maakte deel uit van deze test. In de test werd specifiek voor Argus een aantal risico's geïdentificeerd die als laag zijn gekwalificeerd (vanwege de specifieke technische aard zijn deze hier niet opgenomen).

4.6 Verstrekking gegevens

Om het risico op het verstrekken van onjuiste of incomplete ANPR-gegevens te verkleinen, moeten alle opgevraagde kentekens handmatig worden gecontroleerd door een geautoriseerde opsporingsambtenaar, voordat deze verstrekt worden. Figuur 8 laat zien welk scherm een opsporingsambtenaar te zien krijgt, als hij of zij kentekens controleert.

Figuur 8 Schermafbeelding Argus kentekens verifiëren[a]

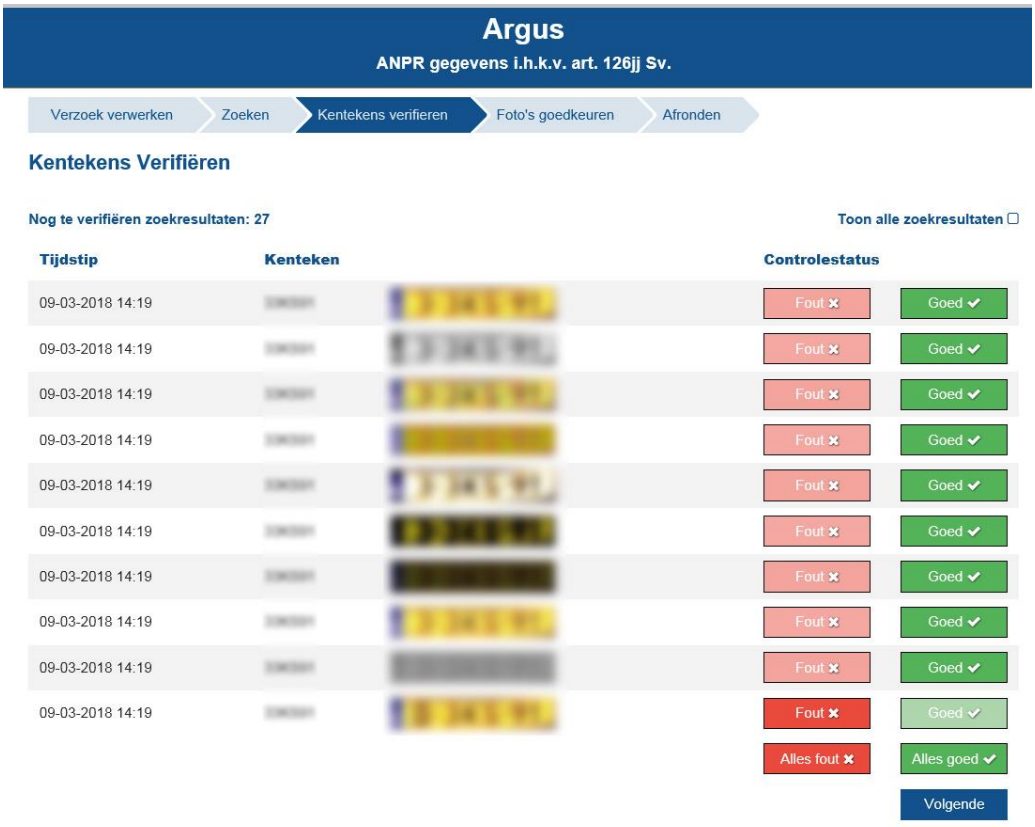

[a] Kentekens in de afbeelding zijn vanwege privacyoverwegingen in dit rapport onherkenbaar gemaakt. De schermafbeelding is afkomstig uit de handleiding van Argus waar gebruikt is gemaakt van een testomgeving. Om die reden wordt een jaartal gebruikt waarin de wet nog niet in werking was getreden.

Binnen Argus verschijnen steeds – in sets van tien – de kentekens met daarbij een foto-uitsnede van het kenteken. De geautoriseerde opsporingsambtenaar geeft per

[31] Heeft betrekking op vertrouwelijk intern document.

kenteken aan of het systeem het kenteken juist heeft gelezen. Als een kenteken van een specifieke passage eenmaal is gecontroleerd door een opsporingsambtenaar, hoeft het kenteken van die specifieke passage in de toekomst niet nog een keer te worden gekeurd. Kentekens die foutief worden gelezen worden uitgesloten van de zoekresultaten. Het is niet mogelijk een kenteken binnen Argus te corrigeren. Pas als alle kentekens zijn gekeurd, kan een zoekvraag worden afgerond. Daarna kunnen de gegevens worden gedownload om ze vervolgens te versturen naar de aanvrager.

Binnen Argus is het mogelijk om te zoeken op een specifiek kenteken of een gedeelte van een kenteken. Het kan echter ook voorkomen dat er geen kenteken bekend is, en dat er in plaats daarvan wordt gezocht naar specifieke voertuigen (bijvoorbeeld van een bepaald merk) die op een bepaalde tijd een specifieke 126jj-locatie gepasseerd zijn. Voor deze laatste categorie geldt dat op basis van artikel 4 lid 3 van de AMvB ook kentekens kunnen worden verstrekt die foutief herkend zijn. In artikel 4 lid 3 AMvB staat het volgende:

> *'Wanneer het kentekennummer in het systeem niet overeenkomt met het kenteken dat voorkomt op de foto van het voertuig en het kenteken dat voorkomt op de foto van het voertuig niet voldoet aan de zoekvraag, worden de gegevens van dat voertuig niet verstrekt. In andere gevallen geeft de geautoriseerde opsporingsambtenaar bij de verstrekking duidelijk aan dat het kentekennummer en het kenteken niet overeenkomen.'*

Dit artikel betekent het volgende. Stel dat een liquidatie heeft plaatsgevonden waarbij het vermoeden bestaat dat een vluchtauto een 126jj-locatie is gepasseerd, dan kunnen voor een bepaald tijdsbestek voorafgaand en na de liquidatie alle passagegegevens worden opgevraagd en geanalyseerd. Het opsporingsteam (de aanvrager) wil in deze situatie alle ANPR-gegevens (ook als deze foutief herkend zijn). De aanvrager zal dan op de hoogte moeten worden gebracht van het feit dat het herkende kenteken en het kenteken op de foto niet overeenkomen (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 12).

Hoewel het wettelijk gezien mogelijk is bij dit type bevragingen ook de verkeerd herkende kentekens te verstrekken, is dit niet mogelijk binnen Argus. Dit komt omdat, zoals in figuur 8 zichtbaar is, 126jj-gegevens alleen gedownload kunnen worden als in Argus alle gegevens zijn goedgekeurd. Het corrigeren van kentekens is niet mogelijk, omdat dit de integriteit en beveiliging van het systeem zou kunnen aantasten (*Kamerstukken II* 2017/18, 33 542, nr. 42, bijlage 829240, p. 12). De beheerders van Argus geven aan dat de geautoriseerde opsporingsambtenaren daarom geacht worden bij alle typen zoekvragen de kentekens goed of af te keuren. Door de uitzondering in artikel 4 lid 3 AMvB bestaat er echter onder sommige respondenten verwarring over wat toegestaan is. In interviews komt naar voren dat sommige geautoriseerde opsporingsambtenaren niet altijd alle kentekens controleren voordat zij deze versturen naar de aanvrager. In plaats daarvan keuren zij – zonder controle – alles goed. Dit doen zij om te voorkomen dat mogelijk relevante passagegegevens verloren gaan, maar ook om tijd te besparen. Wanneer gegevens niet worden gecontroleerd en dus automatisch worden goedgekeurd (anders kunnen ze niet worden geleverd), bestaat de kans dat
kentekens uit een specifieke passage worden goedgekeurd die ook deel (gaan) uitmaken van een andere bevraging. Het risico bestaat dat bij een volgende bevraging onjuiste kentekengegevens worden geleverd, omdat die al (in het kader van een eerdere bevraging) ongezien werden goedgekeurd.

Het bovenstaande laat zien dat het op dit moment, onder voorwaarden, toegestaan is om kentekens te verstrekken die niet overeenkomen met het kentekennummer op de foto-uitsnede van het kenteken. Het is voor geautoriseerde opsporingsambtenaren echter niet mogelijk om via Argus foutief herkende kentekens te verstrekken. Dit behoeft aandacht om technisch mogelijk te maken. De huidige situatie leidt ertoe dat sommige geautoriseerde opsporingsambtenaren foutieve kentekens alsnog goedkeuren om deze te kunnen verstrekken, het gevolg hiervan is dat kentekens foutief in het systeem terechtkomen. Een mogelijke oplossing is het corrigeren van kentekens. Dit stuit echter op bezwaren op het gebied van integriteit en beveiliging van het systeem. Een alternatief is dat voor zoekvragen waarin geen specifiek kenteken wordt gezocht het binnen Argus mogelijk wordt ook de afgekeurde kentekens te verstrekken.

4.6.1 Blurren

Na het verifiëren van de kentekens kunnen – indien nodig – de foto's worden goedgekeurd. Dit is alleen nodig als bij het verzoek om 126jj-gegevens ook om de overzichtsfoto's wordt gevraagd en niet enkel de foto-uitsnede van het kenteken. Bij het keuren van de foto's verschijnen steeds twaalf overzichtsfoto's (waarop het hele voertuig te zien is) van goedgekeurde kentekens op het beeldscherm. Een foto wordt goedgekeurd als er geen herkenbare personen of niet-openbare plaatsen zichtbaar zijn (conform artikel 5 AMvB). Als dit wel het geval is, dan kan een individuele foto worden aangeklikt en kan door middel van een kader de persoon of het object onherkenbaar worden gemaakt (ook wel *blurren* genoemd). Vervolgens kan de aanpassing worden opgeslagen of worden geannuleerd. Eenmaal opgeslagen kan dit niet meer worden teruggedraaid. De wijziging in Argus is definitief.

Een groot gedeelte van de respondenten van de politie, KMar en het OM ervaren het *blurren* van de overzichtsfoto's als een beperking voor de opsporing. Verschillende respondenten geven aan, op basis van hun ervaringen met *hits* op referentielijsten (waar voor het verstrekken van overzichtsfoto's een ander regime gold dan voor 126jj[32]), dat het zelden voorkomt dat op een overzichtsfoto iemand volledig herkenbaar in beeld komt. Als dit wel het geval is dan 'gaat de champagne open' aldus één van de respondenten. Veel vaker komt het voor dat een persoon niet herkenbaar op de foto te zien is. Dit komt onder meer door de ouderdom van de camera's, de positionering van de camera's en de tijd van de dag. Daarnaast doen veel daders hun zonneklep naar beneden om te voorkomen dat ze herkend worden. Desondanks geven verschillende respondenten aan dat ze toch vaak relevante informatie uit de *ongeblurde* overzichtsfoto's kunnen halen. Bijvoorbeeld hoeveel personen zich in een voertuig bevinden of informatie over het geslacht of de kleding van een persoon. Met het voorgenomen vervangen van de ANPR-camera's door kwalitatief betere ANPR-camera's bestaat de mogelijkheid voertuigen en inzittenden nog gedetailleerder in beeld te brengen.

In het eerste wetsvoorstel werden eventuele herkenbare personen op de overzichtsfoto's door de minister en de politie als 'bijvangst' gezien. De politie heeft aan het

[32] Het verstrekken van overzichtsfoto's bij *hits* op referentielijsten is, naar aanleiding van het vereiste dat personen op overzichtsfoto's op basis van 126jj onherkenbaar moeten worden gemaakt, ter discussie komen te staan binnen de politie en het OM. Er ligt een adviesaanvraag bij het Wetenschappelijk Bureau Openbaar Ministerie hoe om te gaan met overzichtsfoto's die worden verstrekt op basis van artikel 3 Politiewet en de Wpg (op basis waarvan de referentielijsten worden toegepast). In afwachting van dit advies is de afspraak gemaakt dat overzichtsfoto's bij *hits* op referentielijsten niet meer worden verstrekt.

begin van het wetgevingstraject dan ook aangegeven graag de mogelijkheid te hebben de volledige overzichtsfoto te ontvangen naast de kentekens. De verwachting was dat gezien de stand van de techniek de kans erg klein was dat personen herkenbaar in beeld zouden komen. Gezien de ontwikkeling van de techniek en de angst dat ANPR-camera's mogelijk zodanig zouden worden gepositioneerd dat personen herkenbaar in beeld konden komen, werd de wet aangepast (persoonlijke communicatie beleidsmedewerkers, 2020; *Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 4, p. 11). Het *blurren* van personen op overzichtsfoto's werd verplicht gemaakt. Omdat het technisch niet mogelijk was automatisch alle inzittenden in een voertuig en niet-openbare plaatsen onherkenbaar te maken, moeten geautoriseerde opsporingsambtenaren nu dus handmatig alle foto's controleren op herkenbaarheid en, indien nodig, personen onherkenbaar maken.

Het handmatig onherkenbaar maken van personen op overzichtsfoto's heeft in de praktijk tot dilemma's geleid. Voor de geautoriseerde opsporingsambtenaren is het *blurren* van foto's erg tijdrovend. Dit geldt in het bijzonder voor grote bevragingen waarbij het gaat om tientallen of honderden overzichtsfoto's. Bij grote bevragingen worden daarom in eerste instantie vaak geen foto's meegeleverd. Als de aanvrager na het analyseren van de gegevens alsnog van een specifieke passage graag de foto's wil hebben, dan kan een zoekopdracht op die passage worden uitgevoerd. Eén van de geautoriseerde opsporingsambtenaren vertelt dat hij/zij bij een grote zoekopdracht probeert of de zoekvraag kan worden aangepast:

> *'Het is wel arbeidsintensief natuurlijk. (…) Kijk als je 20 foto's moet blurren, ja dan blur je er 20, maar als je er 100 moet doen, dan vraag je je collega, ja is het nodig? Blur je voor herkenning of niet? En als ze dan zeggen voor herkenning, dan krijg je geen foto's. En als ze dan zeggen ja we willen toch wel voor het voertuig, ja dan moet je gaan blurren. En daar ben je dan twee uur mee bezig.'*

Binnen de opsporingsteams bestaat de wens om de *ongeblurde* overzichtsfoto's te kunnen ontvangen. In het verleden was er soms veel onbegrip voor het feit dat de opsporingsteams alleen *geblurde* foto's konden krijgen, terwijl de geautoriseerde opsporingsambtenaren wel de *ongeblurde* foto te zien krijgen. Het is in het verleden voorgekomen dat een officier van justitie om de *ongeblurde* foto's vroeg. Soms ging dit gepaard met een 126nd Sv of 126nf Sv vordering.[33] Voor de geautoriseerde opsporingsambtenaren leverde dit een dilemma op, omdat zij enerzijds uitvoering moeten geven aan een bevel van de officier van justitie, maar anderzijds gebonden zijn aan de voorwaarden van 126jj. In de meeste gevallen konden de geautoriseerde opsporingsambtenaren uitleggen waarom het niet mogelijk was. In andere gevallen werd het verzoek op een hoger niveau binnen de organisatie besproken. In drie bevestigde gevallen is uiteindelijk van hogerhand de opdracht gekomen om de *ongeblurde* foto's te verstrekken. In twee gevallen leverden de foto's geen bruikbare informatie op omdat op de foto's niets te zien was. In één geval leverde de foto ondersteunend materiaal op. Op de foto was de persoon niet herkenbaar in beeld, omdat de zonneklep naar beneden was. Wel was de kleding van de inzittende zichtbaar en deze kleding kwam overeen met die van de verdachte. Deze zaken hebben intern bij de politie en het OM tot discussie geleid of in bijzondere situaties *ongeblurde* foto's zouden moeten kunnen worden verstrekt. Omdat de wet expliciet deze

[33] Op grond van deze artikelen kunnen onder meer camerabeelden worden gevorderd, bijvoorbeeld bij een tankstation.

mogelijkheid uitsluit[34], hebben politie en OM geconcludeerd dat er géén uitzonderingsgronden zijn om *ongeblurde* foto's te verkrijgen of te verstrekken.[35] Na deze drie zaken zijn voor zover bekend ook geen *ongeblurde* foto's meer verstrekt.

In bovenstaande tekst werd beschreven dat het handmatig *blurren* van personen op overzichtsfoto's verplicht werd gemaakt, omdat het technisch niet mogelijk was alle inzittenden in een voertuig en niet-openbare plaatsen automatisch onherkenbaar te maken (dus zonder een handmatige actie van een opsporingsambtenaar). Inmiddels is er technisch meer mogelijk en in gesprekken met de leverancier van de ANPR-camera's en beheerders van Argus komt naar voren dat het in de toekomst technisch mogelijk zal zijn om personen op overzichtsfoto's automatisch onherkenbaar te maken. Als dit direct gebeurt bij het opslaan van de gegevens in Argus, kan dit het risico op het verstrekken van *ongeblurde* foto's verkleinen. Onderzoek naar de praktijk zal moeten uitwijzen hoe accuraat deze softwarematige oplossing is. Gebeurt dit pas bij de verstrekking, zoals op dit moment het geval is, dan blijft de mogelijkheid bestaan – ondanks de wettelijke bepaling en eerdergenoemde conclusie dat geen *ongeblurde* foto's mogen worden verstrekt – om incidenteel bij zwaarwegende opsporingsbelangen *ongeblurde* foto's te verstrekken.

Vanuit opsporingsoogpunt bestaat de wens om *ongeblurde* overzichtsfoto's te kunnen ontvangen. Deze wens is niet nieuw, reeds in het begin van het wetgevingstraject hebben politie en OM dit kenbaar gemaakt, zo blijkt uit gesprekken met respondenten van de politie en het OM, en met betrokken beleidsmedewerkers van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Enkele respondenten van de politie en het OM geven als mogelijke oplossing aan een getrapte toepassing van 126jj te ontwikkelen. Daarmee bedoelen zij dat de *ongeblurde* overzichtsfoto onder aanvullende voorwaarden kan worden verstrekt. Bijvoorbeeld na goedkeuring van een rechter-commissaris en enkel bij specifieke feiten die de rechtsorde ernstig schokken.

4.6.2 Verstrekking buitenland

Zowel in 2019 als in 2020 is geen gebruikgemaakt van de mogelijkheid om gegevens te verstrekken aan Bonaire, Sint-Eustatius en Saba. Er zijn wel verschillende rechtshulpverzoeken uit andere landen gekomen. Er wordt niet bijgehouden hoeveel buitenlandse verzoeken er zijn ontvangen. In gesprekken met respondenten komen verschillende schattingen naar voren. Eén van de respondenten die werkzaam is bij een regionaal IRC schat in dat er in de regio ongeveer tien zaken per jaar binnenkomen. Een respondent van Europol denkt dat het gaat om één verzoek per drie weken en een respondent van team Sensing van de Dienst Landelijke Informatieorganisatie schat dat het gaat om twee à drie verzoeken per week.

---

[34] Zie onder meer de volgende passage uit de nota van toelichting van de AMvB: 'Het is van belang uit te sluiten dat personen herkenbaar op foto's voorkomen of dat in woningen kan worden gekeken en te voorkomen dat een dergelijke «bijvangst» gebruikt wordt in het kader van de opsporing' (AMvB, p. 13).

[35] Aan het Wetenschappelijk Bureau Openbaar Ministerie is de vraag voorgelegd of in uitzonderlijke gevallen op basis van 126nd Sv of 126nf Sv *ongeblurde* foto's kunnen worden verstrekt. Het bureau concludeert in een interne memo: 'Het strikte verstrekkingenregime staat in de weg aan het verstrekken van gegevens die niet in artikel 126jj Sv zijn opgesomd. Tijdens de totstandkoming van de wet is de vraag onder ogen gezien of het in uitzonderlijke situaties mogelijk moet zijn om de oorspronkelijke foto's te verstrekken. Die mogelijkheid is uitdrukkelijk afgewezen.' Naar aanleiding van deze memo is geconcludeerd dat er geen uitzonderingsgronden zijn.

Een rechtshulpverzoek komt veelal binnen bij de Internationale Rechtshulp Centra (IRC's). De IRC's zijn ingesteld door het OM en de Politie. Iedere politieregio heeft een eigen IRC die onderling met elkaar in contact staan. Op het moment dat er een rechtshulpverzoek komt, wordt eerst gekeken welke regio het verzoek oppakt. Als het om ANPR-gegevens gaat wordt vervolgens bepaald welke bevoegdheid daarvoor het beste kan worden ingezet. Indien de 126jj-bevoegdheid moet worden ingezet, toetst de officier van justitie of het verzoek uit het buitenland aan alle vereisten voldoet. Internationale 126jj-verzoeken moeten aan dezelfde voorwaarden voldoen als binnenlandse verzoeken. Voor het verstrekken van gegevens is een justitieel rechtshulpverzoek (een klassiek rechtshulpverzoek of een Europees Opsporingsbevel (EOB) uit het betreffende land nodig. Een officier van justitie zal als alles in orde is een 126jj-bevel opmaken. Het bevragingsproces is vervolgens gelijk aan een 'normale' 126jj-bevraging.

4.7 Privacy-audit

Jaarlijks moet de politie een privacy-audit (laten) uitvoeren waarin getoetst wordt of op adequate wijze uitvoering is gegeven aan de bepalingen in de Wpg en de waarborgen van 126jj. Over 2019 is deze audit niet uitgevoerd omdat er intern bij de politie onduidelijkheid bestond welk organisatiedeel het 'opdrachtgeverschap' had. Voor de jaren 2020 en 2021 wordt wel een audit uitgevoerd. De audit over 2020 richt zich op de opzet en het bestaan van de benodigde processen om te voldoen aan de in 126jj beschreven waarborgen. In de audit over 2021 wordt gekeken in hoeverre deze processen in de praktijk hebben gewerkt. In de audits zal worden getoetst of aan de volgende voorwaarden is voldaan (KPMG, 2021):

- de beheersmaatregelen geven een redelijke mate van zekerheid dat is gewaarborgd dat politiegegevens in Argus worden verwerkt conform de vereisten uit artikel 126jj Sv;
- toegangsrechten in Argus worden adequaat toegekend, gewijzigd en ingetrokken om gewenste functiescheiding te waarborgen;
- de beheersingsmaatregelen bieden een redelijke mate van zekerheid dat wijzigingen aan Argus volgens een vastgestelde change management-procedure worden geïmplementeerd;
- de beheersingsmaatregelen bieden een redelijke mate van zekerheid dat de beschikbaarheid en capaciteit van de dienstverlening en beschikbaarheid van data in het kader van 126jj zijn gegarandeerd volgens de afspraken die zijn gemaakt;
- toegang of toegangspogingen tot politiegegevens door medewerkers en derden worden geregistreerd en onderzocht om (pogingen tot) inbreuk op de beveiliging van Politiegegevens te detecteren en te voorkomen;
- de persoonsgegevens zijn toereikend, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de gerechtvaardigde doeleinden waarvoor zij worden verwerkt;
- persoonsgegevens worden niet aan derden doorgegeven zonder wettelijke basis of indien niet aan de gestelde vereisten door verstrekking uit 126jj wordt voldaan;
- er worden zodanige maatregelen of voorzieningen getroffen dat geen afbeeldingen van inzittenden van passerende voertuigen en andere personen in een opsporingsonderzoek terecht kunnen komen en voorkomen wordt dat niet-openbare plaatsen of personen herkenbaar op de foto-opname van het voertuig voorkomen.
- transparantie over locaties waar de camera's gebruikt kunnen worden ten behoeve van de opsporing door middel van jaarlijkse publicatie in de *Staatscourant* e publicatie van een actuele lijst op politie.nl;

- de privacygerelateerde effecten ten aanzien van het verwerken van politiegegevens in het kader van 126jj en het gebruik ervan binnen de entiteit worden op systematische wijze geïdentificeerd, beoordeeld en aangepakt;
- systematische en periodieke evaluatie van privacyprocessen en beheersingsmaatregelen waarborgt dat deze naar behoren werken, zodat blijvend wordt voldaan aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

In de audit over 2020 is vastgesteld dat een aantal processen nog niet zijn ingericht (zie ook eerder in hoofdstuk 3 en 4). Dit gaat onder meer om de periodieke controle van gebruikersrechten van geautoriseerde opsporingsambtenaren. Daarnaast is geconstateerd dat er niet wordt gemonitord of geautoriseerde opsporingsambtenaren zelf betrokken zijn bij het opsporingsonderzoek waarvoor de 126jj-bevraging plaatsvindt. Ook hebben de auditors vastgesteld dat er op dit moment geen actieve monitoring plaatsvindt op de logbestanden in Argus, waardoor mogelijke ongeautoriseerde toegang niet (tijdig) kan worden gedetecteerd. In de audit over 2020 wordt geconcludeerd dat de andere processen naar behoren zijn ingericht. Begin 2022 verschijnt de audit over 2021 waarin ook naar de uitvoering van de processen in de praktijk wordt gekeken.

4.8 Toezicht

Onafhankelijk toezicht wordt in de PIA (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, bijlage 207622, p. 20) en door de minister (*Kamerstukken I* 2016/17*,* 33 542, C, p. 18) als extra waarborg gezien om eventuele risico's tijdig te signaleren. Voor 126jj geldt dat de Autoriteit Persoonsgegevens en de Inspectie Justitie en Veiligheid verantwoordelijk zijn voor het toezicht. De toezichthouders kunnen zelfstandig besluiten bepaalde onderwerpen – zoals 126jj – uit te lichten om nader onderzoek naar te doen. Daarnaast kunnen zij een onderzoek opstarten naar aanleiding van signalen die zij ontvangen. Uit gesprekken met beide toezichthouders blijkt dat zij 126jj niet als specifiek onderwerp behandelen in hun onderzoeksprogramma. Daarnaast hebben zij in 2019 en 2020 geen signalen ontvangen op basis waarvan zij nader onderzoek naar de werkwijze van 126jj nodig achtten.

5 Effecten van de wet

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de rol die de 126jj-bevoegdheid in het opsporingsproces speelt. Om dit in kaart te brengen is gedurende het eerste en tweede monitorjaar met verschillende respondenten van de politie, de KMar en het OM gesproken over hun ervaringen met het gebruik van 126jj. Naast reguliere interviews zijn ieder monitorjaar tien zaken geselecteerd om nader te analyseren.
In paragraaf 5.1 wordt eerst ingegaan op de typen delicten waarvoor 126jj in de twee monitorjaren is ingezet. In paragraaf 5.2 is een kort overzicht van alle zaken te vinden. Een uitgebreidere beschrijving van de zaken staat in bijlage 5. In paragraaf 5.3 wordt ingegaan op de verschillende doelen en toepassingen waarvoor 126jj wordt ingezet. Vervolgens wordt in paragraaf 5.4 stilgestaan bij de rol die 126jj heeft gespeeld in de strafrechtelijke afhandeling van opsporingsonderzoeken. Paragraaf 5.5 richt de aandacht op de mogelijke (ongewenste) neveneffecten van het gebruik van 126jj. Ten slotte wordt in paragraaf 5.6 de in het wetgevingsproces veronderstelde werking van 126jj in de praktijk beschreven.

5.1 Typen misdrijven

Zoals eerder aangegeven kan 126jj worden ingezet voor misdrijven zoals beschreven in artikel 67 lid 1 Sv. Daarnaast kan het worden ingezet voor de aanhouding van een voortvluchtige verdachte of veroordeelde persoon als bedoeld in artikel 6:1:6 Sv. Tabel 2 geeft een overzicht van de typen delicten waarvoor de bevoegdheid in 2019 en 2020 is ingezet. Vanwege technische beperkingen was het helaas niet mogelijk om dit voor alle 126jj-bevragingen te doen. Het overzicht is tot stand gekomen doordat de KMar en verschillende politie-eenheden zelf een overzicht hebben bijgehouden voor welke delicten zij een bevraging hebben uitgevoerd. Daarom moet dit overzicht als niet uitputtend worden gezien[36]. Het geeft echter wel een beeld van het soort zaken waarmee de politie en de KMar 126jj-bevragingen hebben ingezet. In 2019 hebben vier eenheden een overzicht bijgehouden en in 2020 waren dit zeven eenheden plus de KMar. De zaken vertegewoordigen ongeveer 21% van het totaal aantal afgehandelde zoekvragen en 22% van het aantal unieke onderzoeken.[37]

De delicten in tabel 2 zijn geclassificeerd op basis van het hoofddelict. Ter illustratie: als het ging om een onderzoek naar handel in harddrugs waarbij geweld werd toegepast is er voor gekozen om 'harddrugs' te registreren als hoofddelict. Op basis van dit overzicht komen vier typen delicten naar voren waarbij 126jj het meest wordt ingezet. Dit zijn diefstal (met geweld), drugsgerelateerde delicten, inbraken en delicten die te maken hebben met moord en doodslag. Bij diefstal (met geweld) gaat het onder meer om straatroof, diefstal uit voertuigen en winkeldiefstal. Drugsgerelateerde delicten hebben betrekking op het bezitten, vervaardigen en verhandelen van harddrugs. Bij inbraken gaat het vooral om woninginbraken.

[36] De KMar heeft, meer dan de politie, vanwege haar taakstelling bijvoorbeeld te maken met zaken die te maken hebben met mensensmokkel. Ook sommige politie-eenheden hebben meer te maken met drugscriminaliteit dan andere. De aantallen delicten zijn dus mede afhankelijk van de selectie van eenheden.

[37] Omdat binnen een opsporingsonderzoek meerdere zoekvragen kunnen worden verricht, is gecorrigeerd voor het aantal unieke onderzoeken.

Tabel 2 126jj verzoeken uitgesplitst naar type misdrijf en bevel tot voorlopige hechtenis

Misdrijf	Aantal verzoeken per type misdrijf	%	Aantal unieke onderzoeken per type misdrijf	%
Afpersing	26	2,7	7	2,0
Bedreiging met misdrijf	8	0,8	3	0,8
Bevel tot voorlopige hechtenis	6	0,6	4	1,1
Brandstichting	40	4,2	24	6,7
Cybercrime	4	0,4	1	0,3
Diefstal (met geweld)	197	20,8	82	22,9
Dierenmishandeling	1	0,1	1	0,3
Drugs	204	21,6	59	16,5
Fraude/oplichting	10	1,1	7	2,0
Illegaal vuurwerk	3	0,3	2	0,6
In vereniging geweld plegen	3	0,3	2	0,6
Inbraak	84	8,9	30	8,4
Mensenhandel	19	2,0	4	1,1
Milieu gerelateerd	13	1,4	2	0,6
Mishandeling	8	0,8	5	1,4
Moord-doodslag	176	18,6	69	19,3
Opzetheling	23	2,4	11	3,1
Overval	11	1,2	8	2,2
Stalking	4	0,4	2	0,6
Terrorisme	1	0,1	1	0,3
Verduistering	1	0,1	1	0,3
Vermissing	2	0,2	1	0,3
Vernieling of beschadiging	5	0,5	2	0,6
Wederrechtelijke vrijheidsberoving	54	5,7	18	5,0
Wegenverkeerswet gerelateerd	6	0,6	2	0,6
Wapenbezit	24	2,5	4	1,1
Witwassen	6	0,6	2	0,6
Zedendelict	7	0,7	4	1,1
Totaal	**946**	**100,0**	**358**	**100,0**

5.2 Overzicht zaken

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de zaken die zijn geselecteerd voor nadere analyse in dit onderzoek. In de tabel wordt per zaak beschreven om welk (hoofd)delict het ging, op welke wijze 126jj is ingezet, wat het beoogde doel van de inzet was en in hoeverre dat doel is bereikt. In bijlage 5 zijn korte zaakbeschrijvingen te vinden. Hoe tot de selectie van zaken is gekomen staat beschreven in paragraaf 1.3. In de onderstaande tabel wordt het type inzet van 126jj beschreven. Daarbij kan het gaan om een blokbevraging, historische kentekenbevraging of een konvooi analyse. Een blokbevraging heeft betrekking op een zoekvraag waarbij alle kentekens worden opgevraagd op een locatie gedurende een specifieke tijdsperiode. Bij een historische kentekenbevraging worden één of meerdere specifieke kentekens bevraagd. Bij een konvooi analyse worden kentekens bevraagd die zich gedurende een bepaalde tijdsperiode rondom een specifiek voertuig hebben begeven.

Tabel 3 Overzicht geselecteerde zaken

Zaak	Delict	Type inzet 126jj	Doel	Resultaat
BL5.1 Brandstichting	Brandstichting	• Blokbevraging met signalement.	• Startpunt onderzoek, vervolg informatie.	• Geen resultaten.
BL5.2 Ernstig geweldsdelict	Geweld	• Blokbevraging met signalement. • Historische bevraging specifiek kenteken gecombineerd met andere opsporingsmiddelen. • Historische bevraging specifieke kentekens. • Konvooi analyse.	• Startpunt onderzoek, vervolg informatie. • Achterhalen verblijfplaats verdachte. • Inzicht krijgen eerdere gedragingen verdachte. • Eventuele voertuig mede verdachten achterhalen.	• Verdachte gevonden met behulp van andere ANPR-camera's • Locatie voertuig gevonden. • Historische informatie laat bewegingen andere voertuigen zien. • Voertuig en aanvullende verdachten gevonden.
BL5.3 Drugstransport	Harddrugs	• Konvooi analyse. • Historische bevraging specifiek kenteken.	• Eventuele voertuig mede verdachten achterhalen. • Informatie veiligstellen vervolgonderzoek.	• Voertuig en aanvullende verdachte gevonden. • Informatie veilig gesteld voor overkoepelend onderzoek.
BL5.4 Drugslab	Harddrugs	• Konvooi analyse. • Blokbevraging in combinatie met telecomgegevens.	• Eventuele voertuig mede verdachten achterhalen. • Andere gebruikte voertuigen verdachte opsporen.	• Voertuig en aanvullende verdachten gevonden. • Extra voertuig gevonden.
BL5.5 Bedreiging	Moord (dreiging)	• Historische bevraging specifieke kentekens. • Konvooi analyse.	• Vaststellen of verdachten in de buurt van subject zijn geweest. • Vaststellen of subject werd gevolgd.	• Geen aanwijzingen, wat heeft bijgedragen aan het uitsluiten van mogelijke dreiging. • Geen aanwijzingen, wat heeft bijgedragen aan het uitsluiten van mogelijke dreiging.
BL5.6 Mobiel banditisme	Diefstal	• Blokbevragingen.	• Achterhalen kenteken(s).	• Geen resultaten (niet uitvoerbaar)
BL5.7 Afpersing	Afpersing	• Blokbevraging in combinatie met telecomgegevens. • Historische bevraging specifiek kenteken in combinatie met telecomgegevens.	• Achterhalen voertuig verdachte. • Verifiëren kenteken en telefoon.	• Voertuig en verdachte achterhaald. • Bevestiging gebruikte telefoon en voertuig (ondersteunend bewijsmateriaal).
BL5.8 Overval	Diefstal met geweld (poging)	• Historische bevraging specifieke kentekens (telefonisch bevel).	• Inzicht krijgen bewegingen verdachten, vervolg informatie.	• Geen resultaten.

Zaak	Delict	Type inzet 126jj	Doel	Resultaat
BL5.9 Poging tot liquidatie	Moord (poging)	• Historische bevraging specifiek kenteken gecombineerd met bevraging commerciële verkeerscamera's.	• Startpunt onderzoek, vaststellen verdachte.	• Ondersteunend bewijsmateriaal.
BL5.10 Woninginbraak	Woninginbraak	• Historische bevraging specifiek kenteken.	• Vaststellen bewegingen verdachten, vervolg informatie.	• Geleid tot koppeling met eerdere inbraken. Ondersteunend bewijsmateriaal.
BL5.11 Overval bedrijf	Overval	• Blokbevraging met signalement van het voertuig. • Historische bevraging specifiek kenteken gecombineerd met andere opsporingsmiddelen.	• Startpunt onderzoek, vervolg informatie. • Vaststellen of voertuig op plaats delict kan zijn geweest.[a]	• Voertuig en verdachten gevonden. Vastgesteld dat vals kenteken is gebruikt. • Bevestiging gebruikt voertuig en verdachten.
BL5.12 Ontvoering	Wedderrechtelijke vrijheidsberoving (rechtshulpverzoek)	• Blokbevraging met signalement gecombineerd met verkeersgegevens. • Historische bevraging specifiek kenteken.	• Startpunt onderzoek, vervolg informatie. • Vaststellen of subjecten betrokken zijn geweest.	• Uitsluiting van scenario's. • Geen resultaten.
BL5.13 Afpersing	Afpersing	• Historische bevraging specifiek kenteken.	• Lokalisering en staande houding.	• Geen resultaten.
BL5.14 Liquidatie	Moord en doodslag	• Blokbevraging. • Historische bevraging specifieke kentekens.	• Vluchtroutes en mogelijke verdachten achterhalen. • Vluchtroutes en mogelijke verdachten achterhalen.	• Geleid tot koppeling betrokkenen. • Geleid tot koppeling betrokkenen.
BL5.15 Brandstichting	Brandstichting	• Historische bevraging specifieke kentekens. • Blokbevragingen.	• Vaststellen of voertuigen[b] in de buurt van plaats delict zijn geweest. • Vaststellen of tweede voertuig betrokken was.	• Bevestiging dat voertuigen van en naar plaats delict bewogen. • Tweede voertuig niet gevonden.
BL5.16 Dreigbrieven	Afpersing	• Historische bevraging specifieke kentekens.	• Vaststellen of voertuigen[c] mogelijk betrokken zijn bij delict.	• Geen hits op locaties, wat bijdroeg aan het uitsluiten van mogelijke verdachten.
BL5.17 Overval & Plofkraak	Overval & diefstal	Historische bevraging specifieke kentekens en blokbevragingen.	• Achterhalen tweede voertuig.	• Geen resultaten.
BL5.18 Overval persoon	Overval	• Historische bevraging specifiek kenteken (konvooi analyse).	• Achterhalen tweede voertuig.	• Voertuig en verdachten gevonden.

Zaak	Delict	Type inzet 126jj	Doel	Resultaat
BL5.19 Explosieven	Ontploffing	• Historische bevraging specifiek kenteken.	• Startpunt onderzoek, veiligstellen gegevens.	• Hits, maar niet gebruikt in onderzoek.
BL5.20 Liquidatiepogingen	Moord en doodslag	• Historische bevraging specifieke kenteken.	• Vaststellen bewegingen verdachten, vervolg informatie.	• Geen resultaten.
BL5.21 Drugstransport intell	Drugs	• Historische bevraging specifiek kenteken.	• Achterhalen of drugstransport heet plaatsgevonden.	• Geen resultaten.

[a] Die vaststelling wordt gezien als een aanwijzing dat een verdachte (ook) op het plaats delict is geweest.

[b] Idem.

[c] Idem.

5.3 Doel bevraging en toepassingen

Op basis van de geselecteerde zaken en de aanvullende gesprekken die zijn gevoerd met de politie, de KMar en het OM komt een aantal doelen en toepassingen van de bevoegdheid vaker naar voren. In onderstaande paragrafen wordt hier verder op ingegaan. In de monitorrapporten zijn deze onderwerpen ook besproken en zijn aanvullende voorbeelden te vinden (Van Berkel et al. 2020, p. 73-79; Van Berkel et al. 2021).

5.3.1 Veiligstellen gegevens

Het veiligstellen van 126jj-gegevens wordt voor verschillende doelen ingezet. Ten eerste wordt het aan de start van sommige onderzoeken ingezet waarbij de informatie wordt gebruikt als startpunt of wordt gebruikt om het onderzoek verdere richting te geven. Ten tweede worden 126jj-gegevens soms ook veiliggesteld, omdat ze anders mogelijk verloren gaan doordat de 28-dagentermijn is verstreken. In het verlengde daarvan kan het veiligstellen van de 126jj-gegevens ook als doel hebben om verschillende scenario's uit te lopen om verder op te rechercheren. Deze doelen staan niet los van elkaar. Het is mogelijk dat direct na een incident gegevens worden gebruikt om te zoeken naar aanknopingspunten waarmee richting kan worden gegeven aan een onderzoek, en later worden de gegevens gebruikt om concrete scenario's te onderzoeken en te bewijzen. In onderstaande tekst worden de doelen nader toegelicht.

Aan de start van sommige onderzoeken, waarbij nog weinig informatie voor handen is, kunnen 126jj-gegevens informatie opleveren die als startpunt voor het onderzoek kan worden gebruikt of informatie die het onderzoek verder richting kan geven. In dit type zaken wordt vaak ook gebruikgemaakt van andere beschikbare (vluchtige) informatie zoals telecomgegevens of camerabeelden. Een rechercheur beschrijft dit als volgt:

> *'Binnen een TGO, dus moord/doodslag bevragen we eigenlijk altijd heel veel. (…) We bevragen alles wat we kunnen bevragen om het [delict] in beeld te brengen. Of we het nou gebruiken of niet, dat ligt er aan. Aan de voorkant weet je niet wat je nodig hebt of waar je naar zoekt. Dus vaak de vluchtige gegevens bevriezen we wel. (…) Als je een vluchtroute wil bepalen, dan doe je vaak de vluchtroutes, ga je de ANPR-palen op een bepaald tijdstip al bevragen. Zonder dat je nog een kenteken of iets hebt. Om te kijken of, stel dat je straks wel een kenteken hebt, dan kun je hem [de verdachte] er wel bij brengen misschien.'*

Het veiligstellen van de 126jj-gegevens kan ook als doel hebben het opsporingsteam de mogelijkheid te bieden om op een later moment de passages nader te analyseren. In grote onderzoeken komt het regelmatig voor dat pas op een later moment – na de 28 dagen – informatie of verdachten naar voren komen. Zoals in paragraaf 4.5.1 al werd opgemerkt worden om deze reden 126jj-bevragingen 'voor de zekerheid' gedaan, om gegevens veilig te stellen. In het verlengde daarvan wordt het veiligstellen van 126jj-gegevens ook gebruikt om verschillende scenario's uit te lopen. Dit wordt in het begin van het onderzoek gebruikt om het onderzoek richting te geven, maar kan ook later in het onderzoek worden gebruikt om op basis van nieuwe informatie een ander scenario uit te lopen. Een officier van justitie vertelt hierover het volgende:

'In het begin weet je soms 24 uur niet eens wie het slachtoffer is. Soms weet je al binnen 24 uur wie de verdachte is, of zelfs al bij het eerste telefoontje dat er al meteen uit de buurt komt. Maar wat het scenario ook is in het begin, je weet wel bij jezelf het kan later een heel ander verhaal zijn dat op de proppen komt. Dus dat het scenario weer anders blijkt en dan moet je dat ook weer kunnen uit-sluiten. Dus je moet in het begin alle in-formatie verzamelen om later mogelijk het meest wilde scenario wat je zelf echt niet bedacht krijgt in de eerste paar uur, wanneer je heel druk bent, nog te kunnen weerleggen of te kunnen uitsluiten.'

5.3.2 Patronen in kaart brengen

Het geautomatiseerd zoeken naar profielen of patronen in de 126jj-gegevens is niet toegestaan. Op basis van 126jj-gegevens kunnen wel handmatig bepaalde patronen in kaart worden gebracht. Dit kan als doel hebben om bepaalde gedragingen in kaart te brengen, maar kan ook gebruikt worden bepaalde voertuigen in beeld te krijgen.

Bij drugs- en mensenhandel worden doorgaans periodiek bepaalde routes afgelegd. Op basis van historische gegevens van bepaalde voertuigen kan zicht worden gekregen hoe deze routes eruit zien. Als routes bekend zijn en men weet wanneer mogelijk drugs vervoerd worden, kan ervoor worden gekozen om verdachten staande te houden op het moment dat de drugs getransporteerd worden en zo te komen tot een heterdaad situatie. Ook kunnen aan de hand van deze patronen op basis van historische gegevens mogelijke aanvullende verdachten of locaties in kaart worden gebracht. Een betrokken opsporingsambtenaar zegt daarover het volgende:

'Als het gaat om drugs [komt daar] altijd transport bij kijken en dan willen we weten wat de bewegingen zijn geweest. Op het moment dat je zo'n zaak behandelt, kunnen er altijd dingen zijn waar je nu nog geen weet van hebt en [de verdachte] vertelt niks. Als je vervolgens interessante locaties ziet, kan dat ook weer rest- of sturingsinformatie zijn. (…) Als er elke keer een bepaalde route gereden wordt, [valt] daar misschien op te interveniëren.'

Ook als een verdachte op heterdaad is aangehouden, kan 126jj worden ingezet. Enerzijds kan het aanvullend bewijsmateriaal opleveren, anderzijds wordt het soms gebruikt in verhoren om gerichtere vragen te stellen, verklaringen te kunnen toet-sen en de verdachte te kunnen confronteren met bewijs, zo blijkt uit de interviews.

Een andere toepassing van de 126jj-bevoegdheid is om te zoeken naar kentekens die op meerdere locaties voorkomen die gerelateerd zijn aan een delict. Het doel daarvan is om te kijken of er een voertuig is dat mogelijk betrokken is bij een delict. Eén respondent geeft als voorbeeld een casus waarbij een moordslachtoffer is gevonden. Op een tweede locatie wordt een uitgebrande auto gevonden en op een derde locatie heeft een schietpartij plaatsgevonden. Het vermoeden bestaat dat deze drie locaties met hetzelfde delict te maken hebben. Door alle drie de locaties te bevragen en kentekens te vergelijken kunnen kentekens naar voren komen van auto's die op twee of drie locaties zijn geweest. Deze kentekens kunnen aankno-pingspunten bieden voor vervolgonderzoek. Het nadeel van deze toepassing is dat er relatief veel 126jj-gegevens moeten worden bevraagd en verstrekt. De beheer-ders van Argus hebben aangegeven dat het in de toekomst technisch mogelijk is om de hierboven geschetste zoekvraag binnen Argus zelf te laten uitvoeren. Daardoor wordt dit nadeel verkleind, maar zijn wel aanpassingen aan Argus nodig.

Konvooi analyse
Een specifieke toepassing van het zoeken naar patronen is de konvooi analyse. Zoals opgemerkt in paragraaf 5.2 wordt bij een konvooi analyse nagegaan of er bepaalde voertuigen zijn die in de directe nabijheid van een voertuig rijden. In ongeveer 5% van alle zoekopdrachten gaat het om een konvooi analyse. Met name bij onderzoeken naar drugsdelicten wordt de konvooi analyse vaak ingezet. Vermoedelijk heeft dat te maken met het feit dat in dit type zaken er vaak sprake is van een volgauto die op bepaalde afstand van het transport rijdt. Ook bij (doods-) bedreigingen of moordzaken wordt de konvooi analyse toegepast. Uit de zaaksinterviews blijkt dat een slachtoffer veelal al langere tijd wordt gevolgd of geobserveerd alvorens het delict plaatsvindt.

5.3.3 Zoeken naar voertuigsignalement binnen blokbevraging

Het doel van een blokbevraging kan zijn om een specifiek voertuig te vinden. Dit kan op basis van bepaalde patronen zoals in de vorige paragraaf is besproken, maar dit kan ook handmatig gebeuren op basis van een voertuigsignalement. Afhankelijk van de hoeveelheid passages kan dit van zowel de geautoriseerde opsporingsambtenaar als de aanvrager veel tijd vragen om uit te voeren. In de geselecteerde zaken komt een aantal casussen naar voren waarin het handmatig werken met succes is toegepast (het voertuig is gevonden). Een voorbeeld hiervan is de zaak BL5.11 waarin het ging om een overval op een bedrijf. Op basis van een blokbevraging werd een voertuig gevonden met gestolen kentekenplaten die voldeed aan de omschrijving van de vluchtauto. Het vermoeden bestond dat dit voertuig vroeger op de dag dezelfde ANPR-locatie was gepasseerd. Uiteindelijk werd via een blokbevraging vroeger op de dag een voertuig geïdentificeerd van het zelfde merk, model en kleur, maar met andere (originele) kentekenplaten. Vervolgonderzoek toonde aan dat het ging om hetzelfde voertuig als de vluchtauto. Aan de hand van het originele kenteken konden mogelijke verdachten in kaart worden gebracht.

5.3.4 Combineren van BOB-middelen

In opsporingsonderzoeken wordt 126jj vaak gecombineerd ingezet met andere BOB-middelen voor een sterkere bewijsvoering. Een combinatie van BOB-middelen kan ook leiden tot nieuwe inzichten. In onderstaande tekst wordt hier verder op ingegaan.

Voor de bewijsvoering is het registreren van een voertuig op een plaats delict onvoldoende om de eigenaar van het voertuig op het plaats delict te plaatsen. De 126jj-bevoegdheid is niet geschikt om personen te identificeren, omdat er geen foto's worden verstrekt waarop de inzittende zichtbaar is. Bovendien kan een voertuig uitgeleend of gestolen zijn. Ditzelfde probleem doet zich voor wanneer personen worden gelokaliseerd door middel van telecomgegevens. Ook voor een telefoon geldt dat deze uitgeleend, vergeten of gestolen kan zijn. Door het combineren van de verschillende BOB-middelen kan met een grotere zekerheid worden bewezen dat een persoon zich op een bepaalde locatie heeft begeven. Een officier geeft aan hoe zij bevoegdheden met elkaar combineert:

> *'Het telt op he, je krijgt dan niet alleen dat die telefoons tegelijkertijd bewegen over die masten. Ja dan kunnen we ze misschien nog niet op de PD [plaats delict] plaatsen, want de masten die slaan op 20km uit. (…) Maar als ze dan ook nog bewegen in een voertuig wat je kan toeschrijven aan één van de verdachten, dan wordt het wel steeds minder waarschijnlijk dat het iemand anders is geweest, dat*

die telefoon is uitgeleend. (…) Zo bouw je dat langzaam dicht. Dan is ANPR één van de bewijsmiddelen waardoor je eigenlijk een scenario gaat bouwen van het kan haast niet anders dan dat dit is gebeurd.'

Een andere reden waarom 126jj gecombineerd wordt met andere opsporingsmiddelen is om te komen tot nieuwe inzichten. Een voorbeeld uit de eerste monitorronde is een zaak waarbij alleen het telefoonnummer van de verdachte bekend was. De identiteit van deze persoon was niet bekend. Op basis van de telecomgegevens werd zichtbaar dat de verdachte een bepaalde route had afgelegd, namelijk langs verschillende plekken waar ANPR-camera's aanwezig waren. Door op specifieke tijden de ANPR-gegevens van de camera's op te vragen en deze te filteren kwam één specifiek kenteken naar voren. Daarna is een vervolgvraag uitgevoerd waarbij de historische gegevens voor dit specifieke kenteken zijn opgevraagd. De locaties op basis van de passagegegevens zijn vervolgens vergeleken met de opgevraagde telecomgegevens en op deze manier is de politie in het onderzoek achter de identiteit van de verdachte gekomen.

Andere ANPR-toepassingen

Naast 126jj worden in zaken ook andere ANPR-toepassingen ingezet. Vaak gaat het daarbij om het plaatsen van kentekens op referentielijsten. In één van de geselecteerde zaken is bijvoorbeeld een voertuig gesignaleerd dat mogelijk betrokken was bij een inbraak. Dit voertuig is op een referentielijst geplaatst en vervolgens staande gehouden. In het voertuig werden gestolen spullen aangetroffen die mogelijk verband hielden met eerdere diefstallen. Door middel van 126jj kon ditzelfde voertuig in de buurt worden geplaatst van eerdere diefstallen. Het komt ook voor dat een kenteken tegelijkertijd historisch (126jj) en toekomstig (referentielijst) wordt bevraagd. Het voordeel hiervan is dat bij de referentielijst automatisch een melding komt als een gesignaleerd voertuig een ANPR-camera passeert. Daarnaast werden gedurende de eerste twee monitorrondes bij *hits* op basis van referentielijsten *ongeblurde* overzichtsfoto's geleverd waar mogelijk identificerende informatie van de verdachte op te zien is. Dit is echter zoals besproken in paragraaf 4.6.1 inmiddels niet meer mogelijk, waardoor deze meerwaarde (vooralsnog) is komen te vervallen.

Naast de ANPR-camera's waar de politie en de KMar direct toegang toe hebben, zijn er verschillende ANPR-camera's van derde partijen, zoals commerciële ANPR-camera's en milieu-camera's. Deze camera's zijn soms aanwezig op plekken waarop de politie en de KMar zelf geen zicht hebben. De politie en de KMar kunnen deze ANPR-gegevens op bevel van een officier van justitie vorderen (een 126nd-vordering). In het verleden waren er verschillende commerciële partijen actief die werden ingehuurd door gemeenten of provincies en ANPR-camera's gebruikten voor verkeersmanagement. Hierdoor waren er bepaalde gebieden in Nederland waar deze partijen een erg goede cameradekking hadden. Inmiddels worden voor deze doeleinden steeds minder ANPR-camera's gebruikt en neemt de dekking op de Nederlandse wegen af. Op bedrijventerreinen zijn wel nog verschillende ANPR-camera's aanwezig en gegevens van deze camera's worden met enige regelmaat gevorderd. Een voordeel voor de opsporing is dat de ANPR-gegevens van commerciële partijen soms langer dan 28 dagen worden bewaard. De ANPR-gegevens worden echter in de meeste gevallen zonder overzichtsfoto's bewaard waardoor de foto's ook niet kunnen worden gevorderd. In één van de geselecteerde zaken is het opsporingsonderzoek gestart doordat een voertuig, vlak voor een delict, is vastgelegd door een commerciële ANPR-camera op een bedrijventerrein. Het kenteken van het voertuig

is vervolgens bevraagd met behulp van 126jj om de verdere route in kaart te brengen.

5.3.5 Uitsluiten

Een belangrijk doel van de voorgaande beschreven toepassingen is om personen uit te sluiten als mogelijke verdachten. De inzet van 126jj alleen is niet voldoende om een verdachte te kunnen uitsluiten. Zoals eerder opgemerkt valt op basis van 126jj alleen niet vast te stellen of een persoon zich in een voertuig bevindt. Wel kunnen 126jj-gegevens aanwijzingen geven dat een persoon mogelijk niet betrokken was bij een delict. Als een moord is gepleegd in Groningen, maar het voertuig van de verdachte bevindt zich op hetzelfde tijdstip in Limburg, dan kan dat een indicatie zijn dat de verdachte er niet bij betrokken is.

Daders kunnen gebruikmaken van gestolen voertuigen of duplicaat kentekens. Hier wordt in paragraaf 5.5 verder op ingegaan. In het kader van uitsluiten is het belangrijk om op te merken dat een duplicaat een belangrijke aanwijzing kan zijn dat iemand (de originele houder van het gedupliceerde kenteken) niet betrokken is geweest bij een delict. Vaak komt pas naar voren dat sprake is van een duplicaat, wanneer een misdrijf wordt gepleegd met het voertuig met een gedupliceerd kenteken. Als het voertuig waarvan het kenteken is gedupliceerd zich in een ander deel van het land bevindt ten tijde van het delict, terwijl het kenteken van dat voertuig ook bij het delict is gesignaleerd, kan al snel een mogelijke verdachte worden uitgesloten. Een casus waarbij het ging om een liquidatie laat zien hoe dit proces in zijn werk gaat. Een functionaris van de politie zegt daarover:

> *'Normaal gesproken zet je die auto in de fik, dat zou logischer bijna zijn, dat was wel vreemd. Dus dan wordt ANPR ook bevraagd historisch en toekomstig om te kijken. (…) En klopt dat dan met ANPR-gegevens? Of is er een duplicaat-kenteken of een vals kenteken, in Groningen bij wijze van. En ga je daar verschillen zien want dan werk je misschien wel op de verkeerde persoon.'*

Naast het bijdragen aan uitsluiten van mogelijke verdachten kan 126jj ook worden ingezet om mogelijke scenario's of dreigingen uit te sluiten. In één van de geselecteerde zaken was sprake van een mogelijke bedreiging van een functionaris. Met de inzet van 126jj is, in combinatie met andere opsporingsmiddelen, onder meer nagegaan of de functionaris in de voorgaande periode gevolgd of geobserveerd was door de mogelijke daders. Op basis daarvan is geconcludeerd dat er op dat moment geen actuele dreiging was.

5.4 Strafrechtelijke afhandeling

In tabel 4 is een overzicht te vinden van de zaken die in de eerste monitorronde zijn besproken. Voor deze zaken is aangegeven wat de bijdrage volgens de betrokken officier van justitie is geweest in de betreffende zaak. De zaken uit de tweede monitorronde zijn nog niet ter zitting gekomen en zijn daarom niet opgenomen in de tabel.

Tabel 4 Overzicht strafrechtelijke afhandeling zaken eerste monitorronde

Zaak	Ter zitting	Bijdrage
Brandstichting	Nee	N.v.t.
Ernstig geweldsdelict	Ja (toekomstig)	Onbekend
Drugstransport	Nee	N.v.t.
Drugslab	Ja	De officier geeft aan dat 126jj geholpen heeft in het opsporingsproces, maar geen rol heeft gespeeld als bewijsmiddel.
Bedreiging	Nee	N.v.t.
Mobiel banditisme	Nee	N.v.t.
Afpersing	Ja	De officier geeft aan dat de gegevens geholpen hebben om de identiteit van de verdachte te achterhalen, te lokaliseren en andere personen uit te sluiten. De 126jj-gegevens hebben in het opsporingsproces geholpen, maar zijn geen bewijsmiddel dat in het vonnis is terechtgekomen.
Overval	Nee	N.v.t.
Poging tot liquidatie	Onbekend	Onbekend
Woninginbraak	Ja	De officier geeft aan dat de ANPR-gegevens van belang zijn geweest om verschillende woninginbraken te kunnen 'linken' aan de verdachten. De 126jj-gegevens zijn opgenomen als bewijsmiddel in het vonnis. De officier geeft aan dat met name de combinatie van bewijsmiddelen heeft geleid tot een bewezenverklaring.

Omdat slechts een klein aantal van de geselecteerde zaken ter zitting is gekomen, is ook een inventarisatie gemaakt van uitspraken op Rechtspraak.nl waarin de 126jj bevoegdheid is genoemd. Sinds 1 januari 2019 zijn er zeven uitspraken geweest waarbij 126jj in het vonnis is opgenomen. In tabel 5 zijn de uitspraken opgenomen met daarin de bijdragen zoals die in het vonnis vermeld staan.

Tabel 5 Uitspraken rechtspraak.nl waarbij melding wordt gemaakt van 126jj

Delict	Bijdrage
Diefstal	Aantonen reisbewegingen rond woninginbraken waar verdachte van verdacht werd.
Mishandeling	De ANPR gegevens in combinatie met de zendmastgegevens geven geen belastend bewijs. Heeft geleid tot vrijspraak.
Oplichting/diefstal	Reisbewegingen die de auto van de verdachte koppelen aan het plaats delict.
Poging moord	Auto van verdachte is meerdere malen in het systeem naar voren gekomen wat overeenkomt met reisbewegingen naar plaats delict.
Inbraak	Op verschillende data komen de zendmastgegevens en ANPR-gegevens overeen met het moment van de inbraken.
Inbraak (zie ook woninginbraak in tabel 4, gaat om een dubbele uitspraak)	Kenteken is door getuigen doorgegeven en in referentielijst geplaatst. Hierdoor zijn verdachten staande gehouden met gestolen goederen. Via ARGUS is de geschiedenis van ANPR op dit kenteken verder bevraagd en is de auto gekoppeld aan andere plaatsen delict.

Op basis van de beschikbare uitspraken komt naar voren dat 126jj-gegevens, als deze in het vonnis worden genoemd, vaak als ondersteunend bewijsmiddel dienen. Uit de zaken die ter zitting zijn gekomen en op basis van de gesprekken met officieren van justitie komt naar voren dat een bewezenverklaring vrijwel altijd door

middel van verschillende BOB-middelen en (getuigen)verklaringen tot stand komt. Ter illustratie geeft een officier van justitie aan:

> *'Je hebt eigenlijk dat het ligt aan de zaak, het ligt aan andere bewijsmiddelen die je hebt. Bij mijn zaken, als je dan een ANPR hit hebt, en je hebt een kenteken, een auto, dan kan ik daar de te naamgestelde van vast stellen. Maar daar ga ik de zaak niet mee bewijzen. Ik zal toch nog steunbewijs moeten hebben dat die persoon daar ook in die auto zat. (…) Als er bijvoorbeeld nog uit de historische gegevens blijkt dat er een telefoon heeft aangestraald in die buurt, dan kom ik wel weer een eind verder en dan heeft een verdachte toch uit te leggen dat hij niet in die auto zat en dat het niet zijn telefoon was.'*

De inzet van 126jj kan ook in het opsporingsproces bijdragen aan het afronden van een zaak. Maar als de inzet van 126jj heeft geleid tot aanvullende informatie of een bekentenis dan kan het zijn dat 126jj niet terug te vinden is in het vonnis terwijl het wel een rol heeft gespeeld in het opsporingsonderzoek. Zo geeft een officier aan:

> *'Het grappige is, als je zo'n opsporingsonderzoek doet, dan doe je van alles. En dan vind ik het toch uiteindelijk vaak een beetje een teleurstelling als de verdachte bekent, want dan hoef je dat hele mooie opsporingsonderzoek niet meer te bespreken op zitting. Want ja, we hebben enorm ingewikkeld naar je gezocht, en we hebben allemaal mooie dingen gedaan, histo's gezocht en dingen bij elkaar gevonden en gedaan, maarja uiteindelijk zeg je: ja ik was het. Ja dan komt het in het vonnis niet meer terug.'*

5.4.1 Vormverzuim

In hoofdstuk 4 is beschreven dat er in een klein aantal zaken *ongeblurde* foto's zijn verkregen. Daarnaast is het onzeker of telefonische bevelen in alle gevallen op tijd binnen de drie dagen termijn op schrift zijn gesteld. Beide punten zouden tot vormverzuim als bedoeld in artikel 359a Sv kunnen leiden. Als er sprake is van vormverzuim kan dit tot vier uitkomsten leiden:

- constatering van vormverzuim, maar zonder gevolgen;
- strafvermindering;
- uitsluiting van bewijs van 126jj-gegevens;
- niet-ontvankelijk verklaren van zaak.

In een overzichtsarrest uit 2020 geeft de Hoge Raad aan dat artikel 359a Sv moet worden gezien als een 'bevoegdheid en niet een plicht om rechtsgevolgen te verbinden aan vormverzuimen bij het vooronderzoek' (Hoge Raad, 2020, p. 4). De Hoge Raad geeft aan dat om te beoordelen welke van de vier uitkomsten gewenst is, het uitgangspunt is dat 'het rechtsgevolg in verhouding moet staan tot de aard en de ernst van het vormverzuim en het door de verdachte als gevolg van het vormverzuim geleden nadeel. Dat betekent tevens dat, waar mogelijk, wordt volstaan met het – vanuit het perspectief van de met vervolging en berechting van strafbare feiten gemoeide belangen bezien – minst verstrekkende rechtsgevolg' (Hoge Raad, 2020, p. 4). Wat betreft het te laat opstellen van een schriftelijk bevel is het aannemelijk dat – mits het bevel later alsnog op schrift komt – de gevolgen van vormverzuim beperkt zullen zijn, omdat het geleden nadeel voor de verdachte beperkt is. Wat betreft het verkrijgen en gebruiken van *ongeblurde* overzichtsfoto's in het opsporingsonderzoek zal het geleden nadeel voor de verdachte mogelijk groter zijn. Dit is afhankelijk van hoeveel belastende informatie zichtbaar is op de overzichtsfoto's. Indien er belastende informatie zichtbaar is – bijvoorbeeld omdat

een verdachte in beeld is – valt niet uit te sluiten dat dit zal leiden tot strafvermindering. Indien wordt afgeweken van het huidige beleid om géén *ongeblurde* foto's te vorderen en het vorderen van *ongeblurde* foto's dus een meer structureel karakter zou krijgen, bestaat de kans dat het gebruik van 126jj-gegevens in deze zaken zal leiden tot bewijsuitsluiting om 'opsporingsambtenaren te weerhouden van onrechtmatig optreden en daarmee als middel om te voorkomen dat vergelijkbare vormverzuimen in de toekomst zullen plaatsvinden' (Hoge Raad, 2020, p. 6-7).

Voor zover bekend heeft de inzet van 126jj echter nog niet tot discussie geleid tijdens de behandeling van een strafzaak. Zo geeft een officier aan:

> *'Ik heb eigenlijk ook nooit een zaak gehad waarin het een probleem opleverde, het is ook niet de bevoegdheid waar de verdediging vaak op in zal zetten in verweren of moeilijk over doet. (…) Misschien dat collega's dat wel hebben, ik heb het niet meegemaakt en ik heb het ook niet vaak gehoord van collega's dat daar een probleem van werd gemaakt. (…) Ze spelen er soms wel op in, maar dan meer van welk bewijs levert het nou op? Niet zozeer de rechtmatigheid van de bevoegdheid.'*

Het is daarom vooralsnog niet met zekerheid te zeggen wat de juridische gevolgen zijn van deze (mogelijke) onrechtmatigheden. Op basis van de beschikbare jurisprudentie lijken de eventuele rechtsgevolgen van (mogelijke) onrechtmatigheden echter beperkt te zijn.

5.5 Mogelijke ongewenste neveneffecten

In de PIA wordt een aantal neveneffecten of risico's genoemd dat zich, als gevolg van de inzet van 126jj, mogelijk voor kan doen in het opsporingsproces. In deze paragraaf wordt bij een aantal van deze neveneffecten stilgestaan.

Een eerste mogelijk neveneffect dat in de PIA wordt genoemd is dat daders hun gedrag zullen aanpassen als bekend is waar 126jj wordt ingezet (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, bijlage 207622, p. 7-8). De verwachting is dat daders in dat geval andere routes kiezen om niet het risico te lopen geregistreerd te worden. Gezien de dekking van de ANPR-camera's voor 126jj-doeleinden is het mogelijk om snelwegen te vermijden en op die manier buiten beeld te blijven. Dit geldt in het bijzonder voor wegen buiten de Randstad. In die omgeving is het risico om geregistreerd te worden doorgaans kleiner. Daardoor is de noodzaak minder aanwezig om snelwegen te vermijden. Opgemerkt moet worden dat ANPR-camera's sinds 2004 ingezet worden door de politie. De bestaande ANPR-locaties worden ook ingezet voor 126jj-doeleinden. Aangezien daders vóór de komst van 126jj ook al te maken hadden met ANPR-registraties, is het de vraag of de komst van 126jj in dat opzicht veel heeft veranderd. Daarnaast bestond ook vóór de komst van ANPR het risico dat een kenteken werd genoteerd door mogelijke getuigen. Dit maakt het erg complex om te meten of door de komst van 126jj zich verplaatsingseffecten hebben voorgedaan: het is niet mogelijk om een goede voor- en nameting te doen (zie ook hoofdstuk 1). Eventuele verplaatsingseffecten zijn dan ook niet geregistreerd. In de gesprekken zijn geen signalen naar voren gekomen dat naar aanleiding van 126jj verplaatsingseffecten hebben plaatsgevonden. Daarbij moet worden opgemerkt dat de meeste respondenten aangeven hier ook onvoldoende zicht op te hebben.

In de PIA wordt als mogelijk neveneffect ook een toename in diefstal van kentekenplaten en voertuigen genoemd. Ook hiervoor geldt dat het lastig is om een eventuele toename specifiek toe te schrijven aan de komst van 126jj. In de interviews komt naar voren dat ervaren daders veelal maatregelen nemen om de pakkans te verkleinen. Bij delicten zoals liquidaties en plofkraken wordt vrijwel altijd gebruikgemaakt van gestolen voertuigen. Omdat gestolen voertuigen al snel op een referentielijst van gestolen voertuigen komen te staan, wordt dit door daders vaak ondervangen door gebruik te maken van duplicaat kentekens. Zij zoeken auto's die er hetzelfde uitzien als het gestolen voertuig met een ander kenteken en maken hiervan een duplicaat. Zolang zij geen overtredingen begaan, zullen zij veelal niet opgemerkt worden in het verkeer. De ANPR-camera's zien immers een voertuig met een kenteken dat niet gesignaleerd staat. Een opsporingsambtenaar in één van de casussen zegt hierover het volgende:

> *'Als de [auto] maar netjes blijft rijden, want als de [auto] allerlei gekke dingen gaat doen met z'n duplicaat, maar dat weten ze inmiddels, want dan gaat de ene na de andere verkeersboete binnenkomen, dan ga je natuurlijk als normale rechtschapen burger denken wat gebeurt hier? Die kennis hebben ze, als je je aan de regels houdt dan kun je eindeloos met zo'n duplicaat rondrijden.'*

Al voor de komst van 126jj werd gebruikgemaakt van ANPR. Daarnaast geldt ook dat voor de komst van ANPR daders het risico liepen dat hun kenteken werd genoteerd door een ooggetuige. Het is daarom de vraag of 126jj deze neveneffecten heeft versterkt. Op basis van de beschikbare cijfers van het CBS komt naar voren dat het aantal diefstallen van personenauto's sinds 2010 aan het dalen is (CBS, 2021). Maar het valt niet uit te sluiten dat zonder de komst van 126jj het aantal diefstallen nog verder was gedaald. Het aantal diefstallen van kentekenplaten wordt niet geregistreerd.

In de PIA wordt ook een overdaad (*overload*) aan gegevens als een mogelijk neveneffect benoemd (*Kamerstukken II* 2012/13, 33 542, nr. 3, bijlage 207622, p. 9-10). Daarbij gaat het om het risico dat er zoveel 126jj-gegevens worden verzameld dat ze niet meer hanteerbaar zijn. Dit kan technisch van aard zijn, bijvoorbeeld omdat er onvoldoende opslagcapaciteit beschikbaar is, maar dit kan ook liggen aan personele capaciteit. Technisch gezien leveren de verzamelde 126jj-gegevens op dit moment geen problemen op. Wel levert de huidige werkwijze van het bevragen van 126jj-gegevens soms problemen op qua personele capaciteit. Zoals opgemerkt in paragraaf 4.3 kan het raadplegen van 126jj-gegevens erg tijdrovend zijn voor geautoriseerde opsporingsambtenaren. Dit probleem doet zich vooral voor als er gebruik wordt gemaakt van een open zoekvraag (geen kenteken bekend) waarbij een specifiek tijdstip en locatie worden bevraagd. Daarbij speelt ook mee of de overzichtsfoto's worden gevraagd en of de kentekens worden gecontroleerd. Voor het opsporingsteam kan het analyseren van de verkregen 126jj-gegevens ook veel tijd kosten, zeker als er handmatig wordt gezocht naar een signalement binnen de beschikbare overzichtsfoto's. In de praktijk wordt daarom vaak op basis van de ernst van de zaak beoordeeld of en hoeveel tijd er vrij kan worden gemaakt voor de grote bevragingen.

5.6 Veronderstelde werking

Zoals in paragraaf 1.2 is toegelicht behoort een effectiviteitsmeting niet tot de strekking van deze evaluatie. Wel worden de beleidsveronderstellingen zo goed

mogelijk getoetst aan de hand van bevindingen uit de monitorrondes. De beleidsveronderstelling is dat 126jj zowel een bijdrage levert aan de effectiviteit als de efficiëntie van de opsporing. De effectiviteit van de opsporing moet met behulp van 126jj worden vergroot door het vergaren van bewijsmateriaal, het verkrijgen van doorslaggevende opsporingsinformatie, het verkrijgen van sturingsinformatie en het mogelijk uitsluiten van verdachten. De inzet van 126jj moet ook de efficiëntie van het opsporingsproces verbeteren omdat door de inzet ervan tijd, mensen en middelen kunnen worden bespaard. In onderstaande tekst wordt op basis van de bevindingen in de monitorrondes ingegaan op deze elementen.

5.6.1 Effectiviteit van de opsporing

Een eerste veronderstelling is dat de bevoegdheid bijdraagt aan het vergaren van bewijsmateriaal. Om hier zicht op te krijgen is gekeken naar zaken die voor de rechter zijn gekomen en waarbij de bevoegdheid is ingezet. Belangrijk om op te merken is dat op dit moment nog slechts een klein aantal zaken tot zitting is gekomen. Daarnaast is het lastig vast te stellen hoe de zaak zou zijn verlopen als de 126jj-gegevens niet beschikbaar waren. Op basis van deze zaken komt het beeld naar voren dat 126jj een beperkte rol speelt in de bewijsvoering. In de zaken waar 126jj wordt genoemd in het vonnis worden de 126jj-gegevens soms gebruikt als ondersteunend bewijsmiddel. In aanvullende gesprekken met officieren van justitie komt naar voren dat zij verwachten dat als 126jj in een rechtszaak wordt gebruikt dit vaak als ondersteunend bewijsmateriaal zal dienen. Zij geven aan dat op basis van 126jj-gegevens een persoon niet geïdentificeerd kan worden (wat bijvoorbeeld met een foto mogelijk wel zou kunnen). Daarom zijn er aanvullende gegevens nodig om aan te kunnen tonen dat een persoon zich in het voertuig heeft bevonden. Dit kan bijvoorbeeld door in de bewijsvoering ook aanvullende informatie zoals telecomgegevens op te nemen.

Een tweede veronderstelde werking is dat de inzet van 126jj in een aantal gevallen een doorslaggevende rol zal spelen in het oplossen van zaken (*Kamerstukken II* 2012/13*,* 33 542, nr. 6, p. 16). Het is lastig vast te stellen of hier sprake van is, omdat het onbekend is hoe een zaak zou zijn gelopen als de bevoegdheid er niet was geweest. Uit de geselecteerde en geanalyseerde opsporingsonderzoeken komen drie zaken naar voren waarin de inzet van 126jj in ieder geval een grote rol heeft gespeeld bij het oplossen van de zaak. Dit betreft de zaken 7, 10 en 11 in bijlage 5. In deze zaken heeft de inzet van 126jj er direct toe bijgedragen dat specifieke verdachten in beeld zijn gekomen, waarbij het zonder de inzet van 126jj lastig of erg tijdrovend zou zijn geweest om de verdachten in beeld te krijgen.

In deze evaluatie is duidelijk geworden dat 126jj vaker ingezet wordt in het kader van de derde veronderstelde werking; het verkrijgen van sturingsinformatie. In veel zaken wordt 126jj ingezet naast andere opsporingsmiddelen en wordt de informatie gebruikt als 'plusje' om verder richting te geven aan een onderzoek. Dit geldt in het bijzonder voor onderzoeken waarbij bij aanvang van het onderzoek nog weinig informatie voorhanden was. In deze zaken wordt 126jj veelal naast andere opsporingsmiddelen ingezet, zoals telecomgegevens, om het onderzoek verder richting te geven.

Een vierde veronderstelde werking van de inzet van 126jj is dat op basis van de inzet van 126jj mogelijke verdachten kunnen worden uitgesloten. In de praktijk komt het echter niet voor dat verdachten alleen op basis van 126jj worden uitgesloten, omdat niet op basis van 126jj kan worden vastgesteld dat zij de bestuurder

zijn van een voertuig (ondanks dat een voertuig op iemand zijn naam geregistreerd staat). Wel wordt 126jj naast andere opsporingsmiddelen ingezet om mogelijke verdachten uit te sluiten. Daarnaast wordt 126jj naast andere opsporingsmiddelen ingezet om bepaalde scenario's of dreigingen uit te sluiten.

5.6.2 Efficiëntie van de opsporing

De inzet van 126jj zou er ook toe moeten bijdragen dat in het opsporingsproces tijd, mensen en middelen kunnen worden bespaard. Ook hiervoor geldt dat het lastig is om in te schatten wat de situatie zou zijn geweest zonder het bestaan van 126jj. Daarnaast is ook niet gemeten hoeveel tijd personen kwijt zijn met de verschillende werkzaamheden. Om deze reden worden in onderstaande tekst alleen een aantal observaties ten aanzien van de efficiëntie gedeeld.

In de zaken die zijn behandeld en de gesprekken die zijn gevoerd komt naar voren dat de inzet van 126jj het makkelijker kan maken bepaalde voertuigen en daarmee bepaalde verdachten in beeld te krijgen. Zoals in bovenstaande paragraaf al werd genoemd zou het in enkele gevallen erg tijdrovend zijn geweest om de benodigde informatie boven tafel te krijgen zonder de inzet van 126jj. Daar staat tegenover dat het bevragen en analyseren van 126jj-gegevens ook veel tijd kan vergen. In de meeste eenheden voeren de aangewezen geautoriseerde opsporingsambtenaar de werkzaamheden naast hun bestaande werkzaamheden uit. Sommige 126jj-verzoeken worden vanwege personele capaciteitsredenen niet uitgevoerd. De inzet van 126jj kan dus tijd besparen in een deel van het opsporingsproces, maar vraagt in andere delen van de organisatie juist meer tijd.

Respondenten betrokken bij de ontwikkeling van Argus geven aan dat de ontwikkeling van Argus op dit moment stil staat, omdat het nog onduidelijk is of de huidige wet verlengd wordt. Technologische ontwikkelingen kunnen het bevragen van 126jj-gegevens in de toekomst mogelijk efficiënter maken, bijvoorbeeld met betrekking tot het bevragen van 126jj-gegevens waarbij niet gezocht wordt op een specifiek kenteken. Met de huidige mogelijkheden binnen Argus kan dit erg tijdrovend zijn. Een voorbeeld hiervan is een analyse waarbij wordt nagegaan of er een kenteken is dat zich op meerdere locaties heeft begeven. Om dit in kaart te brengen moeten in de huidige situatie voor al deze locaties in een bepaald tijdsbestek alle kentekens worden gecontroleerd en verstrekt. Vervolgens wordt door de aanvrager binnen de verstrekte kentekens gezocht naar eventuele overeenkomsten. In de toekomst zou Argus kunnen worden doorontwikkeld waardoor het mogelijk wordt om deze zoekvraag binnen Argus zelf uit te voeren. Volgens respondenten betrokken bij de ontwikkeling van Argus zou dit technisch mogelijk zijn. In de toekomst zou het ook mogelijk kunnen zijn om binnen Argus te zoeken naar een voertuigsignalement op basis van de kleur,[38] model en merk van een voertuig. Ook deze aanpassing zou het gebruik van 126jj efficiënter kunnen maken.

[38] Het zoeken op kleur kent wel beperkingen zo blijkt uit gesprekken met de beheerders van Argus, omdat de kleur van een voertuig niet in alle gevallen correct wordt herkend. Het is bijvoorbeeld lastig om alle verschillende kleurcodes goed te onderscheiden en te duiden.

6 Conclusie

Op 1 januari 2019 is de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' (artikel 126jj Wetboek van Strafvordering) (hierna 126jj) in werking getreden. De wet is geïntroduceerd vanuit de veronderstelling dat bewaarde kentekengegevens van toegevoegde waarde zijn voor de opsporing. Door deze nieuwe wet is het mogelijk kentekens gedurende een periode van 28 dagen historisch te bevragen. Dat is een aanvulling op de reeds bestaande mogelijkheid om op een referentielijst voorkomende kentekens te signaleren. De nieuwe bevoegdheid zou de opsporing efficiënter en effectiever moeten maken. Het gehele wetgevingstraject heeft bijna acht jaar in beslag genomen. In die periode is uitvoerig gesproken over de reikwijdte en de waarborgen van de wet. Een belangrijk discussiepunt was de mogelijke privacyinbreuk die de nieuwe bevoegdheid met zich meebracht. In het wetgevingstraject zijn daarom verschillende aanpassingen doorgevoerd en aanvullende waarborgen ingebouwd om de mogelijke privacyinbreuk te verkleinen. In het wetgevingstraject is een horizonbepaling opgenomen. Dat betekent dat de wet na 3 jaar wordt geëvalueerd en dat mede naar aanleiding van de onderhavige evaluatie besloten wordt of de nieuwe bevoegdheid zal blijven bestaan.

In de evaluatie stond de vraag centraal op welke wijze bij de opsporing van strafbare feiten gebruik wordt gemaakt van kentekens die op basis van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' worden opgeslagen en welke rol deze gegevens spelen in het opsporingsproces. Belangrijk om op te merken is dat deze evaluatie geen effectmeting betrof in de zin dat de meerwaarde van de wet kwantitatief wordt berekend. Het was niet mogelijk om een dergelijke effectmeting te doen. Allereerst omdat er geen goede nulmeting kon worden gedaan. Ook voor de invoering van de wet was het immers al in beperkte mate mogelijk om kentekengegevens op te slaan en te gebruiken voor opsporingsdoeleinden op grond van het IJssellandarrest. Daarnaast is het uitvoeren van een effectiviteitsonderzoek naar de meerwaarde van opsporingsbevoegdheden uiterst complex. Opsporingsbevoegdheden, waaronder 126jj Sv, staan niet op zichzelf. Zij worden doorgaans naast elkaar ingezet en de informatie die één middel oplevert wordt vaak gelegd naast informatie die is verzameld met behulp van andere opsporingsbevoegdheden. Deze informatie wordt in samenhang gebruikt voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Eventuele effecten op de opsporing en vervolging zijn daardoor lastig te herleiden tot één specifiek opsporingsmiddel. Om deze reden is een kwalitatieve evaluatie uitgevoerd waarbij aandacht is besteed aan de processen en de context waarin 126jj is ingezet en de verschillende doelen die daarmee werden nagestreefd. Daardoor kon inzicht worden verkregen in de relatie tussen wetgeving en doelbereiking.

In de onderstaande tekst wordt ingegaan op de belangrijkste bevindingen van de evaluatie. Allereerst wordt stilgestaan bij de vraag in hoeverre de beleidsveronderstellingen die ten grondslag lagen aan de wet uitgekomen zijn en op welke wijze de bevoegdheid in de praktijk wordt ingezet. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de belangrijkste overwegingen die ten grondslag liggen aan de inzet van 126jj. Daarna wordt ingegaan op dilemma's en risico's die zich voordoen bij het onherkenbaar maken van personen en niet openbare locaties op overzichtsfoto's en het uitvoeren van omvangrijke 126jj-bevragingen. Vervolgens komt het cameraplan van 126jj aan bod. Ten slotte wordt stilgestaan bij eventuele risico's die zich voor (kunnen) doen met betrekking tot enkele waarborgen die in de wet zijn ingebouwd.

6.1 Veronderstelde werking van de wet en effecten van de wet in de praktijk

De beleidsveronderstelling was dat 126jj een bijdrage levert aan zowel de effectiviteit als aan de efficiëntie van de opsporing. De effectiviteit van de opsporing zou met behulp van 126jj worden vergroot door het vergaren van bewijsmateriaal, het verkrijgen van doorslaggevende opsporingsinformatie, het verkrijgen van sturingsinformatie en het mogelijk uitsluiten van verdachten. Op basis van ons onderzoek komt naar voren dat 126jj een beperkte rol speelt in de bewijsvoering. Doordat aan de hand van 126jj-gegevens géén personen kunnen worden geïdentificeerd, is meestal aanvullende opsporingsinformatie nodig om te bewijzen dat niet alleen een gebruikt voertuig, maar ook de verdachte op een bepaald moment op een bepaalde plek of route is geweest. Deze beperking geldt ook voor het uitsluiten van verdachten. Een verdachte kan niet worden uitgesloten op basis van *enkel* 126jj-gegevens. In combinatie met andere opsporingsgegevens worden 126jj-gegevens wel gebruikt om mogelijke verdachten, scenario's en dreigingen naar personen uit te sluiten. Op die manier kan verder richting gegeven worden aan het onderzoek. In lijn met het voorgaande wordt 126jj vaak ingezet om sturingsinformatie te verkrijgen. In ons onderzoek komt naar voren dat 126jj vaak naast andere opsporingsmiddelen wordt ingezet, en in combinatie met andere opsporingsinformatie, zoals getuigeninformatie of telecomgegevens verder richting geeft aan het onderzoek. Met name bij de start van opsporingsonderzoeken waar nog weinig andere opsporingsinformatie voorhanden is blijkt, 126jj vaak relevante sturingsinformatie te bieden. In enkele gevallen heeft de bevoegdheid doorslaggevende informatie opgeleverd voor het opsporingsproces. Uit ons onderzoek blijkt dat de inzet van 126jj in enkele zaken direct tot een verdachte heeft geleid, die zonder de inzet van deze bevoegdheid mogelijk niet en in ieder geval veel minder snel in beeld zou zijn gekomen.

Naast de effectiviteit zou 126jj ook de efficiëntie bevorderen van het opsporingsproces. Er zouden tijd, mensen en middelen kunnen worden bespaard.
In ons onderzoek komt naar voren dat de inzet van 126jj het makkelijker kan maken bepaalde voertuigen en daarmee bepaalde verdachten in beeld te krijgen. Daar staat tegenover dat het bevragen en analyseren van 126jj-gegevens veel politiecapaciteit kan vergen. Met betrekking tot het efficiënter maken van het opsporingsproces kan dan ook geen eenduidige conclusie worden getrokken. Daarbij is het relevant op te merken dat gedurende dit evaluatieonderzoek duidelijk is geworden dat de ontwikkeling van Argus (het systeem dat gebruikt wordt om 126jj-gegevens te bevragen) stil heeft gestaan, omdat het nog onduidelijk is of de huidige wet zal worden verlengd. De doorontwikkeling van Argus zou het bevragen van 126jj-gegevens in de toekomst efficiënter kunnen maken. Dit betreft onder andere het type zoekvragen dat binnen Argus kan worden verricht en het automatisch onherkenbaar maken van personen op overzichtsfoto's. Deze voorbeelden worden uitgebreider beschreven in paragraaf 6.3 en 6.4 van deze conclusie.

6.2 Overwegingen inzet

In de periode 1 januari 2019 tot april 2021 zijn er in totaal 3.668 126jj-verzoeken ingediend, waarvan er 3.373 in behandeling zijn genomen. Vaak neemt de politie het initiatief om 126jj in te zetten. De officier van justitie besluit vervolgens, na overleg met de politie, of de inzet van 126jj wenselijk is. Uit ons onderzoek komt naar voren dat politie en OM de bevoegdheid als een relatief licht BOB-middel zien, zeker in relatie tot andere BOB-middelen zoals het bevragen van telecomgegevens.

Over het algemeen wordt 126jj ingezet voor delicten die zwaarder van aard zijn, zoals drugsgerelateerde criminaliteit of moord en doodslag. Omdat 126jj door officieren van justitie als een relatief licht middel wordt gezien en de delicten veelal zwaarder van aard zijn voldoet de inzet van 126jj in hun ogen al snel aan het proportionaliteitsvereiste. Opvallend is dat respondenten van de politie en het OM de inzet van 126jj niet proportioneel achten voor lichtere delicten, zoals een winkeldiefstal, terwijl de inzet van 126jj voor deze delicten wettelijk wel is toegestaan.

Naast de juridische afweging omtrent de proportionaliteit van de bevoegdheid speelt personele capaciteit een rol in de afweging om het middel al dan niet in te zetten. Deze afweging is vooral aan de orde bij de geautoriseerde opsporingsambtenaren die een 126jj-bevraging uitvoeren en in mindere mate bij de politieambtenaren die de 126jj-gegevens analyseren. Sommige 126jj-bevragingen kosten erg veel tijd om uit te voeren. Daarom wegen geautoriseerde opsporingsambtenaren in deze situaties af of de tijd die nodig is om een zoekvraag uit te voeren proportioneel is ten opzichte van de mogelijke meerwaarde van de 126jj-gegevens in het opsporingsonderzoek. Doorgaans overlegt de geautoriseerde opsporingsambtenaar met de persoon die het 126jj-verzoek heeft ingediend over de mogelijke inperking van de zoekvraag zodat er in hun ogen een betere verhouding ontstaat tussen de benodigde opsporingscapaciteit en de verwachte opbrengst. Daarbij wordt rekening gehouden met de zwaarte van het delict. Voor de zwaardere delicten (zoals moord) wordt een zwaardere tijdsinvestering doorgaans sneller als acceptabel gezien.

Ook de opslagtermijn van gegevens (de '28-dagentermijn') heeft invloed op de overweging om 126jj in te zetten. Uit angst om gegevens te verliezen wordt 126jj soms al vroeg in het opsporingsonderzoek ingezet om gegevens alvast veilig te stellen die op een later moment mogelijk nodig blijken te zijn. Soortgelijke overwegingen spelen ook een rol bij de inzet van andere BOB-middelen waarmee vluchtige gegevens worden veiliggesteld (zoals mastgegevens van telecommunicatie). Het voor de zekerheid alvast veilig laten stellen vindt plaats, omdat vaak pas later in een opsporingsonderzoek duidelijk wordt welke gegevens van toegevoegde waarde (kunnen) zijn in het proces van opsporing en bewijsvoering. Een ongewenst neveneffect van de opslagtermijn van 28 dagen is dat in deze situaties doorgaans meer gegevens worden opgevraagd dan gezien de overige beschikbare opsporingsinformatie en de uiteindelijke opsporingsvraag strikt noodzakelijk is.

Los van het veiligstellen van gegevens uit angst voor verlies komt uit ons onderzoek een gemengd beeld naar voren wat betreft de vraag in hoeverre de 28-dagentermijn toereikend is voor de opsporing. Dit lijkt sterk afhankelijk te zijn van het type delict waarvoor de bevoegdheid wordt ingezet. In de minder complexe zaken of in zaken die al snel na de daad zijn gemeld, waardoor er veel gerichte informatie is over tijd en plaats, kunnen voertuigen al snel in beeld komen en de passagegegevens snel worden bevraagd. In deze zaken wordt doorgaans binnen enkele uren of dagen een bevraging gedaan waardoor de 28-dagentermijn in de meeste gevallen voldoet. Bij complexere zaken kan de termijn wel te kort zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om zaken waarin het van belang is om patronen in kaart te brengen. Om inzicht te krijgen in reispatronen is soms meer dan 28 dagen nodig. Daarnaast zijn er grote onderzoeken die maanden of zelfs jaren kunnen beslaan (bijvoorbeeld een moordonderzoek). In deze onderzoeken komen vaak pas later in het onderzoek – nadat de 28-dagentermijn is verstreken – mogelijk relevante locaties of kentekens naar voren. Sommige respondenten opperen daarom dat een getrapte bevoegdheid, waarbij voor bepaalde zwaardere delicten gegevens langer dan 28 dagen terug te

raadplegen zijn, uitkomst zou kunnen bieden. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat voor iedere gekozen opslagtermijn geldt dat mogelijk waardevolle gegevens verloren zullen gaan. In ons onderzoek kwam in gesprekken met de politie en het OM bijvoorbeeld naar voren dat het ook bij het opvragen van telecomgegevens – die vaak zes maanden bewaard blijven – voorkomt dat relevante informatie niet meer beschikbaar is.

6.3 Omvangrijke bevragingen

Binnen Argus kan op specifieke kentekens worden gezocht, maar het is ook mogelijk om te zoeken op een gedeelte van een kenteken of alle passages op te vragen op een specifieke tijd en plaats. Om 126jj-gegevens te kunnen verstrekken vanuit Argus moet een geautoriseerde opsporingsambtenaar eerst controleren of de kentekens correct herkend zijn door het systeem, door deze te vergelijken met een uitsnede van het kenteken uit een overzichtsfoto. Indien de geautoriseerde opsporingsambtenaar vaststelt dat een kenteken foutief herkend is, wordt deze afgekeurd en kan dit kenteken niet worden verstrekt. Voor zoekvragen die géén betrekking hebben op een specifiek kenteken, biedt de wet de mogelijkheid de foutief herkende kentekens toch te verstrekken. Het idee daarachter is dat in situaties waarin nog geen specifiek voertuig in beeld is, ook kentekens die door het systeem foutief zijn herkend relevant kunnen zijn. In deze situaties moet de geautoriseerde opsporingsambtenaar wel melden dat er foutief herkende kentekens zijn verstrekt. Hoewel het wettelijk gezien mogelijk is bij dit type bevragingen verkeerd herkende kentekens te verstrekken, is dit niet mogelijk binnen Argus. Gegevens uit Argus kunnen alleen worden verstrekt als deze zijn goedgekeurd door een geautoriseerde opsporingsambtenaar. Dit evaluatieonderzoek heeft laten zien dat sommige geautoriseerde opsporingsambtenaren daarom zonder controle alle kentekens van dit soort passagebevragingen goedkeuren. Dit gebeurt om te voorkomen dat mogelijk relevante passagegegevens verloren gaan indien ze na controle worden afgekeurd. Het zonder controle goedkeuren biedt tevens het voordeel dat er niet te veel tijd wordt gespendeerd aan het controleren van deze soms grote hoeveelheden gegevens waarvan slechts een deel relevant zal zijn. Het probleem is echter dat als kentekens eenmaal zijn goedgekeurd, deze bij een volgende bevraging van dezelfde passage niet nogmaals hoeven te worden gecontroleerd. Hierdoor bestaat het risico dat bij een volgende bevraging niet-gecontroleerde en mogelijk onjuiste kentekengegevens worden geleverd.

Het risico dat niet-gecontroleerde en mogelijke onjuiste kentekengegevens worden geleverd behoeft aandacht. Een mogelijke oplossing zou zijn dat foutief herkende kentekens kunnen worden gecorrigeerd. Dit wordt echter gezien als een risico voor de integriteit en de beveiliging van Argus. In de AMvB is om die reden opgenomen dat gegevens binnen Argus niet kunnen worden gewijzigd. Een alternatief is om Argus aan te passen voor zoekvragen waarin geen specifiek kenteken wordt gezocht, zodat ook ‘niet goedgekeurde’ kentekens kunnen worden verstrekt.

Een andere mogelijke technische aanpassing aan Argus is om binnen de applicatie bepaalde omvangrijke analyses en bevragingen uit te voeren. Op die manier zijn omvangrijke bevragingen in de toekomst beter uitvoerbaar. Een voorbeeld hiervan is een analyse waarbij wordt nagegaan of er een kenteken is dat zich in een bepaalde periode op meerdere locaties heeft begeven. Om dit in kaart te brengen, moeten in de huidige situatie voor al deze locaties in een bepaald tijdsbestek alle kentekens worden gecontroleerd en verstrekt. Vervolgens wordt door de aanvrager

binnen de verstrekte kentekens gezocht naar eventuele overeenkomsten. Bij een eventuele doorontwikkeling van Argus is het technisch mogelijk om deze zoekvraag binnen Argus zelf uit te voeren. Ook het zoeken naar een voertuigsignalement zou in de toekomst binnen Argus zelf kunnen plaatsvinden doordat het technisch mogelijk is te zoeken op onder meer het model en het merk van een voertuig. Het voordeel hiervan is dat het tijdsbesparing oplevert, maar ook dat het voorkomt dat er onnodig veel 126jj-gegevens worden verstrekt naar aanleiding van een 126jj-bevraging.

6.4 Onherkenbaar maken personen en niet openbare locaties

Bij het bevragen van 126jj-gegevens kan naast de kentekengegevens een overzichtsfoto worden meegeleverd waarop het voertuig zichtbaar is. Als er op een overzichtsfoto personen of niet-openbare plaatsen herkenbaar in beeld zijn, moet volgens de wet een geautoriseerde opsporingsambtenaar de persoon of plaats onherkenbaar maken (ook wel *blurren* genoemd). In de praktijk gebeurt dit handmatig. Dit evaluatieonderzoek heeft duidelijk gemaakt dat het handmatig onherkenbaar maken van personen op overzichtsfoto's in de opsporingspraktijk tot dilemma's heeft geleid. Voor de geautoriseerde opsporingsambtenaren is het *blurren* van foto's erg tijdrovend. Bij grote bevragingen worden daarom in eerste instantie vaak géén foto's meegeleverd. Als de aanvrager na het analyseren van de gegevens alsnog van een specifieke passage graag de *geblurde* foto's wil hebben, dan kan een zoekopdracht naar die specifieke passage worden uitgevoerd en kunnen de bijbehorende foto's worden *geblurd*.

Binnen de opsporingsteams bestaat de wens om de ongeblurde overzichtsfoto's te kunnen ontvangen. In het onderzoek komt naar voren dat het is voorgekomen dat *ongeblurde* overzichtsfoto's zijn gevorderd door de officier van justitie op basis van 126nd Sv en 126nf Sv, waarmee onder meer camerabeelden van derden kunnen worden gevorderd. Voor de geautoriseerde opsporingsambtenaren leverde dit een dilemma op, omdat zij enerzijds uitvoering moeten geven aan een bevel van de officier van justitie, maar anderzijds gebonden zijn aan de voorwaarden van 126jj. In de meeste gevallen konden de geautoriseerde opsporingsambtenaren uitleggen waarom het niet mogelijk was de gevraagde gegevens te leveren. In enkele gevallen werd het verzoek op een hoger niveau binnen de politie en het OM besproken. In drie bevestigde gevallen is uiteindelijk van hogerhand binnen de politie en het OM de opdracht gekomen om de *ongeblurde* foto's te verstrekken. Deze zaken hebben intern bij de politie en het OM tot discussie geleid of in bijzondere situaties *ongeblurde* foto's zouden moeten kunnen worden verstrekt. Omdat de wet expliciet deze mogelijkheid uitsluit op basis van 126jj, is op hoger niveau binnen de politie en het OM geconcludeerd dat er géén uitzonderingsgronden zijn om *ongeblurde* foto's te verkrijgen of te verstrekken. Na deze drie zaken zijn voor zover bekend geen *ongeblurde* foto's meer verstrekt.

Hoewel de politie en het OM hebben geconcludeerd dat het niet mogelijk is de *ongeblurde* overzichtsfoto's te verkrijgen, blijft vanuit opsporingsoogpunt de wens bestaan om *ongeblurde* overzichtsfoto's in specifieke situaties te verkrijgen. Om aan deze wens tegemoet te komen hebben sommige respondenten een getrapte werking van 126jj gesuggereerd. Dat betekent dat *ongeblurde* overzichtsfoto's onder strikte aanvullende voorwaarden zouden kunnen worden verstrekt. Bijvoorbeeld door verstrekking pas toe te staan voor specifieke feiten die de rechtsorde ernstig schokken en als een rechter-commissaris zijn of haar goedkeuring heeft verleend.

Het handmatig *blurren* van personen op overzichtsfoto's is verplicht gemaakt omdat het, bij het opstellen van de wet, technisch niet mogelijk was automatisch alle inzittenden in een voertuig en niet-openbare plaatsen onherkenbaar te maken. In ons onderzoek komt naar voren dat het inmiddels technisch mogelijk is om personen op overzichtsfoto's automatisch onherkenbaar te maken. Als dit direct gebeurt bij het opslaan van gegevens in Argus, kan dit het risico op het verstrekken van *ongeblurde* foto's verkleinen. Onderzoek naar de praktijk zal moeten uitwijzen hoe accuraat deze softwarematige oplossing is. Gebeurt het *blurren* pas bij de verstrekking, zoals op dit moment het geval is, dan blijft de mogelijkheid bestaan – ondanks de wettelijke bepaling en eerdergenoemde conclusie dat geen *ongeblurde* foto's mogen worden verstrekt – om incidenteel bij zwaarwegende opsporingsbelangen *ongeblurde* foto's te verstrekken.

6.5 Cameraplan

Op dit moment is 92% van alle beschikbare vaste ANPR-camera's voor de politie aangewezen als 126jj-camera. In totaal gaat het om 919 vaste 126jj-camera's verdeeld over 461 126jj-locaties. Deze camera's registreerden in 2020 gemiddeld vijf miljoen passages per dag, waarvan ongeveer twee miljoen passages een uniek kenteken betroffen. Dit betekent dat ieder voertuig dat geregistreerd werd gemiddeld 2,5 126jj ANPR-camera's passeerde. Vanwege COVID-19 zijn de cijfers sinds 2020 niet volledig representatief voor het totaal aantal geregistreerde passages onder niet-COVID omstandigheden.

Om te voorkomen dat er ongedifferentieerde gegevensverzameling plaatsvindt, moeten de als 126jj aangewezen ANPR-camera's voldoen aan ten minste één van de drie criteria uit artikel 3 lid 2 AMvB. Voor iedere 126jj-locatie is aan de hand van deze criteria schriftelijk gemotiveerd waarom een ANPR-locatie wordt aangewezen als 126jj-locatie. De afzonderlijke documenten waarin de motivatie voor de plaatsing van de camera's per locatie is opgenomen, zijn echter niet openbaar beschikbaar, hoewel dat op grond van artikel 2 lid 3 van de AMvB 126jj wel zou moeten. Voor belanghebbenden is het daardoor lastig te controleren of sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling.

Een overweging die een rol speelt om vast te stellen of sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling is het geografisch gebied waarin de dataverzameling en -opslag plaatsvindt, ofwel de dekking van de 126jj-camera's. Qua dekking zijn er in Nederland, met name buiten de Randstad, nog hele stukken snelweg waar iemand niet geregistreerd wordt. Tegelijkertijd zijn er gebieden in Nederland, vooral in de Randstad, waarin de dichtheid van ANPR-camera's wel al een groot deel van de (snel)wegen dekt. In hoeverre dit wel of niet conform de Europese dataretentie jurisprudentie is kan op basis van deze evaluatie niet worden vastgesteld. In een mogelijke rechtszaak die belangenorganisatie Privacy First voornemens is aan te spannen kan een uitspraak worden gedaan over de mate waarin sprake is van ongedifferentieerde gegevensverzameling met de huidige dekking van 126jj-camera's.

Naast de motivatie van de 126jj-locaties in het cameraplan, behoeft het gegeven dat de 126jj-locaties onvoldoende kenbaar zijn voor burgers aandacht. In het cameraplan staan sommige locaties redelijk specifiek beschreven doordat een kruising of afslag staat genoemd. Sommige locaties worden echter slechts aangeduid met één straatnaam. Dit maakt dat het voor burgers niet altijd voldoende duidelijk is waar de ANPR-camera's ongeveer staan. De beschrijving van de 126jj-

locaties behoeft daarom aandacht. Door een deel van de locaties duidelijker te beschrijven, kan de kenbaarheid worden vergroot.

6.6 Risico's en waarborgen

Met betrekking tot 126jj zijn verschillende waarborgen ingebouwd om de privacy-inbreuk voor betrokkenen te verkleinen. In ons onderzoek is een aantal risico's naar voren gekomen dat mogelijk afbreuk doet aan deze waarborgen. Op basis van ons onderzoek zijn er overigens geen aanwijzingen gevonden dat deze risico's daadwerkelijk tot problemen hebben geleid. In onderstaande tekst worden deze risico's kort besproken.

6.6.1 Autorisaties en logging Argus

Om onrechtmatige toegang tot 126jj-gegevens tegen te gaan, wordt onder meer de toegang tot Argus beperkt tot geautoriseerde opsporingsambtenaren en vindt er *logging* plaats binnen Argus van de activiteiten van de gebruikers. Om te voorkomen dat personen onterecht toegang hebben tot Argus, worden de autorisaties in beginsel ingetrokken als een persoon geen gebruik meer maakt van deze toegangsrechten of van functie wisselt. Zoals ook is vastgesteld in de politie audit over het jaar 2020 vindt er op dit moment echter geen periodieke controle plaats op de actualiteit van de toegangsrechten. Hierdoor is het niet bekend in welke mate de toegangsrechten actueel zijn. Ook voor de *logging* geldt dat er geen periodieke controle plaatsvindt. Dit is een mogelijk risico, omdat daarmee eventueel onrechtmatig gebruik van Argus niet tijdig gedetecteerd kan worden. Op basis van dit evaluatieonderzoek zijn er overigens geen aanwijzingen dat er sprake is van eventueel onrechtmatig gebruik van Argus.

6.6.2 Foutmarge

Om het risico op het verstrekken van onjuiste gegevens te verkleinen en te voorkomen dat de politie op een verkeerd spoor komt (een zogenoemde *false positive* als onterecht een *'hit'* wordt gemeld waar dat niet terecht is) moeten de 126jj-camera's volgens de wet in staat zijn minimaal 90% van de kentekens onder 'normale omstandigheden' correct te registeren. Op basis van de wet is het onduidelijk wanneer de 90%-norm geldt (op het moment dat camera's worden aangeschaft, of gedurende de gehele looptijd dat de camera's in gebruik zijn). Ook is onduidelijk in welke omstandigheden deze 90%-norm geldt (wat is 'normaal'?). Het zou daarom duidelijker zijn als de wetgever nader zou specificeren of de 90%-norm alleen geldt bij de aanschaf van de camera's of ook betrekking heeft op de volledige levensduur van de ANPR-camera. Om deze norm te kunnen toetsen zou verder helderder moeten zijn onder welke (weers)omstandigheden camera's geacht worden aan deze norm te voldoen.

6.6.3 Opslag 126jj-gegevens

Een mogelijk risico bij de opslag van 126jj-gegevens is dat deze gegevens lekken door onzorgvuldigheid of vanwege een hack. Om dit te voorkomen zijn verschillende beveiligingsmaatregelen genomen die zijn beschreven in paragraaf 4.5.2. Duidelijk is geworden dat op dit moment een mogelijk risico bestaat op een lek na het afronden van een zoekopdracht door een geautoriseerde opsporingsambtenaar. Om de resultaten te kunnen delen met de aanvrager downloadt de geautoriseerde

opsporingsambtenaar de resultaten en verstuurt hij of zij deze – veelal – via de email. Sommige geautoriseerde opsporingsambtenaren bewaren een kopie van de geleverde resultaten lokaal (als back-up) op hun eigen computer. Dit gebeurt vaak op eigen initiatief en zonder duidelijke kaders. Daardoor bestaat het risico dat gegevens te lang onbeheerd worden opgeslagen. Ook in de gezamenlijke e-mailbox van de geautoriseerde opsporingsambtenaren blijft vaak een kopie achter van de verstrekte gegevens in de map 'verzonden berichten'. Dit heeft tot gevolg dat gegevens worden opgeslagen in systemen die daar niet voor bedoeld zijn, waardoor het risico bestaat dat bewaartermijnen worden overschreden en een groter risico bestaat op lekken of hacken. Hoewel de gegevens in dat geval strikt genomen onder de Wpg vallen en niet meer onder 126jj, behoeft het beleid omtrent de omgang met 126jj-gegevens nadat deze gedownload zijn aandacht.

6.6.4 Telefonische bevelen

In geval van spoed kan een bevel telefonisch (mondeling) door de officier van justitie worden verstrekt. Op basis van artikel 126jj lid 4 Sv moet de officier van justitie binnen 72 uur een telefonisch bevel op schrift stellen. Het overschrijden van deze termijn kan leiden tot vormverzuim, wat in het uiterste geval gevolgen kan hebben in het strafproces. Deze termijn is overgenomen in Argus; de geautoriseerde opsporingsambtenaar dient het schriftelijk bevel binnen dezelfde 72 uur in Argus in te voeren. Het invoeren van het bevel in Argus binnen 72 uur is echter niet wettelijk verplicht. Dit in tegenstelling tot het op schrift stellen van het bevel binnen 72 uur. Dit evaluatieonderzoek heeft laten zien dat in ongeveer 46% van alle mondelinge bevelen het schriftelijk bevel te laat is ingevoerd. Opvallend is dat beide termijnen aan elkaar gelijkgesteld zijn. Een bevel dat net binnen de 72 uur op schrift is gesteld kan hierdoor gemakkelijk te laat in Argus worden geregistreerd. De vraag is daarom of de 72 uur die binnen Argus voor het invoeren van het schriftelijk bevel gehanteerd wordt (en geen wettelijke verplichting is) realistisch en nodig is.

Op basis van de beschikbare data is niet duidelijk geworden of het schriftelijk bevel te laat op schrift is gesteld door de officier van justitie en/of alleen te laat in Argus is ingevoerd. Het is daarom niet duidelijk of er een risico is op het overschrijden van de wettelijke termijn, en hoe groot dit risico is. Geïnterviewde medewerkers van de BOB-kamer gaven aan dat het voorkomt dat bevelen te laat op schrift worden gesteld, maar dat er niet wordt geregistreerd hoe vaak dit precies het geval is. Ook op basis van eerdere onderzoeken naar andere BOB-middelen is geen informatie beschikbaar over de termijn waarop telefonische bevelen op schrift worden gesteld. Om hier meer inzicht in te krijgen is daarom vervolgonderzoek nodig.

6.6.5 Toezicht

Voor 126jj geldt dat aan de Autoriteit Persoonsgegevens en de Inspectie Justitie en Veiligheid een toezichtstaak is toegekend. De toezichthouders kunnen zelfstandig besluiten bepaalde onderwerpen – zoals 126jj – uit te lichten om nader te onderzoeken. Daarnaast kunnen zij een onderzoek opstarten naar aanleiding van signalen die zij ontvangen. Uit gesprekken met beide toezichthouders blijkt dat zij 126jj niet als specifiek onderwerp behandelen in hun onderzoeksprogramma's van de AP en de Inspectie. Daarnaast hebben zij in 2019 en 2020 geen signalen ontvangen op basis waarvan zij nader onderzoek naar de werkwijze van 126jj nodig achtten. Er bestaat een kans dat door deze werkwijze mogelijke problemen niet worden gezien die mogelijk wel zouden opduiken bij gericht toezicht op de bevoegdheid. Voor nu biedt onderhavige evaluatie zicht op de uitvoering van de bevoegdheid in de praktijk. Ook

de privacy audit die in 2022 verschijnt zal nader inzicht geven in de wijze waarop aan de bevoegdheid in de praktijk uitvoering wordt gegeven.

6.7 Tot slot

In deze evaluatie stond de vraag centraal op welke wijze bij de opsporing van strafbare feiten gebruik wordt gemaakt van kentekens die op basis van de wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie' worden opgeslagen en welke rol deze gegevens spelen in het opsporingsproces.

Uit ons onderzoek komt naar voren dat de bevoegdheid grotendeels conform het wettelijk kader wordt ingezet. Er zijn twee punten gesignaleerd waarbij dat niet het geval is of was: het verstrekken van *ongeblurde* overzichtsfoto's in drie opsporingsonderzoeken en het ontbreken van de onderliggende motivaties van 126jj-locaties in het cameraplan. Bij één punt is het onduidelijk. Voor het tijdig op schrift stellen van telefonische bevelen geldt dat het onduidelijk in welke mate dit conform het wettelijk kader gebeurt. Om hier meer inzicht in te krijgen is vervolgonderzoek nodig. Daarnaast is een aantal risico's gesignaleerd dat aandacht behoeft van de uitvoerende partijen en de wetgever. Dit heeft betrekking op de controle van de *logging* en autorisaties van geautoriseerde opsporingsambtenaren en onduidelijkheden in de formulering van de toegestane foutmarge van 126jj-camera's. Ten slotte behoeven de regels omtrent het beheer van geleverde 126jj-resultaten aandacht.

Wat betreft de efficiëntie in het opsporingsproces kan geconcludeerd worden dat de nieuwe bevoegdheid er soms voor zorgt dat er tijd kan worden bespaard. Tegelijkertijd kost de inzet van de bevoegdheid ook politiecapaciteit. Het nettoresultaat hiervan is moeilijk te bepalen. In de toekomst zou – indien de wet wordt behouden – het gebruik van de bevoegdheid efficiënter kunnen worden vormgegeven door aanpassingen door te voeren in Argus (zoals het uitbreiden van de zoekmogelijkheden binnen Argus).

Tot slot blijkt uit ons onderzoek dat 126jj in het grootste deel van de zaken wordt gecombineerd met andere BOB-middelen. De inzet van 126jj levert in deze zaken informatie op die *in combinatie met* andere opsporingsinformatie verder richting kan geven aan het opsporingsonderzoek. In sommige zaken is de bijdrage van 126jj doorslaggevend geweest. Uiteraard geldt hierbij dat niet met zekerheid kan worden vastgesteld hoe een zaak zou zijn verlopen zonder het bestaan van 126jj. Wel heeft de inzet van 126jj er in deze zaken direct toe bijgedragen dat specifieke verdachten in beeld kwamen. Zonder de inzet van 126jj zou het in deze specifieke zaken erg lastig of tijdrovend geweest zijn om de verdachten op andere wijzen te achterhalen. In de bewijsvoering speelt 126jj een beperkte rol. Daarbij moet worden opgemerkt dat nog maar een beperkt aantal zaken tot zitting is gekomen waarin 126jj is ingezet. De meerwaarde van 126jj lijkt echter – ook op basis van aanvullende gesprekken met officieren van justitie – het grootst gedurende het opsporingsproces.

Summary

Evaluation of ANPR legislation, Section 126jj of the Dutch Code of Criminal Procedure

The Dutch Act on 'the Recording and storage of vehicle registration data by the police' evaluated

The Dutch Act on the 'Recording and storage of vehicle registration data by the police'[39] (*wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie'*) entered into force on 1 January 2019. Based on the new Section 126jj of the Dutch Code of Criminal Procedure (*Wetboek van Strafvordering*) (referred to in the rest of the report as '126jj'), the police may record and store the vehicle registration data of passing vehicles using designated cameras for a period of 28 days. The data may be inspected during that period for the purpose of investigating a crime or persons at large. The Act contains an evaluation and sunset clause. Initially, the power will be in force for three years unless decided otherwise by Royal Decree. Based partly on this evaluation, it will be determined whether the power will be maintained. The evaluation is based on two monitor reports. The first monitor report was published in 2020 and the second monitor report was published at the same time as this evaluation.

Research question

The central research question for this study is as follows:

In what way are number plates that have been stored on the basis of the Dutch Act on the 'Recording and storage of vehicle registration data by the police' used in the investigation of criminal offences and what role do the data play in investigations?

For the purpose of answering the central research question, the following research questions have been posed:

Realisation and predicted effect of the Act

1 How did the Dutch Act on the 'Recording and storage of vehicle registration data by the police' come into being?
2 What assumptions lay behind the drafting of the legislative proposal?
3 What are the views of the officials involved on the predicted effect of the Act?

Implementation of the Act

4 How many number plates are recorded on camera?
5 How many requests for vehicle registration data are submitted each month?
6 For what types of crimes are requests for vehicle registration data submitted?
7 How does the implementation process of storing, requesting and providing vehicle registration numbers proceed in practice?
8 To what extent are there bottlenecks in the implementation process?

[39] In full: 'Amendment of the Code of Criminal Procedure in connection with the regulation of the recording and storage of vehicle registration data by the police'.

9 What kinds of measures were taken following the PIA and how are they used in practice?
10 To what extent are the measures taken adequate for preventing the risks identified in the PIA and to what extent do residual risks occur?
11 To what extent is the implementation in line with the legal framework?

Effects of the Act

12 For what purposes are requests for vehicle registration data submitted?
13 How are the vehicle registration data obtained used in the investigation and prosecution?
14 To what extent does searching number plates stored pursuant to the Act on the "Recording and storage of vehicle registration data by the police" contribute towards achieving the stated objectives? Is this context dependent?
15 How does the searching of number plates stored pursuant to the Act on the "Recording and storage of vehicle registration data by the police" relate to the use of other investigative powers?
16 To what extent does the use of Section 126jj of the Code of Criminal Procedure in the investigation process have unintended consequences?

Research methods

The evaluation is based on information collected during two rounds of the Monitor in 2019 and 2020. During these two rounds, information was gathered by means of a literature review, desk research and interviews. Earlier studies on the use of automatic number plate recognition (ANPR) in the Netherlands were primarily used for the literature review. For the desk research, additional documents of the police and the Public Prosecution Service were analysed and a list of judgments was produced on rechtspraak.nl. This involved performing a comprehensive search on the rechtspraak.nl database for criminal cases in which Section 126jj was used. All 126jj requests are stored in a system called Argus, in which all 126jj data are also stored. Data on these records and requests have been analysed from 1 January 2019 to March 2021 and incorporated into this report. In the context of this study, interviews were also conducted with police officers, officers of the Royal Netherlands Marechaussee and the Netherlands Public Prosecution Service at national and regional level. A total of 124 different respondents were interviewed. Some respondents were interviewed twice or more to obtain additional information or because they were involved in more than one case. During the interviews, the drafting of the legislative proposal and its implementation in a more general sense were discussed. Interviews were also conducted in relation to specific investigation cases. Twenty cases were selected and discussed in greater detail. The course of the criminal investigation and the manner in which 126jj was used were examined in these cases.

Predicted effect of the Act and effects of the Act in practice

The policy assumption was that 126jj contributes to both the effectiveness and efficiency of investigations. Section 126jj would help improve the effectiveness of investigations through the gathering of evidence, the obtaining of decisive investigative information, the obtaining of leads and the potential ruling out of suspects. Our research shows that 126jj plays a limited role in the furnishing of evidence. As 126jj data cannot identify persons, additional investigative information

is usually needed to prove that not only a vehicle, but also the suspect has been at a particular location or route at a particular time. This restriction also applies to ruling out suspects. A suspect cannot be ruled out on the *sole* basis of 126jj data. Section 126jj data can however be used in combination with other investigative data to rule out possible suspects, scenarios and threats to individuals, thus providing further direction for the investigation. In line with the above, 126jj is often used to obtain leads. Our research shows that 126jj is frequently used alongside other investigative powers, and, in combination with other investigative information, such as witness information or telecom data, provides further direction for the investigation. Particularly in the early stages of investigations where little other investigative information is available, 126jj often provides pertinent leads. In some cases, the power has provided decisive information for the investigation process. Our research shows that the use of 126jj has in some cases led directly to a suspect, who without the use of this power may not have been identified at all or would have taken much longer to identify.

In addition to effectiveness, 126jj is expected to also enhance the efficiency of the investigation process. Savings are anticipated in terms of time, manpower and resources. Our research shows that the use of 126jj can make it easier to identify particular vehicles and thus particular suspects. On the other hand, requesting and analysing 126jj data can require a great deal of police capacity. It is therefore impossible to reach a clear conclusion with regard to whether the Act makes the investigation process more efficient. It is relevant to note that during this evaluation study it has become clear that the development of Argus (the system used to search 126jj data) has stalled, as it is still unclear whether the current law will be extended. The further development of Argus could make the requesting of 126jj data more efficient in the future. This includes the type of search queries that can be performed within Argus and the ability to automatically render individuals unrecognisable in overview photographs.

Camera plan

Currently, 92% of all ANPR cameras available to the police are designated as 126jj cameras. There are a total of 919 fixed 126jj cameras spread across 461 126jj locations. In 2020, these cameras recorded an average of 5 million passages per day, of which around 2 million involved a unique number plate. This means that every vehicle recorded passed an average of 2.5 126jj ANPR cameras. Due to COVID-19, the figures since 2020 are not fully representative of the total number of passages recorded under non-COVID conditions.

In order to prevent indiscriminate data collection, ANPR cameras designated as 126jj must meet one of the three criteria set out in Section 3(2) of the Order in Council. For each 126jj location, these criteria have been used to justify in writing why an ANPR location is designated as a 126jj location. The individual documents setting out the justification for the placement of the cameras per location are not publicly available, however, despite the fact that they are required to be by law. This makes it difficult for interested parties to check for indiscriminate data collection.

One factor in determining whether data is being collected indiscriminately is the geographical area in which data is collected and stored, in other words the coverage of the 126jj cameras. In terms of coverage, there are still entire stretches of motor-

way in the Netherlands, particularly outside the Randstad conurbation, where vehicles travel for miles unrecorded. At the same time, there are areas in the Netherlands, particularly within the Randstad conurbation, where the density of ANPR cameras already covers a large proportion of the road and motorway network. The extent to which this is or is not in accordance with European case law on data retention cannot be determined on the basis of this evaluation. As part of a potential court case that interest group Privacy First intends to bring, a ruling may be made on the extent to which the current 126jj camera coverage amounts to indiscriminate data collection.

In addition to the justification of the 126jj locations in the camera plan, another issue that warrants attention is the lack of clarity with regard to the 126jj locations. The camera plan provides a reasonably specific description of some locations by mentioning a junction or exit. However, some locations are solely identified by a street name, making the precise location of all ANPR cameras unclear for the general public. The description of the 126jj sites therefore requires further attention in order to improve awareness.

Margin of error

To reduce the risk of providing incorrect data and to prevent the police from being led down the wrong track (a 'false positive' due to an incorrect 'hit'), 126jj cameras must, by law, be able to correctly record at least 90% of number plates under 'normal circumstances'. Based on the law, it is unclear when the 90% standard applies (at the time cameras are acquired, or for the entire duration that the cameras are in use). It is also unclear under what circumstances this 90% standard applies (what is 'normal'?). It would therefore be clearer if the legislator would specify whether the 90% standard only applies at the time of acquiring the cameras or if it also covers the entire lifespan of the ANPR camera. For the purpose of testing this standard, it should also be clearer under which weather conditions cameras are expected to meet this standard.

Authorised investigating officers

Measures to prevent unauthorised access to 126jj data include restricting access to Argus to authorised investigating officers and logging user activity within Argus. To prevent unauthorised access to Argus, authorisations are in principle withdrawn if a person is no longer using the system or changes functions. As was also established in the 2020 audit, there is currently no periodic monitoring of the relevance of access rights. As a result, it is not known to what extent the access rights are up to date. Logging is also not subject to periodic monitoring. This is a potential risk, as it means that any unauthorised use of Argus cannot be detected in a timely manner. Based on this evaluation study, there are no indications of any unauthorised use of Argus.

Consultation of data

There were 1,119 126jj requests in 2019 and 2,102 126jj requests in 2020. A total of 3,668 126jj requests were submitted up to April 2021. Of these requests, 3,373 (92%) were processed.

The police often take the initiative in the use of 126jj. The public prosecutor then decides, after consulting the police, whether the use of 126jj is desirable. Our research shows that the police and the Public Prosecution Service consider the power to be a relatively light special investigative power, certainly in relation to other special investigative powers such as the requesting of telecom data. Section 126jj is generally used for more serious offences such as drug-related crime or murder and manslaughter. Given that public prosecutors view 126jj as a relatively light method and offences are often of a more serious nature, they are likely to consider the use of 126jj to meet the requirement of proportionality. It is striking that respondents from the police and the Public Prosecution Service do not consider the use of 126jj proportionate for less serious offences such as shoplifting, although the law permits the use of 126jj for these offences.

In addition to the legal assessment of the proportionality of the power, personnel capacity plays a role in the consideration of whether or not to use the power. This consideration applies mainly to authorised investigating officers carrying out a 126jj search and to a lesser extent to police officers analysing 126jj data. Some 126jj searches are very time-consuming to carry out. In these situations, authorised investigating officers therefore weigh up whether the time required to carry out a search is proportionate to the potential added value of the 126jj data to the investigation. The authorised investigating officer usually consults with the person making the 126jj request about the possible restriction of the search query to ensure that, in their view, there is a better balance between the required investigative capacity and the expected return. When doing so, they take into account the severity of the offence. For the more serious offences (such as murder), a greater time investment is usually more likely to be considered acceptable.

The data storage period (the '28-day period') also has an impact on the assessment as to whether to use 126jj. For fear of losing data, 126jj is sometimes deployed early on in a criminal investigation to secure data that may be needed later. Similar considerations apply to the use of other special investigative powers to secure volatile data (such as telecommunications mast data). This data is secured as a precaution, as it is often only later in an investigation that it becomes clear which data may be of added value in the process of investigating and furnishing evidence. An undesirable side effect of the 28-day storage period is that, in these situations, more data is usually requested than is strictly necessary in view of the other available investigative information and the final investigation question.

Apart from the securing of data for fear of loss, our research shows a mixed picture of the extent to which the 28-day period is sufficient for the purpose of investigation. This seems to depend largely on the type of offence for which the power is used. In the less complex cases or in cases that have been reported soon after the act, meaning there is a lot of targeted information about time and place, vehicles can be rapidly identified and the passage data can be requested without delay. In these cases, a search is usually carried out within a few hours or days and the 28-day period is therefore sufficient in most cases. In more complex cases, however, the period may be too short. For example, these are cases where it is important to identify patterns. Sometimes more than 28 days are needed to understand travel patterns. In addition, major investigations such as murder investigations can take months or even years. In these investigations, potentially relevant locations or number plates are often not identified until later in the investigation – after the 28-day period has passed. Some respondents therefore suggested that a graduated power, whereby data can be consulted for longer than 28 days for certain more

serious offences, might offer a solution. It should be noted, however, that for any storage period chosen, valuable data may be lost.

Extensive searches

Within Argus it is possible to search for specific number plates, however it is also possible to search for part of a number plate or to retrieve all passages at a specific time and location. In order to provide 126jj data from Argus, an authorised investigating officer must first check whether the number plates have been correctly recognised by the system by comparing them with a cut-out of the number plate from an overview photo. If the authorised investigating officer establishes that a number plate has been incorrectly recognised, it will be rejected and this number plate cannot be issued. For search queries that do not relate to a specific number plate, the law offers the possibility of still providing the incorrectly recognised number plates. The idea behind this is that in situations where no specific vehicle has yet been identified, even number plates that are incorrectly recognised by the system may be relevant. In these situations, the authorised investigating officer must report that incorrectly recognised number plates have been provided. Although it is legally possible to provide misidentified number plates in these types of searches, this is not possible within Argus. Data from Argus can only be issued if it has been approved by an authorised investigating officer. This evaluation study has shown that some authorised investigating officers therefore approve all number plates for this type of passage query without performing any checks. The reason for this is to avoid losing potentially relevant passage data if they are rejected after verification. Approving without checking also has the advantage of avoiding spending too much time checking large amounts of data, only some of which will be relevant. The problem, however, is that once number plates have been approved, they do not need to be checked again during a subsequent search of the same passage. This creates the risk of unverified and possibly incorrect vehicle registration data being supplied during a subsequent search.

The risk of supplying unverified and potentially incorrect vehicle registration data is an issue that needs to be addressed. A possible solution would be to correct incorrectly recognised number plates. However, this is viewed as a risk to the integrity and security of Argus. For this reason, the Order in Council stipulates that data within Argus cannot be amended. An alternative is to adapt Argus for search queries not aimed at a specific number plate, so that 'non-approved' number plates can also be provided.

Another possible technical adjustment to Argus is to carry out certain extensive analyses and queries within the application. This would make it easier to carry out extensive searches in the future. One example is an analysis to determine if there is a number plate that has been at multiple locations during a certain period of time. In order to gather this information, in the current situation all number plates for all these locations need to be checked and issued within a certain time frame. The requesting party then searches for any matches within the number plates provided. If Argus were to undergo further development, it would be technically possible to perform this search within Argus itself. Vehicle description searches could also be carried out within Argus itself in the future, as it is technically possible to search by features such as vehicle make and model. The advantage being that this would save time, but also prevent unnecessary 126jj data being provided in response to a 126jj query.

Telephone orders

In urgent cases, the public prosecutor can issue an order by telephone (verbally). Pursuant to Section 126jj (4) of the Dutch Code of Criminal Procedure, the public prosecutor must put a telephone order in writing within 72 hours. Exceeding this time limit can result in a breach of procedural rules, which in extreme cases lead to a formal offence during the criminal proceedings. This deadline has been adopted in Argus: the authorised investigating officer must enter the written order into Argus within the same 72 hours. However, entering the order in Argus within 72 hours is not a legal requirement, unlike putting the order in writing within 72 hours. This evaluation study has shown that in around 46% of all verbal orders, the written order was entered too late. It is worth noting that the two deadlines are considered equivalent. As a result, an order that has been written just within the 72 hour period can easily be recorded too late in Argus. The question is therefore whether the 72 hour deadline used within Argus for the entry of the written order (and that is not a legal requirement) is realistic and necessary.

Based on the available data, it is not clear whether the written order was issued too late by the public prosecutor and/or was only entered into Argus too late. It is therefore not clear whether there is a risk of exceeding the legal deadline and how great this risk is. Officers of the Special Investigative Powers division who were interviewed say that orders are sometimes put in writing too late, but that no record is kept of exactly how often this happens. Based on previous studies of other special investigative powers, there is also no information available on how long it takes for warrants to be put in writing. Follow-up research is therefore needed to gain further insight.

Central storage and security

All ANPR data stored for 126jj purposes is entered into a database that can be consulted using the Argus application. The data is automatically destroyed after 28 days. As a result, the data can no longer be accessed after the 28-day period. A potential risk with the storage of 126jj data is that this data may be leaked due to negligence or a data hack. A number of security measures are taken to prevent this from occurring, which are described in section 4.5.2 of the underlying report. It has become clear that there is currently a potential risk of a leak following the completion of a search query by an authorised investigating officer. In order to share the results with the requesting party, the authorised investigating officer downloads the results and usually sends them by email. Some authorised investigating officers retain a copy of the results provided locally (as a back-up) on their own computer. This often happens on their own initiative and without clear frameworks. As a result, there is a risk that data will be stored unattended for too long. A copy of the data provided is also often left in the joint email box of authorised investigating officers in the 'sent messages' folder. Data is consequently stored in systems not intended for that purpose, with the risk of retention periods being exceeded and an increased risk of leakage or hacking. Although in these instances the data strictly speaking fall under the Police Data Act and no longer under 126jj, the policy on dealing with 126jj data after they have been downloaded warrants attention.

Rendering individuals and non-public locations unrecognisable

When a 126jj data search is performed, in addition to vehicle registration data, an overview photo can be provided showing the vehicle. If individuals or non-public locations are recognisable in an overview photo, the law requires an authorised investigating officer to render the individual or location unrecognisable (also referred to as blurring). In practice, this is done manually. This evaluation study has made it clear that manually rendering individuals unrecognisable in overview photographs has created dilemmas in investigative practice. Blurring photos is very time consuming for authorised investigating officers. For this reason, in the case of large-scale searches, photographs are often not supplied in the first instance. If, after analysing the data, the requesting party still wants to have the blurred photos of a specific passage, a search query for that specific passage can be performed and the corresponding photos can be blurred.

Investigation teams want to have the option to receive the unblurred overview photos. The study shows that unblurred overview photos have been demanded by the public prosecutor on the basis of 126nd and 126nf of the Code of Criminal Procedure, which allow the requisition of evidence such as camera footage of third parties. This created a dilemma for the authorised investigating officers, as on the one hand they were required to execute an order from the public prosecutor, but on the other hand they were bound by the conditions of 126jj. In most cases, the authorised investigating officers were able to explain why it was not possible to provide the requested data. In a few cases, the request was discussed at a higher level within the police and the Public Prosecution Service. In three confirmed cases, the order to provide the unblurred photographs eventually came from higher up within the police and the Public Prosecution Service. These cases have led to internal discussions within the police and the Public Prosecution Service as to whether it should be possible to provide unblurred photographs in special situations. Because the law explicitly excludes this possibility on the basis of 126jj, it was concluded at a higher level within the police and the Public Prosecution Service that there are no exceptional grounds for obtaining or providing unblurred photographs. After these three cases, as far as is known, no more unblurred photographs have been provided.

Although the police and the Public Prosecution Service concluded that it is not possible to obtain the unblurred overview photographs, from an investigative point of view, the desire remains to obtain unblurred overview photographs in specific situations. To meet this wish, some respondents have suggested a graduated scope of application for 126jj. This would mean that unblurred overview photos could be provided under strict additional conditions. For example, only allowing the provision of these photos for specific offences that constitute a serious violation of the rule of law and after an examining magistrate has given their approval.

The manual blurring of individuals in overview photographs was made compulsory because, when the legislative proposal was drafted, it was not technically possible to automatically render all occupants of a vehicle and non-public places unrecognisable. Our research shows that it is now technically possible to automatically render individuals unrecognisable in overview photographs. If this is done immediately upon saving data in Argus, it can reduce the risk of providing unblurred photographs. Research into actual practice will show how accurate this software solution is. If blurring is only carried out at the time the photos are provided, as is currently the case, then despite the statutory provision and the aforementioned conclusion

that no unblurred photos may be provided, the possibility remains of providing unblurred photos in isolated cases where this serves the substantial interest of the investigation.

Provision of 126jj data to foreign countries

In both 2019 and 2020, the option of providing data to Bonaire, Sint Eustatius and Saba was not used. However, several requests for legal assistance were received from other countries. No exact numbers were recorded. Requests for legal assistance are usually received by the International Legal Assistance Centres (IRCs). If 126jj needs to be deployed, the public prosecutor checks whether the request from abroad meets all the requirements. International 126jj requests should meet the same conditions as domestic requests. A request for legal assistance in judicial matters (a conventional request for legal assistance or a European Investigation Order [EIO]) from the country concerned is required in order for data to be provided. A public prosecutor will prepare a 126jj order if the request for legal assistance in judicial matters is in order. The following search process is similar to a 'normal' 126jj search.

Privacy audit

The police are required to carry out or commission an annual privacy audit to check whether the provisions of the Police Data Act and the safeguards of 126jj have been adequately implemented. This audit was not carried out for 2019, as there was a lack of clarity internally within the police force as to which organisational unit was the 'commissioning party'. The 2020 audit found that a number of processes are not yet in place. This includes the periodic monitoring of user rights of authorised investigating officers. The audit also found that there is no monitoring of whether authorised investigating officers are themselves involved in the investigation for which the 126jj search is taking place. In addition, the auditors found that there is currently no 'active monitoring' of the log files in Argus, making it harder to detect any unauthorised access in a timely manner. The 2020 audit concludes that the other processes are adequately in place. The start of 2022 will see the publication of the 2021 audit, which will also look at the implementation of the processes in practice.

Supervision

The Dutch Data Protection Authority and the Inspectorate of Justice and Security have been assigned a supervisory role in relation to 126jj. The supervisory bodies can decide independently to identify specific topics, such as 126jj, for further investigation. They can also launch an investigation in response to warnings they receive. Interviews with both supervisory bodies indicate that they do not treat 126jj as a specific subject in their investigation programme. In addition, they did not receive any warnings in 2019 and 2020 on the basis of which they considered further investigation of the approach toward 126jj to be necessary.

Types of crimes

As described earlier, 126jj can be deployed for crimes for which pre-trial detention is allowed, as described in Section 67(1) of the Dutch Code of Criminal Procedure. In addition, the data may also be used for the arrest of a suspect at large or a convicted person as referred to in Section 6:1:6 of the Code of Criminal Procedure. Within Argus, it is not technically possible to identify the underlying offence for all requests. A number of police units and the Royal Netherlands Marechaussee have kept their own records of the underlying principal offences in the 126jj requests they have processed. The 126jj requests processed by these units and the Royal Netherlands Marechaussee represent about 21% of the total number of investigations for which a 126jj request was made. These overviews showed that 126jj was most often used for four types of offences: drug-related offences (21.6%), theft (20.8%), offences related to murder and manslaughter (18.6%) and burglaries (8.9%). Drug-related offences involve the possession, production and trafficking of hard drugs. Theft and robbery include street robbery, theft from vehicles and shoplifting. Burglaries are primarily domestic burglaries.

Purpose of searches and applications

One of the applications is the securing of 126jj data. This application is used for a number of purposes. Firstly, it is used at the start of some investigations to determine the direction in which an investigation should continue. Secondly, 126jj data are also sometimes secured as they might otherwise be lost due to the expiry of the 28-day period (see earlier). As an extension of this, the purpose of securing the 126jj data can also be to investigate various scenarios and to elaborate one or more of these scenarios in greater detail (further investigation). The same secured data may be used for different purposes at different points in an investigation. In the immediate wake of an incident, data may be used to look for clues to guide an investigation, and later the same data may be used to investigate and prove specific scenarios.

Automated searching for profiles or patterns in the 126jj data is not permitted. However, 126jj data can also be used to identify certain patterns manually. This may be for the purpose of identifying particular behaviours, however patterns can also be used to identify particular vehicles. A specific application of searching for patterns is convoy analysis. A convoy analysis examines whether certain vehicles are driving in close proximity to a vehicle. Around 5% of all searches involve convoy analysis. This analysis is mainly used in investigations into drug-related crimes. In addition to searching for patterns, it is possible to manually search for descriptions within so-called block searches. This type of search involves searching all passages within a certain period of time and then manually searching for a vehicle description.

In criminal investigations, 126jj is often deployed in combination with other special investigative powers. A combination is beneficial to the furnishing of evidence. Combining the various special investigative powers makes it possible to claim with greater certainty that an individual has been present in a particular location. A combination of special investigative powers can also lead to new insights. Use of the power can aid the more targeted application of another special investigative power and thus the discovery of new information. Comparing passage data at specific

locations with retrieved telecom data at the same locations has in some cases yielded information such as a suspect's identity.

Other ANPR applications are also used together with 126jj. This often involves placing number plates on reference lists. Reference lists contain the number plates of vehicles wanted by the police, for instance because a vehicle has been stolen, an individual is at large or because an individual has an outstanding fine. In addition to the ANPR cameras to which the police and the Royal Netherlands Marechaussee have direct access, there are a number of third-party ANPR cameras such as commercial ANPR cameras and environmental cameras. These cameras are sometimes present in locations where the police and the Royal Netherlands Marechaussee themselves have no insight and can therefore sometimes provide relevant investigative information. The police and the Royal Netherlands Marechaussee can requisition this ANPR data on the order of a public prosecutor.

Conclusion

This evaluation focused on the question of the way in which number plates that have been stored on the basis of the Dutch Act on the 'Recording and storage of vehicle registration data by the police' (*wet 'Vastleggen en bewaren kentekengegevens door de politie'*) are used in investigations and the role the data play in the investigation process.

Our research shows that the power is largely used in accordance with the legal framework. Two points were identified where this is not or was not the case: the provision of unblurred overview photos in three investigations and the lack of underlying justification for 126jj locations in the camera plan. For one point, the level of compliance with the law is unclear. It is unclear to what extent telephone orders are recorded in writing in time in accordance with the legal framework. Follow-up research is needed to gain further insight. A number of risks were also identified that need to be addressed by the implementing parties and the legislator. This concerns the monitoring of logging and authorisations of authorised investigating officers and ambiguities in the wording of the permitted margin of error for 126jj cameras. Finally, the rules regarding the management of delivered 126jj provided require attention.

In terms of efficiency in the investigation process, it can be concluded that the new power sometimes delivers time savings. On the other hand, use of the power also costs police capacity. The net result of this is difficult to determine. If the law is retained, the use of the power could be designed more efficiently in future by making technical adjustments in Argus (such as expanding the search options within Argus).

Finally, our research shows that 126jj is combined with other special investigative powers in the majority of cases. In these cases, the use of 126jj yields information that, in combination with other investigative information, can give further direction to the investigation. In some cases, the contribution of 126jj has been decisive. It is of course impossible to determine with certainty how a case would have unfolded without the existence of 126jj. However, the use of 126jj in these cases directly contributed to the identification of specific suspects. Without the use of 126jj, it would have been very difficult or time-consuming in these particular cases to identify the suspects by other means. In terms of the furnishing of evidence, 126jj plays

a limited role. It should be noted that only a limited number of cases have come to trial in which 126jj was used. However, the added value of 126jj seems, also based on additional interviews with prosecutors, to be greatest during the investigation process.

Literatuur

Beijer, A., Bokhorst, R.J., Boone, M., Brants, C.H., & Lindeman, J.M.W. (2004). *De Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden: Eindevaluatie*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 222.

Berkel, J.J. van, Eeden, C.A.J. van, & Poot, C.J. de. (2020). *Het gebruik van bewaarde kentekengegevens in de opsporing: De wet 'vastleggen en bewaren v an kentekengegevens door de politie' een jaar in werking*. Den Haag: WODC. Cahier 2020-13.

Berkel, J.J. van, Uden, A. van, & Poot, C.J. de. (2021). *Tweede monitorronde evaluatie ANPR-wetgeving 126jj Sv: De wet 'vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie' twee jaar in werking.* Den Haag: WODC. Cahier 2021-20.

Cameraplan 2019. (2018). *Staatscourant,* 72789, 27 december 2018. Geraadpleegd op 28 juli 2021, van: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2021-7001.html.

Cameraplan 2020. (2020). *Staatscourant ,* 2377, 15 januari 2020. Geraadpleegd op 28 juli 2021, van: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-2377.html

Cameraplan 2021. (2021). *Staatscourant,* 7001, 12 februari 2021. Geraadpleegd op 28 juli 2021, van: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2021-7001.html

CBS. (2021). *Geregistreerde diefstallen: Diefstallen en verdachten, regio.* Geraadpleegd op 28 juli 2021, van: https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83651NED/table?ts=1623660723633

College bescherming persoonsgegevens (CBP) (2010a) *ANPR IJsselland: Onderzoek naar de verwerking van no-hits bij de inzet van Automatic Number Plate Recognition*. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/downloads/pb/pb_20100128_defintieve_bevindingen_ijsselland.pdf

College bescherming persoonsgegevens (CBP) (2010b). *ANPR Rotterdam-Rijnmond: Onderzoek naar de verwerking van no-hits bij de inzet van Automatic Number Plate Recognition*. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/downloads/pb/pb_20100128_defintieve_bevindingen_rotterdamrijnmond.pdf

Farrington, D.P., & B.C. Welsh (2005). Randomized experiments in criminology: What have we learned in the last two decades? *Journal of Experimental Criminology*, (1), 9-38.

Ferdinandusse, W.N., Laheij, D., & Hendriks, J.C. (2015). *De wet bewaarplicht telecomgegevens en de opsporing: Het belang van historische telecommunicatie gegevens voor de opsporing*, Den Haag: Politie en Openbaar Ministerie.

Flight, S., & Egmond, P. van. (2011). *Hits en hints: De mogelijke meerwaarde van ANPR voor de opsporing*. Amsterdam: DSP.

Gestel, B. van. (2020). *Evaluatie Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding*, Den Haag: WODC. Cahier 2020-2.

Gestel, B. van & Poot, C.J. de. (2014). *Evaluatie Wet opsporing terroristische misdrijven*. Den Haag: WODC. Cahier 2014-6.

Hof van Justitie (2013, 26 februari). ECLI:EU:C:2013:105. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: www.navigator.nl/document/id1c916e7be99742cda301a228c857bf33/ecli-eu-c-2013-105-ecli-nl-xx-2013-bz3811-hvj-eu-26-02-2013-nr-c-61710.

Hof van Justitie (2014, 8 april). ECLI:EU:C:2014:238. Geraadpleegd op 15 april 2020, van www.navigator.nl/document/id0f51c3751b6a459e98c3c3fe67699ebc/ecli-eu-c-2014-238-hvj-eu-08-04-2014-nr-c-29312-nr-c-59412.

Hof van Justitie (2016, 21 december). ECLI:EU:C:2016:970. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A62015CJ0203.
Hoge Raad (2012, 3 juli). ECLI:NL:HR:2012:BV1800. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:HR:2012:BV1800.
Hoge Raad. (2014, 9 september). ECLI:NL:HR:2012:BV1800. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:PHR:2014:1963
Hoge Raad. (2020, 1 december). ECLI:NL:HR:2020:1889. Geraadpleegd op 28 juli 2021, van: https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:HR:2020:1889.
KPMG. (2021). *Rapportage van privacy-audit inzake ANPR-gegevens (126jj): Inzake de opzet en het bestaan van beheersingsmaatregelen per 31 december 2020.* Z.pl.: Z.uitg.
Klein Haarhuis, C., & Niemeijer, E. (2008). *Wet en werkelijkheid: Bevindingen uit evaluaties van wetten*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 267.
Klein Haarhuis, C., & A. Oosterwaal (2014). *Handvatten voor evaluaties van effectiviteit.* Geraadpleegd op 14 augustus 2020, van: http://www.binnenlandsbestuur.nl/Uploads/2014/11/Handvatten-voor-evaluaties-van-effectiviteit.pdf, p. 2.
Minister van Veiligheid en Justitie (2010). *Wetsvoorstel Regeling van het vastleggen en bewaren van kentekengegevens door de politie*. Geraadpleegd op 17 april 2017, van: www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/regelingen/2011/01/11/wetsvoorstel-regeling-van-het-vastleggen-en-bewaren-van-kentekengegevens-door-de-politie/conceptwetsvoorstel20december.pdf.
Nelen, J.M. (2000). *Gelet op de wet: De evaluatie van strafwetgeving onder de loep.* Amsterdam: Vrije Universiteit.
Nelen, J.M., Leeuw, F., & Bogaerts, S. (2010). *Antiterrorismebeleid en evaluatieonderzoek: Framework, toepassingen en voorbeelden*. Boom Juridische Uitgevers. CRV-reeks.
Odinot, G., Jong, D. de, Leij, J.B.J. van der, Poot, C.J. de, & Straalen, E.K. van (2012). *Het gebruik van de telefoon- en internettap in de opsporing*. Den Haag: Boom Lemma. Onderzoek en beleid 304.
Odinot, G., Jong, D. de, Bokhorst, R.j., & Poot, C.J. de (2013). *De wet bewaarplicht telecomgegevens: Over het bewaren en gebruiken van gegevens over telefoon- en internetverkeer ten behoeve van de opsporing*. Den Haag: Boom Lemma. Onderzoek en beleid 310.
Pawson, R., & N. Tilley. (1997). *Realistic Evaluation*. Londen: Sage.
Politie. (2021). *ANPR (Automatic Number Plate Recognition):Cybersecurityanalyse: Versie 1.0*. Z.pl.: Z.uitg.
Politie Academie. (2021). *Team grootschalige opsporing*. Geraadpleegd op 15 juni 2021, van: https://thesaurus.politieacademie.nl/Thesaurus/Term/3478.
Politie Haaglanden (2009). *Evaluatierapport project (O)ogenblik implementatie Automatic Number Plate Recognition (ANPR).* Z.pl.: Z.uitg.
Politie Rotterdam-Rijnmond (2007). *Automatic Number Plate Recognition: Naar een landelijke toepassing.* Z.pl.: Z.uitg.
Privacy First. (2017). *Privacy First begint rechtszaak tegen wetsvoorstel ANPR*. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: https://www.privacyfirst.nl/rechtszaken-1/item/1097-privacy-first-begint-rechtszaak-tegen-wetsvoorstel-anpr.html.

Rijksoverheid. (2021). Baseline informatiebeveiliging Overheid. Geraadpleegd op 27 juli 2021, van https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/informatieveiligheid/kaders-voor-informatieveiligheid/baseline-informatiebeveiliging-overheid/.
Teeffelen, K. van. (2019). *Politie Amsterdam loerde onterecht in data van milieucamera's*. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: www.trouw.nl/binnenland/politie-amsterdam-loerde-onterecht-in-data-van-milieucamera-s~bba1398a/.
Tenderned. (2021). *ANPR-camera's Politie*. Geraadpleegd op 15 april 2020, van: https://www.tenderned.nl/tenderned-tap/aankondigingen/199684;section=1.
Tillaart, J. van den, Kruis, G., & Kriek, F. (2010). *Kentekenherkenning op de A28: Beschrijving van het gebruik en de resultaten met ANPR middels vaste camera's boven de A28*. Amsterdam: Regioplan.
Toepassen van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid versie 1.04 in het digitale verkeer met het Rijk. (2020). *Staatscourant, 7857.* Geraadpleegd op 27 juli 2021, van: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-7857.html
Toor, D. van. (2015) 'Het doel heiligt het middel? Over de noodzaak van uniforme criteria voor evaluatie van de effectiviteit en efficiëntie van de opsporing', *Proces*, *94*(4), 229-239.
Winter, H.B. (2002). *Evaluatie van Wetgeving: Structurering en institutionalisering van wetsevaluatie in Nederland: Preadvies*. Groningen/Deventer: RUG/Kluwer.

Bijlage 1 Samenstelling begeleidingscommissie

Voorzitter

Prof. Dr. E.J. (Bert-Jaap) Koops	Hoogleraar Regulering van Technologie, Tilburg University

Leden

Dr. J.J. (Jasper) van der Kemp	Coördinator Minor Forensische Criminologie & Onderzoeker Project Gerede Twijfel & Cold Cases Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam
Mr. A.A.M. (Astrid) Matthijssen[40]	Beleidsadviseur, ministerie van Justitie en Veiligheid
Mr. A. (Ank) Verhaar[41]	Informatie officier van justitie, Arrondissementsparket Oost-Nederland, Openbaar ministerie
S. (Sjoerd) Top	Sectorhoofd Dienst INFRA, Landelijke Eenheid

[40] Mr. Matthijssen werd bij afwezigheid vervangen door A.H.G. (Anja) van Zantvoort (beleidsadviseur, Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving).

[41] Mr. Verhaar werd bij afwezigheid vervangen door Mr. R.R. (Richard) Joesoef Djamil (Informatie officier van justitie, Landelijk Parket, Openbaar Ministerie).

Bijlage 2 Overzicht van geïnterviewde respondenten

Politie
Van de volgende eenheden zijn functionarissen geïnterviewd:
- *Noord-Nederland* (5 functionarissen)
- *Oost-Nederland* (9 functionarissen)
- *Midden-Nederland* (3 functionarissen)
- *Noord-Holland* (4 functionarissen)
- *Amsterdam* (7 functionarissen)
- *Den Haag* (6 functionarissen)
- *Rotterdam* (4 functionarissen)
- *Zeeland West-Brabant* (8 functionarissen)
- *Oost-Brabant* (3 functionarissen)
- *Limburg* (3 functionarissen)
- *Landelijke Eenheid* (23 functionarissen)

KMar (10 functionarissen)

Openbaar ministerie
Van de volgende (arrondissementen)parketten zijn functionarissen geïnterviewd:
- *Noord-Nederland* (1 functionaris)
- *Oost-Nederland* (3 functionarissen)
- *Noord-West-Holland* (1 functionaris)
- *Amsterdam* (3 functionarissen)
- *Zeeland West-Brabant* (4 functionarissen)
- *Landelijk Parket* (3 functionarissen)
- *Den Haag* (2 functionarissen)

Overig
- *Advocatuur* (1 respondent)
- *Autoriteit Persoonsgegevens* (2 respondenten)
- *Beleidsmedewerkers ministerie van Justitie en Veiligheid* (4 respondenten)
- *Commerciële partijen* (6 respondenten)
- *Europol* (1 functionaris)
- *Inspectie van Justitie en Veiligheid* (2 respondenten)
- *Interpol* (1 functionaris)
- *IRC* (4 functionarissen)
- Privacy First (1 respondent**)**

Bijlage 3 Overzicht risico's en maatregelen PIA

Bijlage 4 Cameraplan 2021

Cameraplan ANPR Nationale Politie 2021

126jj Wetboek van Strafvordering

In artikel 2 van het besluit tot vaststelling van nadere regels voor het vastleggen en bewaren van kentekengegevens op grond van artikel 126jj van het Wetboek van Strafvordering door de politie wordt voorgeschreven dat er jaarlijks een cameraplan wordt vastgesteld.

Dit cameraplan bevat een overzicht van de ANPR-camera's (Automatic Number Plate Recognition) waarvan gebruik wordt gemaakt of zal worden gemaakt in het daarop-volgende jaar op grond van de bevoegdheid van artikel 126jj, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering. Het overzicht is in een seperate lijst opgemaakt en bijgevoegd.

Criteria bedoeld in artikel 3, tweede lid:
Camera's worden slechts overeenkomstig het cameraplan geplaatst en ingezet op locaties:

- die vanwege de specifieke aard daarvan een bepaald risico in zich hebben,
- die gekenmerkt worden door intensieve verkeersstromen of een specifieke functie waarvan bekend is dat bepaalde strafbare feiten op dergelijke locaties worden gepleegd.

De camera's worden afzonderlijk per locatie benoemd en van elke locatie is een afzonderlijk document waarin onder andere de motivatie zoals bedoeld in artikel 3, tweede lid van het besluit staat.De formulieren zijn ondertekend door een Officier van Justitie van de specifieke eenheid.
Door ondertekening van dit plan door de Korpschef van de Nationale Politie (NP), als beheerder als verantwoordelijke wordt bekrachtigd.

Den Haag, 2 februari 2021

E.G.M. Huyzer
plaatsvervangend korpschef

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
Schiphol A4 Re 6.6 ri DH	A4 ri DH (vanuit AMS)		
Schiphol A4 Li 8.9 ri AMS	A4 direct na splitsing A4/Schiphol		
N201 Waterwolftunnel	Amsterdam	Aalsmeer	Aalsmeer
10. N201 – Waterwolftunnel	Amsterdam	Aalsmeer	Aalsmeer
A 9 Re Akersloot	Noord-Holland	Akersloot	Castricum
N 9 ML Kingwg-Steve Biko weg	Noord-Holland	Alkmaar	Alkmaar
02 Holstln x Weezebeeksngl	Oost-Nederland	Almelo	Almelo
N702 Buitenring x Gr. Vaartwg	Midden-Nederland	Almere	Almere
N702 Buitenring x Polderdreef	Midden-Nederland	Almere	Almere
N702 x Polderdreef Re	Midden-Nederland	Almere	Almere
06 Eisenhowerlaan ri Ring West	Den Haag	Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn
06 Eisenhowerlaan x Slotsngl	Den Haag	Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn
N207 Oostk.weg x Nassausgl	Den Haag	Alphen aan den Rijn	Alphen aan den Rijn
N277 Middenp.wg	Limburg	America	Horst aan de Maas
03 Amsterd.weg x Industrieweg	Midden-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
03 Amsterdamseweg Amersfoort	Midden-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
03 Hogewg x Ring Kruiskamp	Midden-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
03 Hogewg x Ring Randenbroek	Midden-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
03 Rondweg Nrd	Midden-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
03 Rondweg O x Zielhorsterwg	Midden-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
03 Rondwg-O x Zijderupsvlinder	Midden-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
A 1 Hoevelaken O	Oost-Nederland	Amersfoort	Amersfoort
A 9 Re Afrit Amstelveen	Amsterdam	Amstelveen	Amstelveen
N231 Re 24.1Legmrdk Aveen IN	Amsterdam	Amstelveen	Amstelveen
N521 Re 0.3 Bovenk.wg Aveen IN	Amsterdam	Amstelveen	Amstelveen
N522 Li 10.6 Oranjebn Aveen IN	Amsterdam	Amstelveen	Amstelveen
S108 Amsterdamsewg Aveen IN	Amsterdam	Amstelveen	Amstelveen
S109 Beneluxbaan A-veen IN	Amsterdam	Amstelveen	Amstelveen
N231 Li Bosrandwg	Amsterdam	Amstelveen	Amstelveen
05 Alexanderplein-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Amstelveenseweg stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Beethovenstraat stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Bos en Lommerplein stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Cruquiuskade-West	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Europaplein	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Gooiseweg OV96615 ri stad	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Haarlemmerweg AdeRuijterweg stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Heemstedestraat stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Henk Sneevlietweg stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Jan Evertsenstraat	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Jan van Galenstraat stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Joh. Jongkindstraat stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Pres. Kennedylaan ri Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Koekjesbrug-Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 KortesGravensanderstr-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Leidseplein-Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Corn.Lelylaan stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
05 Marnixplein-Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Middenweg ri stad	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Museumbrug-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Nachtwachtlaan stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Nieuwe Leeuwarderweg ri stad	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Nieuwe Utrechtseweg ri stad	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Oosteinde-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Parnassusweg stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Piet Heinkade-West	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Piet Heintunnel ri stad	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Postjesweg stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Rhijnspoorplein-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Rijswijkstraat	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Rozenburglaan	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Rozengracht-Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Scheldestraat stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Sloterdijkweg ri zuid	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Spaarndammerdijk ri stad	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Spaklerweg ri stad	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Molukkenstraat x Veelaan ri zuid	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Vlaardingenlaan x naaldwijkstraat	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Westeinde-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Westerkeersluisbr-Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Weteringlaan-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Wielingenstraat stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Willemsbrug-Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Wiltzanghlaan stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Zeeburgerstraat-Noord	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Zeeburgpad Panamalaan ri Oost	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
A10 Coentunnel	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 Amstelveensewegx stadionweg stad in	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
05 IJtunnel-Zuid	Amsterdam	Amsterdam	Amsterdam
A15 Valburg West	Oost-Nederland	Andelst	Overbetuwe
A 1 Apeldoorn W	Oost-Nederland	Apeldoorn	Apeldoorn
02 Batavierenweg x Eldenseweg	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
02 L. Water x Bethanienstr.	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
02 Lange Water x Lange Wal	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
02 Matsersngl x Gron.sngl	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
02 Nijmeegseweg x Gel.Rooslaan	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
02 Velperb.sngl x Steenstr	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
A50 Grijsoord Z	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
A50 Waterberg N	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
N325 Pleijwg x Nijmeegsewg	Oost-Nederland	Arnhem	Arnhem
A 1 Li Azelo West	Oost-Nederland	Azelo	Azelo
A 1 Re Azelo Zuid	Oost-Nederland	Azelo	Azelo
A35 Azelo Noord	Oost-Nederland	Azelo	Azelo
N260 Baarle-Turnhout NL UIT	Zeeland-West-Brabant	Baarle-Nassau	Baarle-Nassau
N260 Turnhout-Baarle NL IN	Zeeland-West-Brabant	Baarle-Nassau	Baarle-Nassau

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
A12 Bergh GO	Oost-Nederland	Babberich	Zevenaar
A 7 Bunde GO	Noord-Nederland	Bad Nieuweschans	Oldambt
N232 Schipholwg	Noord-Holland	Badhoevedorp	Haarlemmermeer
S106 A-damse Baan	Noord-Holland	Badhoevedorp	Badhoevedorp
A29 Heinenoord	Rotterdam	Barendrecht	Barendrecht
02 Baron v Nagellstr xBiezerwg	Oost-Nederland	Barneveld	Barneveld
02 Plantagelaan Rotonde Barnev	Oost-Nederland	Barneveld	Barneveld
02 Thorbeckeln Afrit A30 B-vld	Oost-Nederland	Barneveld	Barneveld
10 Stationsstraat	Limburg	Beek	Beek
N204 x Ben.eind ZZ	Midden-Nederland	Benschop	Lopik
A67 Bladel GO	Oost-Brabant	Bladel	Bladel
N232 ri IJweg (Boesinghe)	Noord-Holland	Boesingheliede	Haarlemmermeer
N62 Westerschelde	Zeeland-West-Brabant	Borssele	Borssele
A15 Calandbrug	Rotterdam	Botlek Rotterdam	Rotterdam
N218 Hartelbrug	Rotterdam	Botlek Rotterdam	Rotterdam
08 Backer Ruebweg Hg Vucht	Zeeland-West-Brabant	Breda	Breda
A16 Hazeldonk GO	Zeeland-West-Brabant	Breda	Breda
A16 Li Breda NL IN	Zeeland-West-Brabant	Breda	Breda
A16 Re Breda NL UIT	Zeeland-West-Brabant	Breda	Breda
N57 Harmsenbrug	Rotterdam	Brielle	Brielle
07 Capelseweg x Hoofdweg	Rotterdam	Capelle aan den IJssel	Capelle aan den Ijssel
07 Hoofdweg x Cap.weg	Rotterdam	Capelle aan den IJssel	Capelle aan den Ijssel
07 P.Alexanderlaan x Gravenweg	Rotterdam	Capelle aan den IJssel	Capelle aan den Ijssel
A20 Afr.16 Noord	Rotterdam	Capelle aan den IJssel	Capelle aan den Ijssel
A20 Afr.16 Zuid	Rotterdam	Capelle aan den IJssel	Capelle aan den Ijssel
02 Hoofdstraat thv 36	Oost-Nederland	De Steeg	Rheden
A15 Deil Oost	Oost-Nederland	Deil	Geldermalsen
A13 Re Delft DH-RTD	Den Haag	Delft	Delft
N470 Kruithuiswg	Den Haag	Delft	Delft
07 Baanhoekweg x Kosterstraat	Rotterdam	Dordrecht	Dordrecht
07 Laan der VN x toerit A16 NZ	Rotterdam	Dordrecht	Dordrecht
07 Merwedestr x N3	Rotterdam	Dordrecht	Dordrecht
07 Mijlweg x fietspad over A16	Rotterdam	Dordrecht	Dordrecht
A16 Moerdijkbrug	Rotterdam	Dordrecht	Dordrecht
N 3 Dordrecht	Rotterdam	Dordrecht	Dordrecht
N217 Kiltunnel	Rotterdam	Dordrecht	Dordrecht
A12 Duiven	Oost-Nederland	Duiven	Duiven
A28 Li Drenthe	Noord-Nederland	Eelde	Tynaarlo
A2 Li Eijsden Patiel	Limburg	Eijsden	Eijsden
09 A.Fokkerweg Airport In	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Boschdijk x Marconilaan	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Botenlaan x Strijpsestr	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Kennedylaan	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Leenderweg ri A67	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Leenderweg ri Eindhoven	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Leenderweg x Piuslaan	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Luchthavenweg	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 O.L.Vrouwstr x Kennedylaan	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven
09 Piusln x Leenderwg	Oost-Brabant	Eindhoven	Eindhoven

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
N294 Urmonderbn x Veldwg	Limburg	Einighausen	Sittard-Geleen
N294 Urmonderbn xLemmenstr	Limburg	Einighausen	Sittard-Geleen
N307 Dijk Enkhuizen	Noord-Holland	Enkhuizen	Enkhuizen
N50 Kampen	Midden-Nederland	Ens	Noordoostpolder
N765 Li Kampen	Midden-Nederland	Ens	Noordoostpolder
02 Kuipersdk x v. Deinseln	Oost-Nederland	Enschede	Enschede
N35 Enschede GO	Oost-Nederland	Enschede	Enschede
N15 Suurhoffbrug	Rotterdam	Europoort Rotterdam	Rotterdam
A 6 Li Oosterzee	Noord-Nederland	Follega	De Fryske Marren
N360 x Geweideweg	Noord-Nederland	Garmerwolde	Ten Boer
N614 Mierloseweg ri Geldrop	Oost-Brabant	Geldrop	Geldrop-Mierlo
N614 Mierlosewg ri Mierlo	Oost-Brabant	Geldrop	Geldrop – Mierlo
N57 Prov.wg x Visserswg	Rotterdam	Goedereede	Goeree-Overflakkee
N57 Brouwersdm	Rotterdam	Goedereede	Goedereede
A256 x Hr.Hendrikskinderendijk	Zeeland-West-Brabant	Goes	Goes
N256 Deltawg x Nw.Rijkswg	Zeeland-West-Brabant	Goes	Goes
N630 Goirle – Poppel NL uit	Zeeland-West-Brabant	Goirle	Goirle
N630 Poppel – Goirle NL in	Zeeland-West-Brabant	Goirle	Goirle
N355 Gron.str.wg	Noord-Nederland	Grijpskerk	Zuidhorn
A28 Li omg julianaplein	Noord-Nederland	Grongingen	Groningen
01 Emmaviaduct	Noord-Nederland	Groningen	Groningen
A 7 Groningen W	Noord-Nederland	Groningen	Groningen
N370 Friesestraatweg	Noord-Nederland	Groningen	Groningen
10 Gulpen N278 X Molenweg	Limburg	Gulpen	Gulpen-Wittem
N205 Schipholwg x Amerikawg	Noord-Holland	Haarlem	Haarlem
N208 Delftlaan x Orionweg	Noord-Holland	Haarlem	Haarlem
N208 Leidsevrtweg	Noord-Holland	Haarlem	Haarlem
N200 x Dubbele Buurt	Noord-Holland	Halfweg	Haarlemmerliede en Spaarnwoude
N302 Harderwijk	Oost-Nederland	Harderwijk	Harderwijk
A15 Hardinxveld	Rotterdam	Hardinxveld-Giessendam	Hardinxveld-Giessendam
N390 Harlingen	Noord-Nederland	Harlingen	Harlingen
A28 Zwolle Z	Oost-Nederland	Hattem	Hattem
N11 Hazerswoude	Den Haag	Hazerswoude-Rijndijk	Alphen aan den Rijn
A 9 Li ri Heemskerk	Noord-Holland	Heemskerk	Heemskerk
N218 Gr.Kruisweg x Kanaaldk	Rotterdam	Heenvliet	Nissewaard
N218 Gr.Kruisweg x Verdouwhk	Rotterdam	Heenvliet	Nissewaard
A32 Heerenveen	Noord-Nederland	Heerenveen	Heerenveen
A760 Heerlen GO	Limburg	Heerlen	Heerlen
N281 Toerit A76 Aachen	Limburg	Heerlen	Heerlen
N281 Toerit A76 Maastricht	Limburg	Heerlen	Heerlen
N217 x A29	Rotterdam	Heinenoord	Binnenmaas
09 Heeklaan x Kanaaldk ZW	Oost-Brabant	Helmond	Helmond
09 Kanaaldk ZW x Engelseweg	Oost-Brabant	Helmond	Helmond
N270 Europaweg x Hortsedijk	Oost-Brabant	Helmond	Helmond
N270 Kasteeltrav Stat.str	Oost-Brabant	Helmond	Helmond
N270 Kasteeltrav x Zuidende	Oost-Brabant	Helmond	Helmond
03 Oostereind x Arena	Midden-Nederland	Hilversum	Hilversum

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
N525 Larenseweg	Midden-Nederland	Hilversum	Hilversum
N99 Den Oever ri den Helder	Noord-Holland	Hippolytushoef	Hollands Kroon
07 Dirk v.d. Burgweg HvH	Rotterdam	Hoek van Holland	Rotterdam
07 Haakweg HvH	Rotterdam	Hoek van Holland	Rotterdam
N223 Hoeksebaan HvH	Rotterdam	Hoek van Holland	Hoek van Holland
04 Spoorlaan Hoofddorp	Noord-Holland	Hoofddorp	Haarlemmermeer
A 4 Ruygenhoek	Noord-Holland	Hoofddorp	Haarlemmermeer
A 4 Re Hoofddorp	Noord-Holland	Hoofddorp	Haarlemmermeer
N201 Hoofddorp	Noord-Holland	Hoofddorp	Haarlemmermeer
N201 Li 32.2 Rozenburgdreef	Noord-Holland	Hoofddorp	Haarlemmermeer
N201 x Leenderbos	Noord-Holland	Hoofddorp	Haarlemmermeer
A28 Hoogeveen	Noord-Nederland	Hoogeveen	Hoogeveen
07 Spijk.brug	Rotterdam	Hoogvliet	Rotterdam
10 Venrayseweg xHeierkerkweg	Limburg	Horst	Horst
A27 Nieuwegein	Midden-Nederland	Houten	Houten
04 Ferryterm Halkade	Noord-Holland	IJmuiden	IJmuiden
N206 Prov.weg x Wassen.weg	Den Haag	Katwijk	Katwijk
N206 Tjalmaweg x Wassen.weg	Den Haag	Katwijk	Katwijk
A 7 Kornwerderzand	Noord-Nederland	Kornwerderzand	Súdwest-Fryslân
N210 CG Roosweg nabij Algerabrug	Rotterdam	Krimpen aan de Ijssel	Krimpen aan de Ijssel
A 2 Leende	Oost-Brabant	Leende	Heeze-Leende
N206 x 5Meiln ri Voorschoten	Den Haag	Leiden	Leiden
A 6 Lelystad N	Midden-Nederland	Lelystad	Lelystad
A 5 Lijnden	Noord-Holland	Lijnden	Haarlemmermeer
A20 Re Maassluis	Rotterdam	Maasland	Midden-Delfland
10 Bosscherweg	Limburg	Maastricht	Maastricht
10 Via Regia x Dr.Bakstr	Limburg	Maastricht	Maastricht
A 2 Maastricht GO	Limburg	Maastricht	Maastricht
N278 Tongerseweg x Aramislaan	Limburg	Maastricht	Maastricht
10 Brusselseweg ri Belgie	Limburg	Maastricht	Maastricht
N33 Veendam	Noord-Nederland	Meeden	Midden-Groningen
A27 Meerkerk	Rotterdam	Meerkerk	Zederik
N201 x Veenweg	Midden-Nederland	Mijdrecht	Mijdrecht
08 Appelweg	Zeeland-West-Brabant	Moerdijk	Moerdijk
08 Keeneweg	Zeeland-West-Brabant	Moerdijk	Moerdijk
08 Langeweg	Zeeland-West-Brabant	Moerdijk	Moerdijk
08 Veerdam	Zeeland-West-Brabant	Moerdijk	Moerdijk
08 Zuidelijke Randweg	Zeeland-West-Brabant	Moerdijk	Moerdijk
08 Entree	Zeeland-West-Brabant	Moerdijk	Moerdijk
N213 Elsenweg ri Maassluis	Den Haag	Naaldwijk	Westland
N213 Elsenwg x Middelbr.wg	Den Haag	Naaldwijk	Westland
08 Europaweg O	Zeeland-West-Brabant	Nieuwdorp	Borsele
N254 Vlissingen rotonde	Zeeland-West-Brabant	Nieuwdorp	Borsele
N254 Vlissingen rotonde havens	Zeeland-West-Brabant	Nieuwdorp	Borsele
A 4 Li Nieuwe Wetering	Den Haag	Nieuwe Wetering	Kaag en Braassem
03 weg nd Poort x Buizerlaan	Midden-Nederland	Nieuwegein	Nieuwegein
04 Nieuwemeerdijk	Noord-Holland	Nieuwemeerdijk	Badhoevedorp
A12 Li Nieuwerbrug	Den Haag	Nieuwerbrug aan den Rijn	Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
A20 Zuidplas	Den Haag	Nieuwerkerk aan den IJssel	Zuidplas
A44 Oude Wetering	Noord-Holland	Nieuw-Vennep	Haarlemmermeer
A28 Amersfoort N	Oost-Nederland	Nijkerk	Nijkerk
02 Jonkerbosplein ri Gof	Oost-Nederland	Nijmegen	Nijmegen
02 Jonkerbosplein ri Malden	Oost-Nederland	Nijmegen	Nijmegen
02 Neerbosscheweg	Oost-Nederland	Nijmegen	Nijmegen
N326 Graafsew Neerb.w Grve	Oost-Nederland	Nijmegen	Nijmegen
N326 Graafsewg x Neerb.wg	Oost-Nederland	Nijmegen	Nijmegen
N326 Oranjesingel	Oost-Nederland	Nijmegen	Nijmegen
N326 x V. Schevichavenstraat	Oost-Nederland	Nijmegen	Nijmegen
N262 Essen-Nispen NL IN	Zeeland-West-Brabant	Nispen	Roosendaal
N262 Nispen-Essen NL UIT	Zeeland-West-Brabant	Nispen	Roosendaal
N214 nabij A27	Rotterdam	Noordeloos	Molenlanden
A 1 Oldenzaal GO	Oost-Nederland	Oldenzaal	Oldenzaal
N235 Watergang	Noord-Holland	Onbekend	Onbekend
N247 Broek in Waterland	Noord-Holland	Onbekend	Onbekend
02 Baron v NagellstrxEnergiewg	Oost-Nederland	Onbekend	Onbekend
A29 Haringvlietbrug	Rotterdam	Ooltgensplaat	Goeree-Overflakkee
N59 Ooltgensplaat	Rotterdam	Ooltgensplaat	Goeree-Overflakkee
N253 8.0 Nieuwstraat	Zeeland-West-Brabant	Oostburg	Sluis
N59 Oosterland	Zeeland-West-Brabant	Oosterland	Schouwen-Duiveland
A 8 Re Zaandam	Noord-Holland	Oostzaan	Oostzaan
N275 Venloseweg	Limburg	Ospel	Nederweert
N310 Arnhemseweg	Oost-Nederland	Otterlo	Ede
N214 nabij A15	Rotterdam	Oud Alblas	Molenlanden
N57 PB Brouwersdm	Rotterdam	Ouddorp	Goeree-Overflakkee
N232 Li Fokkerweg	Noord-Holland	Oude Meer	Oude Meer
N656 Oud-Vossemeersedijk	Zeeland-West-Brabant	Oud-Vossemeer	Tholen
N372 x Bunnerveenseweg	Noord-Nederland	Peize	Noordenveld
N372 x Roderweg	Noord-Nederland	Peize	Noordenveld
04 Gorslaan Weteringstr	Noord-Holland	Purmerend	Purmerend
N289 Hoogerh. Putte NL UIT	Zeeland-West-Brabant	Putte	Woensdrecht
N289 Putte Hoogerh. NL IN	Zeeland-West-Brabant	Putte	Woensdrecht
02 v. Geenstr Haverstr	Oost-Nederland	Putten	Putten
N303 14.7 Harderwijkerstr Teg	Oost-Nederland	Putten	Putten
N269 Reusel	Oost-Brabant	Reusel	Reusel-De Mierden
N492 Gr.Kr.wg x Riv.wg	Rotterdam	Rhoon	Albrandswaard
06 Helfrichsngl x Beatrixlaan	Den Haag	Rijswijk	Rijswijk
06 Brederodelaan x Beatrixlaan	Den Haag	Rijswijk	Rijswijk
A58 Re Afrit 31 Rilland	Zeeland-West-Brabant	Rilland	Reimerswaal
A58 Rilland	Zeeland-West-Brabant	Rilland	Reimerswaal
N289 Oude RW	Zeeland-West-Brabant	Rilland	Reimerswaal
08 Engelandweg	Zeeland-West-Brabant	Rithem	Vlissingen
08 Europaweg West	Zeeland-West-Brabant	Ritthem	Vlissingen
N372 Noordholt x Oosteinde	Noord-Nederland	Roden	Noordenveld
N372 x Roderwolderweg	Noord-Nederland	Roden	Noordenveld
N280 Roermond GO	Limburg	Roermond	Roermond
07 Alexandrium Hfdwg A16	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
07 Bosdreef x Boszoom	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Erasmusbrug	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Hoofdweg ri Cap.weg	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Matlingeweg Schiekade	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Pr.Rooseveltweg	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Stadh.weg x v. Aerssenlaan	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Stadionweg x Burgerh.str	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Tjalklaan	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Vaanweg x V. Hugoweg	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Willemsbrug	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
A13 Li Overschie RTD	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
A16 Afr 24 Kennedyweg	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
A16 Brienenoordbrug	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
KMAR RTD Airp. Fairoak Oost	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
KMAR RTD Airp. Linatebn West	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
KMAR RTD Airportbaan IN	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
KMAR RTD Airportbaan UIT	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
N471 Hogendorpweg x Maasd.weg	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
A15 Thomassentunnel	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
A15 botlekbrug	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Abr van Stolkwegx kanaalweg x stadhoudersviaduct	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Botlekweg na truckpark HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Botlekweg thv Exxon HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Butaanweg	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Korperweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Neckarweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Oude Maaspad HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Vondelingeweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Markweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Elbeweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Jan Olieslagerweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Ln op Zuid x 2e Rosestr	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Maastunnel	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Matlingeweg Doenkade	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Moezelweg x Merwedeweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Moezelweg x Saarweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Noordoever Oostv.meer HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Oliphantweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Oud Pernisserweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Oude Maasweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Rijnweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Sluisjesdijk HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Venkelweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Vlaardingenwg Sp.br	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Vreelustweg	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Waalhaven noordzijde HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Waalhaven oostzijde HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Waalhavenweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
07 Welplaatweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Willem Barentszstraat HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
A 4 Benelux	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
A15 Botlektunnel	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
N15 Europaweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
N218 Brielse Meeroever HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
S101 Reeweg HBR	Rotterdam	Rotterdam	Rotterdam
07 Vlaardingweg	Rotterdam	Schiedam	Schiedam
A 4 Schiedam	Rotterdam	Schiedam	Schiedam
N232 Li SPLweg ri Haarlem	Noord-Holland	Schiphol	Badhoevedorp
A 4 Li Westland	Den Haag	Schipluiden	Midden-Delfland
N277 Middenpeelweg	Limburg	Sevenum	Horst aan de Maas
06 Brauwweg x Alkemadelaan	Den Haag	's-Gravenhage	's-Gravenhage
06 Middenweg x Zoet.rijweg	Den Haag	's-Gravenhage	's-Gravenhage
06 Ruychrocklaan x Alkemadeln	Den Haag	's-Gravenhage	's-Gravenhage
06 Spieringdam x Zoet.rijweg	Den Haag	's-Gravenhage	's-Gravenhage
06 Waals.weg x Alkemadelaan	Den Haag	's-Gravenhage	's-Gravenhage
09 Bruistensingel x Balkweg	Oost-Brabant	s-Hertogenbosch	s-Hertogenbosch
09 Bruistensingel x Herv.baan	Oost-Brabant	s-Hertogenbosch	s-Hertogenbosch
09 Orthen x Het Wielsem	Oost-Brabant	s-Hertogenbosch	s-Hertogenbosch
09 Orthenseweg x Citadellaan	Oost-Brabant	s-Hertogenbosch	s-Hertogenbosch
N33 Rijksweg	Noord-Nederland	Siddeburen	Slochteren
A77 Gennep GO	Limburg	Siebengewald	Bergen
N264 Past.Jacobsstr	Oost-Brabant	Sint Hubert	Mill en Sint Hubert
A15 Ressen	Oost-Nederland	Slijk-Ewijk	Overbetuwe
A 9 Re thv Spaarndam	Noord-Holland	Spaarndam	Haarlemmerliede en Spaarnwoude
A28 Lankhorst ri LWRDN	Oost-Nederland	Staphorst	Staphorst
A28 Lankhorst Utrecht	Oost-Nederland	Staphorst	Staphorst
A76 Stein GO	Limburg	Stein	Stein
N57 Haringvlietdam	Rotterdam	Stellendam	Goeree-Overflakkee
N271 Rijksweg N x Molenweg	Limburg	Swalmen	Roermond
A74 Tegelen GO	Limburg	Tegelen	Venlo
N271 Prov.wg x Kal.wg	Limburg	Tegelen	Tegelen
08 Ringbaan W x Bredaseweg	Zeeland-West-Brabant	Tilburg	Tilburg
N282 Bredaseweg x Zwartv.weg	Zeeland-West-Brabant	Tilburg	Tilburg
03 Graadt v Roggenweg 400	Midden-Nederland	Utrecht	Utrecht
03 Graadt v Roggenweg 49	Midden-Nederland	Utrecht	Utrecht
04 Parkweg	Noord-Holland	Velsen	Velsen
04 Concordiaweg	Noord-Holland	Velsen	Velsen
04 Staalhavenweg	Noord-Holland	Velsen	Velsen
10 Wes.wg x Toerit A67 Dsburg	Limburg	Venlo	Venlo
10 Weselsewg x Nw Goltenwg	Limburg	Venlo	Venlo
10 Weselsewg x Toerit A67 EHVN	Limburg	Venlo	Venlo
A67 Venlo GO	Limburg	Venlo	Venlo
A 2 Vianen	Midden-Nederland	Vianen	Vianen
07 F.deVijfdeln x Marath.wg	Rotterdam	Vlaardingen	Vlaardingen
A20 Li Vlaardingen	Rotterdam	Vlaardingen	Vlaardingen
07 Billitonln x Marath.w	Rotterdam	Vlaardingen	Vlaardingen

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
N661 Vliss.weg x Zuidb.weg	Zeeland-West-Brabant	Vlissingen	Vlissingen
06 laan v Nw Oosteinde Maanweg	Den Haag	Voorburg	Leidschendam-Voorburg
06 Noordsingel x Weigelia	Den Haag	Voorburg	Leidschendam
N447 Voorschoterwg ri Voorburg	Den Haag	Voorschoten	Voorschoten
N448 Wijng.laan ri Voorschoten	Den Haag	Voorschoten	Voorschoten
09 Vught Boslaan	Oost-Brabant	Vught	Vught
09 Vught Pepereind	Oost-Brabant	Vught	Vught
N207 Henegouwerweg thv 24.1	Den Haag	Waddinxveen	Waddinxveen
N44 Wassenaar	Den Haag	Wassenaar	Wassenaar
N211 Wippolderln	Den Haag	Wateringen	Westland
N280 Roermondseweg Teg C	Limburg	Weert	Weert
N263 Wernhout NL IN	Zeeland-West-Brabant	Wernhout	Zundert
N263 Wernhout NL UIT	Zeeland-West-Brabant	Wernhout	Zundert
N35 Nijverd.str x Nottermorswg	Oost-Nederland	Wierden	Wierden
N35 Nijverd.str x Vossenboswg	Oost-Nederland	Wierden	Wierden
A50 Bankhoef	Oost-Nederland	Wijchen	Wijchen
A 1 Deventer	Oost-Nederland	Wilp	Wilp
N278 Rijksweg x Partijerweg	Limburg	Wittem	Gulpen-Wittem
N278 Rijksweg x Wittemer All	Limburg	Wittem	Gulpen-Wittem
A 4 Woensdrecht GO	Zeeland-West-Brabant	Woensdrecht	Woensdrecht
03 Europabn x Wulverhorstbaan	Midden-Nederland	Woerden	Woerden
N516 den Uylweg x Wibautstr	Noord-Holland	Zaandam	Zaanstad
N516 Thorbeckeweg	Noord-Holland	Zaandam	Zaanstad
N203 x Guisweg	Noord-Holland	Zaandijk	Zaanstad
N200 Zeeweg ri Zandvoort	Noord-Holland	Zandvoort	Zandvoort
N201 Zandvoortseln	Noord-Holland	Zandvoort	Zandvoort
N206 Vogelenzangseweg	Noord-Holland	Zandvoort	Zandvoort
N305 x Larserwg	Midden-Nederland	Zeewolde	Zeewolde
02 Ringbaan N x Lentemorgen	Oost-Nederland	Zevenaar	Zevenaar
A12 Li Zevenhuizen	Den Haag	Zevenhuizen	Zuidplas
A 7 Li Purmerend	Noord-Holland	Zuidoostbeemster	Beemster
N46 Groningen	Noord-Nederland	Zuidwolde	Bedum
A37 Zwartemeer GO	Noord-Nederland	Zwartemeer	Emmen
N337 Ijsselallee	Oost-Nederland	Zwolle	Zwolle
Rotterdam Airport, Fairoak Oost			
Rotterdam Airport, Linatebn West	Linatebaan		
Rotterdam Airportbaan UIT + IN	Airportbaan		
Schiphol	Herbergierstraat		
Schiphol vertrek K-R 01	Vertrekpassage thv Kiss en Ride		
Schiphol vertrek K-R 02 + zij	Vertrekpassage thv Kiss en Ride		
Schiphol Citizen M J. Plezierwg	Jan Plezierweg		
Schiphol Loevest. RDW bus	Zuidtangenent		
Schiphol Sloterweg kr. JCS KMK	Sloterweg		
Schiphol afrit 2 inkeer	Afrit A4 vanuit Den Haag		
Schiphol Ceintuurbaan inkeer	Inkeer		
Schiphol Ceintuurbaan Zuid 1+2	Ceintuurbaan Zuid		
Schiphol Ceintuurbaan Zuid 03	Ceintuurbaan Zuid		

Locatienaam	Eenheid	Plaats	Gemeente
Schiphol Loevest.randw. 1 + 2	Loevensteinse Randweg		
Schiphol Rijkerstr. P30	Rijkerstreek P3		
A1 Oldenzaal	links		
A1 Oldenzaal	Rechts		
A2 Maastricht (Eijsden)	Links		
A2 Maastricht (Eijsden)	Rechts		
A4 Woensdrecht (Ossendrecht)	Links		
A4 Woensdrecht (Ossendrecht)	Rechts		
A7 Nieuweschans (Bunde)	Links		
A7 Nieuweschans (Bunde)	Rechts		
A12 Bergh (Babberich)	Links		
A12 Bergh (Babberich)	Rechts		
A16 Breda (Hazeldonk)	Links		
A16 Breda (Hazeldonk)	Rechts		
A37 Zwartemeer	Links		
A37 Zwartemeer	Rechts		
A67 Bladel	Links		
A67 Bladel	Rechts		
A67 Venlo	Links		
A67 Venlo	Rechts		
A74 Tegelen	Links		
A74 Tegelen	Rechts		
A76 Heerlen	Links		
A76 Heerlen	Rechts		
A76 Stein	Links		
A76 Stein	Rechts		
A77 Gennep	Links		
A77 Gennep	Rechts		
N280 Roermond	Links		
N280 Roermond	Rechts		
N35 Enschede	Links + rechts		

Bijlage 5 Beschrijving geselecteerde zaken

1 Brandstichting
Betrof een brandstichting op een bedrijventerrein. De identiteit van de dader kon niet worden vastgesteld. Wel konden op basis van bewakingsbeelden het model en type van de auto worden vastgesteld. Er waren twee mogelijke vluchtroutes vanaf deze locatie. Eén vluchtroute ging over wegen waarop ook ANPR-camera's aanwezig waren welke tevens opvraagbaar waren in het kader van 126jj. Voor zowel de ingaande als uitgaande camera's zijn een paar uur voor het delict en korte tijd na het delict alle beelden opgevraagd. Vervolgens is handmatig in deze beelden gezocht naar het model en type voertuig. Hier is het voertuig niet in naar voren gekomen. Waarschijnlijk heeft de dader de tweede vluchtroute gebruikt waar geen ANPR-camera's op de wegen aanwezig waren. In deze casus heeft de inzet van 126jj niet geleid tot een resultaat. Tot op heden zijn er ook met behulp van andere opsporingsmiddelen geen aanknopingspunten gevonden.

2 Ernstig geweldsdelict
Het betrof een ernstig geweldsdelict waarbij een signalement beschikbaar was van het type auto en de kleur van de auto. Er was geen kenteken beschikbaar. In het onderzoek is gebruikgemaakt van de ANPR-gegevens op basis van 126jj, commerciële verkeerscamera's en milieucamera's. Binnen al deze systemen zijn blokbevragingen gedaan om handmatig te zoeken naar het voertuig op basis van het signalement. Uit deze analyse kwamen 10 tot 15 voertuigen naar voren die allemaal getraceerd werden naar de eigenaar. Hieruit bleek dat bij één voertuig gebruik werd gemaakt van een duplicaat kenteken. Dit specifieke kenteken is vervolgens historisch bevraagd op basis van 126jj en ook op basis van de beschikbare ANPR-gegevens van commerciële camera's. Deze gegevens zijn geanalyseerd in combinatie met andere historische gegevens zoals gevorderde MAC-gegevens[42]. Hieruit kwam naar voren dat het voertuig de voorgaande weken zich veelal van en naar een bepaalde buurt begaf. Uiteindelijk is het voertuig aangetroffen en zijn ook mogelijke verdachten gevonden. Later in het onderzoek zijn met behulp van historische bevragingen in de bovenstaande systemen ook nog andere betrokken voertuigen gevonden. Tevens is een konvooi analyse uitgevoerd die naar aanvullende verdachten heeft geleid.

3 Drugstransport
Ging om het uitvoeren van een afgeschermd onderzoek. Dat wil zeggen dat het ging om een (klein) losstaand onderzoek wat onderdeel uitmaakte van een groter embargo onderzoek. De betrokken functionarissen bij deze zaak waren zelf niet betrokken bij het embargo onderzoek en hadden ook geen toegang tot dit onderzoek. Er was melding gemaakt van een voertuig dat mogelijk verdovende middelen aan boord had. Dit voertuig stond al op een referentielijst en is staande gehouden. Omdat het ging om een afgeschermd onderzoek was daarmee in principe de zaak afgedaan. Omdat de auto op een referentielijst stond waren de historische bewegingen bekend. Voor de zekerheid is een 126jj verzoek gedaan en een konvooi analyse uitgevoerd. Uit deze bevraging kwam naar voren dat er sprake was van een tweede voertuig die het transport volgde. Deze tweede auto is later ook op basis van 126jj

[42] Zoals is beschreven in hoofdstuk 5, maken commerciële partijen in toenemende mate gebruik van MAC-adressen om verkeersdrukte te monitoren.

historisch bevraagd. Op deze manier kon worden aangetoond dat de twee voertuigen vaak samen een bepaalde route aflegde. Omdat het ging om een afgeschermd onderzoek is het hierbij gebleven en is de informatie verstrekt aan het team verantwoordelijk voor het embargo onderzoek.

4 Drugslab
Naar aanleiding van een ander onderzoek kwamen verdachten naar voren die mogelijk betrokken waren bij het opzetten van een drugslaboratorium. Op basis van kentekens die uit het andere onderzoek bekend waren zijn met behulp van 126jj konvooi analyses uitgevoerd om eventuele andere betrokkenen te identificeren. Een andere 126jj-bevraging werd uitgevoerd voor het traceren een verdachte waarvan bekend was dat deze regelmatig van voertuig wisselde. Met behulp van telecomgegevens in de buurt van ANPR-palen zijn blokbevragingen gedaan om het voertuig van de verdachte naar voren te krijgen. De blokbevraging heeft geleid tot het identificeren van een ander voertuig dat de verdachte gebruikte. De konvooi analyse heeft geleid tot het identificeren van een aanvullende verdachte. De 126jj-gegevens hebben bijgedragen aan het verkrijgen van vervolginformatie waarop verder kon worden gerechercheerd.

5 Bedreiging
In een onderzoek kwam een concrete dreiging naar voren gericht op een functionaris betrokken bij het betreffende onderzoek. Deze dreiging leek in een vergevorderd stadium, waarbij de verdachten voorverkenningen hadden gedaan voor het uitvoeren van een moordopdracht. Vanwege de ernst van de zaak werden alle mogelijke opsporingsmiddelen ingezet die mogelijk waardevolle informatie konden opleveren. In de betreffende zaak waren onder meer telefoonnummers en kentekens van verdachten bekend. Deze werden historisch bevraagd om zicht te krijgen op eerdere bewegingen, waaruit mogelijk zou kunnen blijken dat zij de functionaris volgden. In dit geval zijn 126jj-bevragingen gedaan op deze specifieke kentekens. Daarnaast zijn konvooi analyses uitgevoerd op het kenteken van het slachtoffer, om vast te stellen of de functionaris werd gevolgd en zo ja, door wie. Voor aanvullende informatie is ook gebruikgemaakt van mobiele ANPR-camera's. Op basis van de ANPR-bevoegdheden zijn geen concrete verdachten naar voren gekomen. In combinatie met andere opsporingsmiddelen is vastgesteld dat de initiële informatie over de dreiging niet leek te kloppen.

6 Mobiel banditisme
Het betrof een zaak waarbij sprake was van mobiel banditisme. De bende stal een specifiek kostbaar onderdeel uit landbouwvoertuigen, waardoor het vermoeden bestond dat dat het ging om dezelfde groepering. Op basis van aangiftes was duidelijk dat de bende een spoor van diefstallen in Nederland veroorzaakte. Daarbij gingen zij opeenvolgend in specifieke gebieden te werk. Dit waren vaak afgelegen gebieden waardoor er weinig informatie beschikbaar was. Daarom was het idee opgevat om rondom de locaties van de diefstallen met behulp van 126jj blokbevragingen te doen ten tijde van de diefstal. Op basis van deze gegevens zouden dan mogelijk kentekens naar voren kunnen komen die op meerdere plekken ten tijde van de diefstallen aanwezig waren. Uiteindelijk is 126jj niet ingezet omdat de bevraging dusdanig groot was dat het verzoek niet kon worden ingewilligd.

7 Afpersing
Betrof een bedrijf dat was gehackt, bij de hack was een grote hoeveelheid persoonsgegevens gestolen. De verdachte wilde geld in ruil voor de gestolen gegevens. Meerdere pogingen ten spijt lukte het niet om de identiteit van de

verdachte te achterhalen. De verdachte wisselde onder meer iedere keer als hij belde van simkaart. Uiteindelijk is een geldoverdracht georganiseerd. De verdachte verscheen niet zelf, maar stuurde twee handlangers. Via de telefoons van de handlangers kwam een nummer naar voren dat vermoedelijk van de hacker was. Van dit nummer werden de telecomgegevens opgevraagd en daaruit bleek dat de verdachte een route had afgelegd via een weg waar ook ANPR aanwezig was. Er is met behulp van 126jj een blokbevraging gedaan rondom de tijdstippen dat de verdachte de palen passeerde. Hieruit kwam één kenteken naar voren. Dit kenteken werd later ook nog met behulp van 126jj historisch bevraagd en correspondeerde met locaties op basis van telecomgegevens. Met behulp van het kenteken kon de identiteit van de verdachte worden afgeleid. Deze ANPR-gegevens, gecombineerd met een stemanalyse op basis van eerdere gesprekken en getapte gesprekken, waren belangrijk bewijsmateriaal om tot zitting te komen.

8 Poging tot overval

Betrof een winkel waar eerder een overval had plaatsgevonden. Er kwamen aanwijzingen dat er mogelijk een nieuwe overval zou plaatsvinden door dezelfde dadergroep. De politie vond geen concrete aanwijzingen, maar de winkelier nam zelf contact op met de politie. De winkelier had twee verdachte klanten gezien en de deur van de winkel gesloten gehouden. Toen hij achter de verdachten aan ging, zag hij een bestelbus en een personenauto wegrijden, beide met buitenlands kenteken. Op de beveiligingsbeelden was terug te zien dat de zijdeur van de bestelbus op een kier stond terwijl hij langsreed op het moment dat de twee verdachten voor de winkeldeur stonden. Verondersteld werd dat de verdachten het plan hadden om bij het openen van de deur de winkel te bestormen met extra personen uit de bus. Van beide voertuigen waren de kentekens bekend. Omdat de verdachten waren gevlucht, mogelijk naar het buitenland, werd er een telefonisch 126jj-verzoek ingediend om snel aan informatie over de reisbewegingen van de voertuigen te komen. Daarnaast werden de kentekens op een referentielijst gezet voor toekomstige bewegingen. De bestelbus bleek gestolen. Uit het 126jj-verzoek van de kentekens kwam geen waardevolle informatie naar voren. Later die dag werd de personenauto gesignaleerd via een *hit* op de referentielijst. De hoop was dat de personenauto naar de bestelbus zou leiden en dat de verdachten op zijn minst voor heling konden worden vervolgd. Dit bleek niet het geval. Er werd geen hard bewijsmateriaal gevonden. Daarom is de zaak uiteindelijk 'stuk' gemaakt door de verdachten te laten weten dat ze in de gaten werden gehouden.

9 Poging tot liquidatie

Poging tot liquidatie op een bedrijventerrein. Vlak voor de poging kwam een auto het terrein oprijden die geregistreerd werd door het aanwezige ANPR-systeem op het bedrijventerrein. Het kenteken werd historisch bevraagd op basis van 126jj en via de commerciële bedrijven ARS en Vialis. Daarnaast werd het kenteken op een referentielijst geplaatst voor toekomstige bevragingen. Opvallend was dat het voertuig niet uitgebrand werd teruggevonden, wat vaak gebeurt bij dit type delicten. De eigenaar van het voertuig was op vakantie gedurende het delict. Een scenario was dat de auto mogelijk was uitgeleend gedurende de vakantie. Om dit scenario uit te lopen zijn de belangrijkste contacten van de eigenaar in beeld gebracht op basis van telecomgegevens. Op basis hiervan kwam één persoon naar voren. Dit werd ondersteund door een DNA mengprofiel dat werd gevonden op een huls op het plaats delict (PD). Ook de historische bewegingen van het voertuig ondersteunden dit scenario. De historische bewegingen lieten zien dat het voertuig vanuit X naar de PD reed. Tussen X en de PD lag de woonplaats van de verdachte. Op een aantal punten stond een ANPR-camera waardoor het duidelijk was welke route het voertuig

aflegde. Het voertuig deed er echter dertig minuten langer over dan de route normaal zou moeten duren. Een scenario was dat de verdachte eerst langs huis reed om iets op te halen, bijvoorbeeld een wapen. Dit zou een mogelijk scenario kunnen zijn, omdat de verdachte tussen twee ANPR-locaties richting de woonplaats een afslag kon nemen. Het omrijden naar de woonplaats duurde twintig minuten heen en terug, wat de verdachte tien minuten gaf om thuis iets of iemand op te halen of af te zetten. De zaak is nog niet tot zitting gekomen.

10 Woninginbraak
Poging tot woninginbraak bij een ondernemer met een specifieke achtergrond. Een getuige heeft het kenteken van de verdachten opgeschreven. Dit kenteken is op een referentielijst gezet en het voertuig is staande gehouden. Bij het doorzoeken van de auto werden verschillende goederen aangetroffen, maar deze waren niet direct herleidbaar tot de inbraak. Het kenteken werd historisch bevraagd op basis van 126jj. Hieruit kwam naar voren dat het voertuig in de buurt was geweest van X. In deze plaats bleken ook twee inbraken gepleegd te zijn bij woningen van ondernemers met dezelfde achtergrond. De goederen uit de auto bleken afkomstig te zijn van één van deze inbraken. De verdachten hadden hun telefoons in aluminiumfolie gewikkeld waardoor hun telecomgegevens niet konden worden opgevraagd. De inzet van 126jj was in deze casus van grote waarde voor het verkrijgen van bewijsmateriaal.

11 Overval bedrijf
Aanleiding was een overval op een bedrijf. Op de camerabeelden van het bedrijf was een auto van een bepaald merk en type te zien. De overval vond plaats in een provincie waar maar één grote weg in en uit de provincie gaat. Om deze reden werd een 126jj-bevraging gedaan van passages na het tijdstip van de overval. Dit leverde een passage op van een voertuig met gestolen kentekenplaten. Het voertuig kwam qua model overeen met de auto die gesignaleerd was. Daaropvolgend is middels 126jj een blokbevraging uitgevoerd van alle voertuigen die een uur voorafgaand van de overval de provincie inkwamen. Daar kwam een voertuig van hetzelfde model naar voren, maar met de originele kentekenplaten. Vanwege het geringe aantal passages was er een sterk vermoeden dat het om hetzelfde voertuig ging, waar op een later moment de kentekenplaten van zijn verwisseld. Via het originele kenteken en de inzet van andere BOB-middelen is uiteindelijk bij een vijftal verdachten uitgekomen. Deze verdachten konden ook worden gelinkt aan een aantal andere delicten. De zaak moet deels nog voor de rechter komen.

12 Ontvoering
Betrof een ontvoering in het buitenland met mogelijke betrokkenheid van Nederlandse verdachten. Het onderzoek is gestart op basis van een rechtshulpverzoek. De focus van het onderzoek lag op het traceren van de ontvoerder en ontvoerde. Vanwege de urgentie van de zaak is een groot aantal opsporingsmiddelen ingezet. Er was in deze zaak geen concreet voertuig in beeld, maar rondom de locatie en het tijdstip van de ontvoering en latere contactmomenten is met open zoekvragen middels 126jj gezocht naar voertuigen die betrokken zouden kunnen zijn. Dit heeft geen hits of verdachte vervoersbewegingen opgeleverd. De ontvoerde is uiteindelijk gevonden en er zijn een aantal verdachten aangehouden. De zaak loopt nog in het buitenland als embargo-onderzoek. Het rechtshulpverzoek is afgehandeld.

13 Afpersing
Start van het onderzoek was een melding van een poging tot overval. Slachtoffer maakte gebruik van een escortedienst in zijn woning. Tijdens dat bezoek kwamen er twee mannen aan de deur die poogden zijn woning binnen te dringen. Op een later

moment ziet het slachtoffer de daders van de poging tot overval bij een voertuig. Het kenteken van dit voertuig wordt door het slachtoffer genoteerd en door de politie bevraagd via 126jj en op een referentielijst geplaatst om over te kunnen gaan tot aanhouding. Dit levert geen bruikbare gegevens op. Op een later moment blijken er meerdere soortgelijke meldingen binnen te zijn gekomen in andere delen van het land. De zaak wordt vervolgens overgedragen aan een andere eenheid. Het onderzoek naar deze zaak is uiteindelijk stil komen te liggen.

14 Liquidatie

De aanleiding van dit onderzoek was een liquidatie/geweldsdelict. Er zijn meerdere bevragingen middels 126jj gedaan. Ten eerste zijn de specifieke kentekens die in beeld zijn gekomen bevraagd. Daarnaast is gebruikgemaakt van open zoekvragen. De inzet van de bevoegdheid heeft geleid tot zicht op voertuigen die vermoedelijk gebruikt zijn bij het delict. Daaruit volgde een link naar mogelijke verdachten.

15 Brandstichting

Betrof een brand waarbij een persoon zwaargewond is geraakt. Het slachtoffer maakte melding van twee personen die aanwezig waren bij de deur van het pand, vlak voordat de brand uitbrak. Er ontstond een verdenking van brandstichting, waarbij het daadwerkelijke slachtoffer niet het beoogde slachtoffer was. Het beoogde slachtoffer verklaarde daarna over problemen met personen afkomstig uit drugscontacten en gaf het telefoonnummer van één van die contacten. Dat telefoonnummer stond op naam en zo werd de eerste verdachte geïdentificeerd. Mastgegevens lieten zien dat deze verdachte op de dag van het delict van zijn woonplaats naar de plaats van het delict was gereisd. Ook lieten de mastgegevens frequent contact met een aantal andere telefoonnummers zien rondom het incident. Via die telefoonnummers is bij een aantal andere verdachten uitgekomen. Door inzet van tapgesprekken is een voertuig van de verdachten in beeld gekomen. 126jj is toen ingezet om de reisbewegingen van dat voertuig op de dag van de brandstichting in kaart te brengen. Ook is gekeken of er mogelijk een tweede voertuig meereed met het verdachte voertuig, deze is niet gevonden. Uit de 126jj-gegevens bleek dat het verdachte voertuig op route richting de plaats delict kon worden geplaatst. Daarna is door de inzet van diverse andere opsporingsmiddelen aanvullend bewijs verzameld tegen de twee verdachten. In deze zaak heeft 126jj geholpen bij het toetsen van scenario's gedurende het opsporingsonderzoek en bij het rondkrijgen van de bewijsconstructie. In deze zaak is nog geen uitspraak geweest.

16 Dreigbrieven

Start van deze zaak was de verzending van dreigbrieven naar verschillende bedrijven. In deze zaak heeft veel forensisch onderzoek plaatsgevonden naar de specifieke kenmerken van de dreigbrieven. Deze onderzoeken leverden onvoldoende aanknopingspunten op en het onderzoek kwam tijdelijk stil te liggen. Na enige tijd kwamen een aantal potentiele verdachten in beeld. Door open 126jj-bevragingen in combinatie met andere BOB-middelen in te zetten is gepoogd zicht te krijgen op het geografisch gebied waarin naar de verdachte kon worden gezocht. De open 126jj-bevragingen in deze zaak hebben geen concrete informatie opgeleverd. De 126jj-bevragingen hebben er aan bijgedragen dat mogelijke verdachte konden worden uitgesloten.

17 Overval & plofkraak

Aanleiding van het onderzoek was een plofkraak bij een bank. Getuigen zagen een persoon na de plofkraak wegrennen richting een auto die vervolgens snel wegreed.

Op een andere locatie had een getuige ook verdachte activiteiten gezien. Die nacht kwam er een hit van een ANPR-camera op een voertuig dat al op een referentielijst stond vanwege mogelijke betrokkenheid bij andere plofkraken. Dat leverde de naam van een verdachte op. Er ontstond een vermoeden dat er twee voertuigen betrokken waren bij deze plofkraak. Daarom zijn de ANPR-gegevens opgevraagd om te achterhalen of er inderdaad nog een tweede auto betrokken was en zo ja, welke auto. Dit tweede voertuig is niet in beeld gekomen. De zaak is gedurende het onderzoek overgedragen aan een ander team.

Een andere zaak die hier vermoedelijk mee samenhing betrof een poging tot een ramkraak op een winkel. Tijdens het onderzoek zijn een aantal kentekens en voertuigen naar voren gekomen door getuigenverklaringen en camerabeelden. Een van de kentekens betrof een gestolen voertuig. Ook werd gesproken over het gestolen voertuig in combinatie met een ander voertuig waar geen kenteken van bekend was. Vervolgens is er een aanvraag gedaan voor 126jj met betrekking tot die voertuigen om zicht te krijgen op de vervoersbewegingen. Dat was een open zoekvraag bij een aantal locaties. Deze bevraging was voornamelijk bedoeld om het tweede voertuig te identificeren, maar heeft alleen aanvullende historische gegevens over het al bekende gestolen voertuig opgeleverd. Het tweede voertuig is niet in beeld gekomen. Ook dit onderzoek is overgedragen aan een ander team omdat meerdere overvallen aan elkaar gelieerd leken te zijn.

18 Overval persoon

Het betrof een onderzoek naar de overval op een koerier van waardevolle goederen. Het slachtoffer reed in een voertuig dat niet duidelijk herkenbaar was als koeriersdienst. Bij de overval zijn zeer gericht alleen de meest waardevolle goederen buitgemaakt. Dat deed het vermoeden rijzen dat sprake was van voorkennis. Een getuige gaf aan vlak voor het incident een vergelijkbaar voertuig te hebben zien staan als degene die was overvallen. De bestuurder was op dat moment met een ander persoon in gesprek en er leek geen sprake van te zijn van een overval of geweld. Dat bevestigde het vermoeden van opzet. Op camerabeelden van een particulier was te zien dat een tweede voertuig meereed met het voertuig dat overvallen was. Met behulp van 126jj werd het kenteken van het overvallen voertuig bevraagd en werd een konvooi analyse uitgevoerd. Uit deze bevraging kwam een tweede voertuig naar voren. Dat kenteken is vervolgens op een referentielijst geplaatst. Hierop volgde een hit en kon met behulp van beelden van bedrijfscamera's, waarop te zien was dat de gestolen goederen werden aangeboden, een verdenking van heling worden opgemaakt. Er zijn in deze zaak uiteindelijk drie verdachten aangehouden. Dankzij de inzet van 126jj is in deze zaak het tweede voertuig in beeld gekomen wat heeft geleid tot het aanhouden van de verdachten.

19 Explosieven

Start van het onderzoek was een ontploffing in een woning. Nader onderzoek wees uit dat in de woning een grote hoeveelheid springstof aanwezig was. Deze springstof wordt vaker gebruikt voor het plegen van plofkraken. Er werd een onderzoek gestart naar de bewoners van de woning en een andere verdachte. De kentekens die op naam stonden van deze verdachten zijn bevraagd op basis van 126jj. Er was een vermoeden dat de springstof door de verdachten werd vervaardigd en doorverkocht. De bevoegdheid werd ingezet om na te gaan welke voertuigen waar en wanneer hadden gereden in de hoop dit in een later stadium aan andere onderzoeksgegevens te kunnen koppelen. Op een later moment kwam ook uit andere bronnen informatie dat de verdachten betrokken waren bij het verhandelen van springstof en hun producten werden gebruikt bij plofkraken in het buitenland. Er is

op een gegeven moment voor gekozen om dit onderzoek af te bakenen tot de ontploffing in de woning en het vervaardigen van springstof. De pro forma-zitting van deze zaak heeft inmiddels plaatsgevonden. De inhoudelijke behandeling volgt volgend jaar.

20 Liquidatiepogingen

Naar aanleiding van een aantal strafrechtelijke ontwikkelingen werd een verschuiving verwacht in criminele groeperingen die zich in georganiseerd verband bezighouden met ernstige geweldsdelicten/pogingen tot liquidatie. Er werd een titel V-onderzoek gestart om een bepaalde groepering op te volgen die zich nu vermoedelijk bezig zou gaan houden met deze delicten. Dit gebeurde in samenwerking met verschillende eenheden. In deze zaak is 126jj ingezet om zicht te krijgen op eerdere vervoersbewegingen van het voertuig van een specifieke verdachte. Het kenteken van dat voertuig is daarnaast ook op een referentielijst geplaatst om het voertuig te monitoren. In dit onderzoek heeft het gebruik van ANPR geen grote rol gespeeld. De zaak is uiteindelijk stopgezet zonder strafrechtelijke afdoening.

21 Drugstransport intell

Betrof een rechtshulpverzoek van een Europees land. Betrof twee verdachten die mogelijk betrokken waren met een drugstransport vanuit Nederland. Om hier zicht op te krijgen werd een 126jj-bevraging verricht op een specifiek kenteken. Dit heeft geen resultaten opgeleverd.